

१७^{औं}

वार्षिक प्रतिवेदन
२०७८/७९

सना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

सञ्चालक समिति

श्री खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष
प्रतिनिधि
साना किसान सहकारी संस्था लि.

श्री अरुणकुमार ढुंगाना
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
कृषि विकास बैंक लि.

श्री रवीन्द्र यादव
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
साना किसान सहकारी संस्था लि.

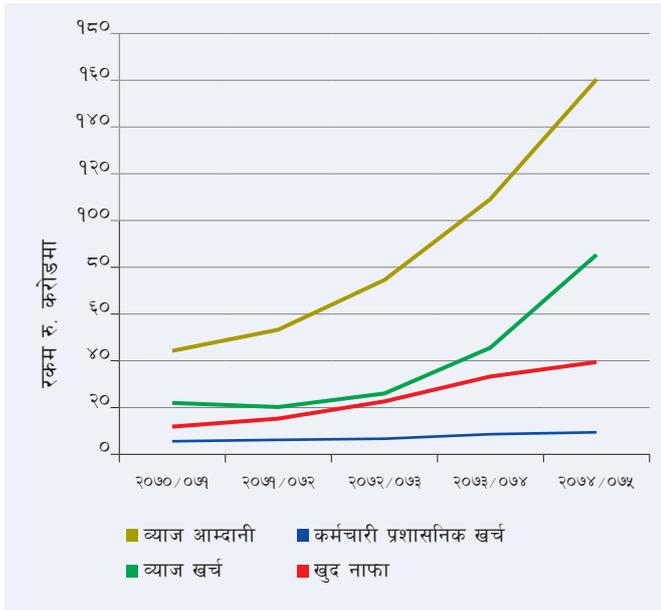
श्री उमेश लम्साल
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
सर्वसाधारण शेयरधनी

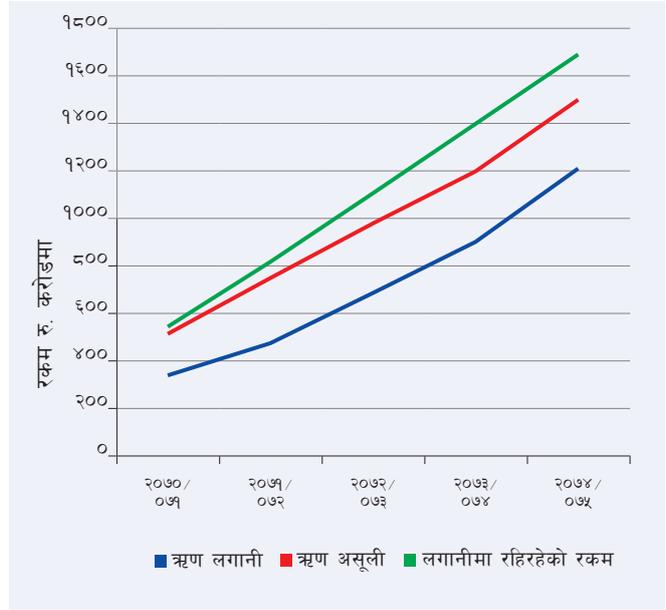
श्री भूपेश छत्कुली
सञ्चालक सदस्य
प्रतिनिधि
सर्वसाधारण शेयरधनी

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. प्रगति सारांश (२०७५ असार मसान्तसम्मको विवरणको आधारमा)

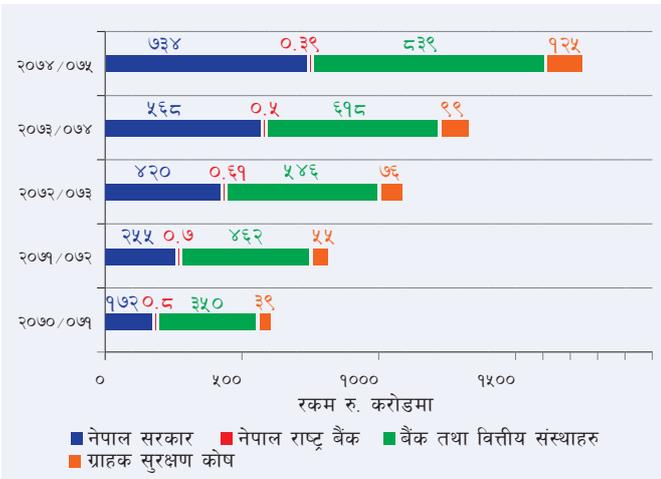
चित्र नं. १: ब्याज आम्दानी, ब्याज खर्च, कर्मचारी प्रशासनिक खर्च र खुद नाफा

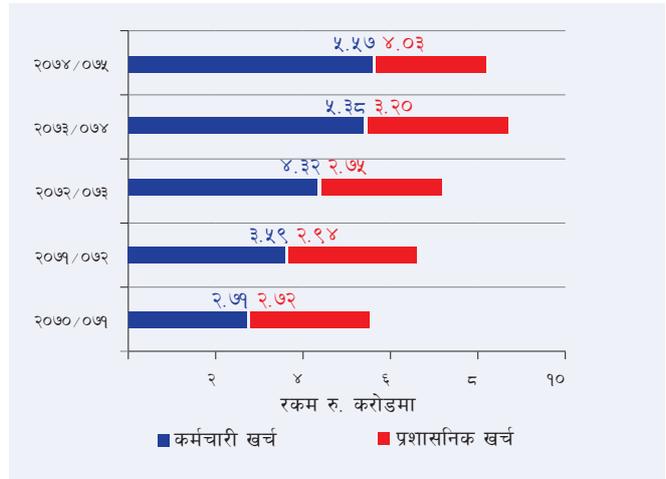
चित्र नं. २: ऋण लगानी, असुली तथा लगानीमा रहिरहेको रकमको अवस्था

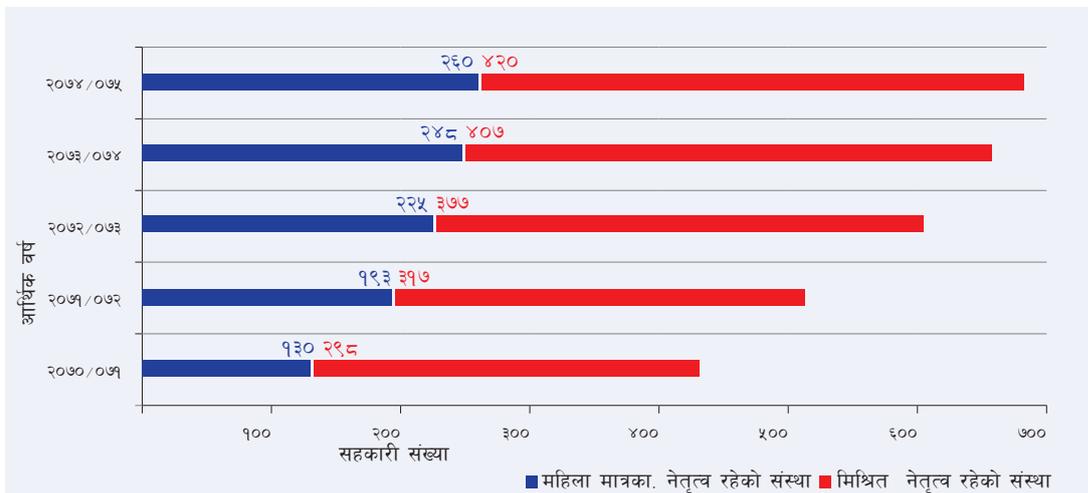
चित्र नं. ३ ऋण सापटीको अवस्था

चित्र नं. ४: कर्मचारी तथा प्रशासनीक खर्चको अवस्था

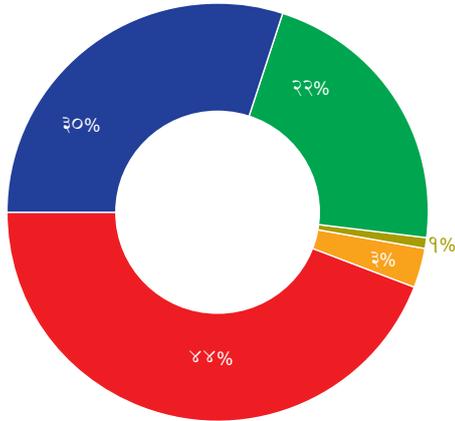

चित्र नं. ५. लैंगिक सहभागिताको आधारमा सहकारी संख्या

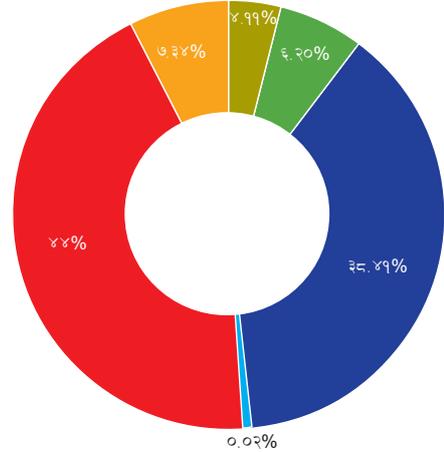
चित्र नं. ६: पुँजीको संरचना

कुल चुक्ता पुँजी रु. ६२ करोड ८८ लाख २७ हजार ५ सय २५

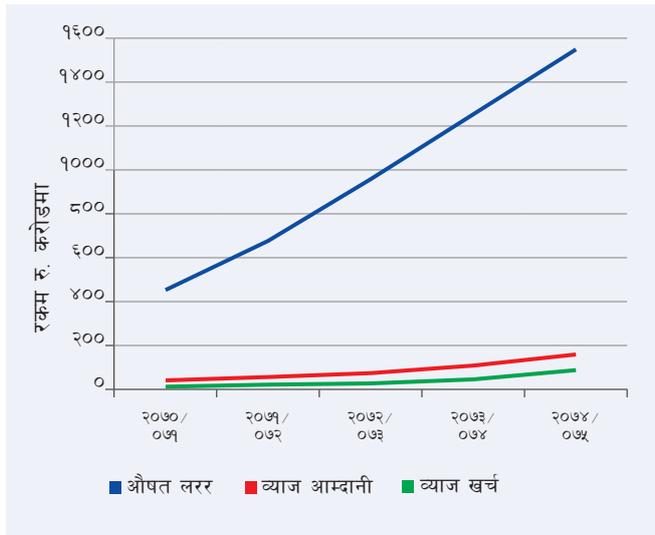
- कृषि विकास बैंक लि. २२%
- नेपाल बैंक लि. १%
- नबिल बैंक लि. ३%
- साना किसान सहकारी संस्थाहरु ४८%
- सर्वसाधारण शेयरधनी ३०%

चित्र नं. ७: वित्तीय स्रोतको अवस्था

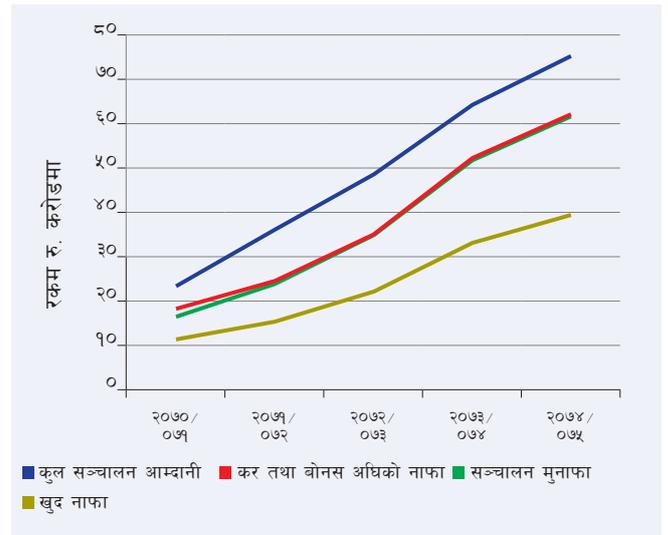

- शेयर पुँजी ८.९९%
- जगेडा कोष ६.२०%
- नेपाल सरकारबाट ऋण ३२.४१%
- अन्य ३.३८%
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ऋण ०.०२%
- बैंक / वित्तीय संस्थाहरु ४३.९२%

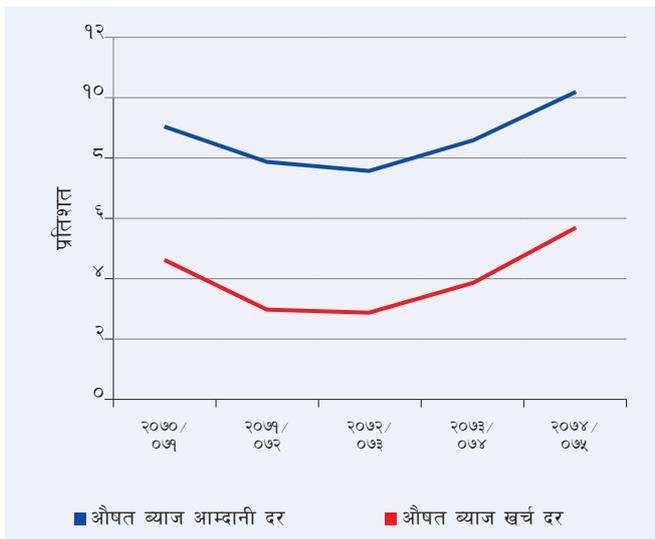
चित्र नं. ८: औसत लरर, ब्याज आम्दानी र ब्याज खर्चको प्रवृत्ति

चित्र नं. ९: विभिन्न आम्दानीको प्रवृत्ति

चित्र नं. १०: ब्याज आम्दानी दर तथा ब्याज खर्च दर

चित्र नं. ११: लररमा भाका नाघेको ऋणको प्रतिशत

श्री खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

अनुभव :

सन् १९८६ देखि २००२ सम्म चैनपुर गाविस (धादिङ) को अध्यक्ष, सन् १९९० देखि १९९८ सम्म साना किसान सहकारी संस्था लि. चैनपुर (धादिङ) को अध्यक्ष, सन् १९९७ देखि गा.वि.स. महासङ्घ (धादिङ) को अध्यक्ष एवं गा.वि.स. राष्ट्रिय महासङ्घ नेपालको परिषद सदस्य, सन् १९९९ देखि सन् २०११ सम्म साना किसान सहकारी धादिङको अध्यक्ष, सन् २००१ देखि सन् २०१४ सम्म जिल्ला सहकारी सङ्घ धादिङको उपाध्यक्ष, सन् २००८ देखि हालसम्म नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ लि. को अध्यक्ष, सन् २००३ देखि २००८ सम्म साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको (तत्कालिन साना किसान विकास बैंक लि.) सञ्चालक सदस्य एवं सन् २००९ देखि हालसम्म अध्यक्ष । सन् २०१४ देखि २०१६ सम्म राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको सञ्चालक तथा सन् २०१३ देखि हालसम्म राष्ट्रिय सहकारी संघको सञ्चालक ।

वैदेशिक तालिम / गोष्ठी / भ्रमणमा सहभागिता :

भारत, श्रीलङ्का, बङ्गलादेश, मलेसिया, थाइलेन्ड, स्पेन, फ्रान्स, बेलारुस, भुटान, दक्षिण अफ्रिका, फिलिपिन्स, सिङ्गापुर, इजरायल, चीन, इरान, एल साल्भाडोर, कोलम्बिया आदि ।

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

शिक्षा :

सन् २०१० मा लखनउ विश्वविद्यालयबाट कर्मा अन्तर्गत 'Financial Sustainability in Development Banking of Nepal' विषयमा पि.एच.डी., सन् १९८८ मा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट एम.बि.ए. तथा सन् १९८४ मा त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट बि.एल. ।

अनुभव :

सन् १९८९ मा व्यवस्थापन विज्ञ (अधिकृत) पदबाट कृषि विकास बैंकमा सेवा आरम्भ, सन् २०१० देखि २०११ सम्म कम्पनी सचिव र सन् २०११ देखि २०१६ सम्म सोही बैंकमा ट्रेजरी विभागको विभागीय प्रमुख । जनवरी १५, २०१६ देखि अगस्त २९, २०१७ सम्म साना किसान विकास बैंक लि.को नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा अगस्त ३०, २०१७ देखि हालसम्म साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. को प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ।

वैदेशिक तालिम / गोष्ठी / भ्रमणमा सहभागिता :

बेलारुस, इटली, फ्रान्स, मलेसिया, सिङ्गापुर, थाइलेन्ड, श्रीलङ्का, भारत, बङ्गलादेश, सेनेगल, यु.ए.ई., इजरायल, टर्की आदि ।

विषय सूची

विषय	पेज नं.
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.को वर्तमान सञ्चालक समिति	क
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.को प्रगति सारांश	ख
अध्यक्ष तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको संक्षिप्त परिचय	घ
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सत्रौं वार्षिक साधारण सभासम्बन्धी सूचना	१
वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी अन्य जानकारी	२
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा प्रस्तुत सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन	६
१. विगत वर्षको कारोबारको सिंहावलोकन	६
२. विगत वर्षहरूको वित्तीय अवस्था	१३
३. साभेदार संस्थाहरूको प्रगति	१६
४. राष्ट्रिय/ अन्तर्राष्ट्रिय परिदृष्य तथा सोबाट परेको असर	१८
५. साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको चालु वर्षको उपलब्धी र भावी योजना	२१
६. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको व्यावसायिक सम्बन्ध	२९
७. सञ्चालन तथा सुशासन	३२
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. संगठनात्मक संरचना	३७
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. सञ्चालक समितिको संक्षिप्त प्रतिवेदन	३८
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. को जनशक्तिको विवरण (अनुसूची १)	४१
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.को समूह “क” संस्थापक शेयरधनी साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरु तथा धारण गरेको शेयर कित्ता संख्या (अनुसूची २)	४४
लेखापरीक्षण प्रतिवेदन	५०

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

साविकको नाम : साना किसान विकास बैंक लि.

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'घ' वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्था)

केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर तिनकुने, काठमाडौं, फोन नं.०१-४१११८२८, Website : www.skbbli.com.np

सत्रौं वार्षिक साधारणसभा सम्बन्धी सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०७५/०९/२२ गते)

यस वित्तीय संस्थाको मिति २०७५ पौष २१ गते बसेको सञ्चालक समितिको ३३१ औं बैठकको निर्णयानुसार संस्थाको सत्रौं वार्षिक साधारणसभा देहायका विषयहरु उपर छलफल तथा निर्णय गर्न निम्न मिति, समय तथा स्थानमा बस्ने भएकोले सम्पूर्ण शेयर धनी महानुभावहरुको जानकारी तथा उपस्थितिको लागि कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ६७ बमोजिम यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

सभा बस्ने मिति, समय र स्थान

- (१) मिति : २०७५ माघ १८ गते (February 1, 2019) शुक्रबार
- (२) समय : बिहान ११.०० बजे
- (३) स्थान : कृषि विकास बैंक लि., केन्द्रीय तालिम प्रतिष्ठान, बोडे, भक्तपुर ।

छलफलका विषयहरु

(क) सामान्य प्रस्ताव :

- (१) सञ्चालक समितिको तर्फबाट अध्यक्षज्यूले प्रस्तुत गर्नु हुने आ.व.२०७४/०७५ को वार्षिक प्रतिवेदन उपर छलफल गरी पारित गर्ने ।
- (२) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहितको आ.व.२०७४/०७५ को वासलात, सोही अवधिको नाफा नोक्सान हिसाव, नगद प्रवाह विवरण र सो सम्बन्धी अनुसूचीहरु लगायत वार्षिक आर्थिक विवरणहरु समेत छलफल गरी पारित गर्ने ।
- (३) कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १११ एवं बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा ६३(१) अनुसार आ. व. २०७५/०७६ को लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति र पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने ।
(कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १६५(१)(घ) बमोजिम लेखापरीक्षक सि.ए. खगेन्द्र भट्टराई (खगेन्द्र एण्ड एसोसिएट्स) चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्सको नाम सिफारिस भई आएको छ ।)
- (४) आ.व. २०७४/०७५ को कारोबारबाट भएको मुनाफा मध्येबाट शेयरधनीहरुलाई चुक्ता पुँजी रु. ६२,८८,२७,९२९.६९ को १.३१७ प्रतिशतले हुने रु.८२,७४,०५१/७१ (अक्षरेपी बयासी लाख चौहत्तर हजार एकाउन्न रुपैयाँ एकहत्तर पैसामात्र) नगद लाभांश (कर प्रयोजनका लागि) प्रदान गर्ने सम्बन्धी सञ्चालक समितिको प्रस्ताव पारित गर्ने ।
- (५) यस वित्तीय संस्थाको नियमावलीको नियम ८ को उपनियम (२) को खण्ड (क) को देहाय (१)(२) बमोजिम संस्थापक समूह 'क' बाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने संस्थापक कृषि विकास बैंक लगायत वाणिज्य बैंकहरुमध्येबाट एक जना र संस्थापक साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. हरू मध्येबाट एक जना महिला सहित तीन जना गरी जम्मा चार (४) जना सञ्चालकहरुको निर्वाचन गर्ने ।

(ख) विशेष प्रस्ताव :

- (१) सञ्चालक समितिले प्रस्ताव गरे बमोजिम आ.व. २०७४/०७५ को कारोबारबाट भएको मुनाफा मध्येबाट शेयर धनीहरुलाई चुक्ता पुँजी रु. ६२,८८,२७,९२९.६९ को २५ प्रतिशतले हुने रु. १५,७२,०६,९८२/४२ (अक्षरेपी पन्ध्र करोड बहत्तर लाख छ हजार नौ सय बयासी रुपैयाँ बयालिस पैसामात्र) बराबरको बोनस शेयर वितरण गर्ने सम्बन्धी प्रस्ताव पारित गर्ने ।

(ग) विविध

सञ्चालक समितिको आज्ञाले,

कम्पनी सचिव

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी अन्य जानकारी

- (१) वार्षिक साधारण सभा तथा बोनस शेयरको प्रयोजनार्थ संस्थाको शेयरधनी दर्ता किताब मिति २०७५/१०/०३ देखि २०७५/१०/१८ गते सम्म बन्द रहने छ। नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडमा २०७५/१०/०२ गते सम्म कारोबार भई शेयर धनी दर्ता किताबमा कायम शेयर धनीहरूले यो सभामा भाग लिन तथा मतदान गर्न पाउने छन्।
- (२) वार्षिक साधारणसभामा उपस्थित हुने शेयरधनी महानुभावहरूले प्रवेशपत्र साथमा लिई आउनु हुन अनुरोध छ। कथंकदाचित सो सम्भव नभए शेयर धनी प्रमाणपत्र वा डिम्याट नं. साथमा लिई आउनु हुन अनुरोध छ, अन्यथा सभाकक्ष भित्र प्रवेश गर्न पाईने छैन। शान्ति-सुरक्षाको दृष्टिकोणले शेयर धनी महानुभावहरू सभा स्थलमा आउँदा यथासक्य भोला, व्याग जस्ता वस्तुहरू नलिई आउनु हुन अनुरोध छ। आवश्यक देखिएमा सुरक्षाकर्मीले सुरक्षा जाँच गर्न सक्ने हुँदा सो कार्यमा सहयोग गरी दिनु हुन समेत अनुरोध गरिएको छ।
- (३) शेयर धनी महानुभावहरूको सुविधाका लागि कम्पनी ऐन २०६३, अनुसारको लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सहितको वार्षिक आर्थिक विवरण, सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन तथा वार्षिक साधारणसभा सम्बन्धी अन्य जानकारीहरू संस्थाको वेब साईट www.skbbi.com.np मा समेत उपलब्ध छ। साथै यस सम्बन्धी विवरणहरू संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर तिनकुने काठमाडौं तथा शेयर रजिष्ट्रार नबिल इन्भेष्टमेन्ट बैंकिङ्ग लिमिटेड नक्साल, काठमाडौं आई निरीक्षण गर्न र प्राप्त गर्न सक्नु हुनेछ।
- (४) शेयर धनी महानुभावहरूले व्यक्त गरेका मन्तव्य वा प्रश्नहरूका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिका अध्यक्ष वा निजले तोकेको पदाधिकारीबाट उत्तर दिईने छ।
- (५) शेयर धनी महानुभावहरूलाई छलफलका विषयहरू मध्ये विविध शीर्षक अन्तर्गत संस्था सम्बन्धी केही जिज्ञासा भए इच्छुक शेयर धनी महानुभावहरूले सभा हुनुभन्दा कम्तिमा सात दिन अगावै कम्पनी सचिव मार्फत सञ्चालक समितिको अध्यक्षलाई लिखित रूपमा जानकारी दिनु पर्नेछ। तर यसलाई छलफल र पारित हुने प्रस्तावको रूपमा समावेश गरिनेछैन।
- (६) सभा शुरु हुने भनी तोकिएको दिनभन्दा कम्तिमा २(दुई) दिन अर्थात ४८ घण्टा अगावै संस्थाको निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा तोकिएको समयभित्र प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) फारम दर्ता गरी सक्नु पर्नेछ। एकै शेयर धनीले एक भन्दा बढि प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) दिएको अवस्थामा मैले यस अधि दिएको सबै प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) बदर गरी यो प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) लाई मान्यता दिईयोस भनी छुट्टै पत्र समेत लेखी पठाइएको रहेछ भने अरु सबै प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) बदर भई सोही पत्र साथ दर्ता भएको प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) मात्र मान्य हुनेछ। तर एक शेयर धनीले एकभन्दा बढी व्यक्तिलाई प्रतिनिधि (प्रोक्सी) दिई पठाइएको पाईएमा त्यस्ता प्रतिनिधिपत्र (प्रोक्सी) समयमै प्राप्त भएता पनि सबै प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) बदर हुनेछ। एक भन्दा बढी व्यक्तिलाई आफ्नो शेयर विभाजन गरी वा अन्य किसिमबाट छुट्याई प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) दिन पाईने छैन।
- (७) नाबालक वा विक्षिप्त अवस्थाका शेयर धनीका तर्फबाट कम्पनीको शेयर लगत किताबमा संरक्षकको रूपमा नाम दर्ता भई रहेको व्यक्तिले सभामा भाग लिन, मतदान गर्न वा प्रतिनिधि तोकन पाउनेछ। तर संरक्षकले आफै सञ्चालकमा उम्मेदवार हुन र आफू संरक्षक रहेको शेयर धनीको बाहेक अन्य शेयर धनीको प्रतिनिधित्व गर्न वा प्रोक्सी संकलन गर्न पाउने छैन।
- (८) प्रतिनिधि (प्रोक्सी) मुकरर गरी सक्नु भएका शेयर धनी आफै सभामा उपस्थित भई हाजिरी किताबमा दस्तखत गरेमा प्रतिनिधि मुकरर गरिसकेको भएतापनि प्रोक्सी स्वतः बदर हुनेछ।
- (९) प्रतिनिधि पत्र (प्रोक्सी) प्राप्त गर्ने व्यक्ति संस्थाको शेयर धनी हुनुपर्ने छ।
- (१०) संयुक्त नाममा शेयर खरिद गरिएको अवस्थामा सर्वसम्मतिबाट प्रतिनिधि मुकरर गरिएको व्यक्तिले अथवा शेयर धनीहरूको लगत किताबमा पहिलो नाम उल्लेख भएको व्यक्तिले मात्र मताधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ।
- (११) कुनै बैंक, वित्त कम्पनी, गुठी, संघ संस्था वा कम्पनीले यस वित्तीय सस्थाको शेयर खरीद गरेको अवस्थामा संस्थाको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको अधिनमा रही त्यस्तो संगठित संस्थाको आधिकारीक पदाधिकारीले खटाएको वा मनोनित गरेको प्रतिनिधिले मात्र सभामा भाग लिन, सचालक उमेदवारी दिन र मतदान गर्न पाउनेछ। तर, संस्थापक शेयर धनी साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. हरुबाट प्रतिनिधि मनोनयन भई आएका व्यक्तिको हकमा भने निज प्रतिनिधि सम्बन्धित साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.को शेयर धनी रहेको हुनु पर्ने छ।
- (१२) सञ्चालक पदमा उम्मेदवार हुन चाहने संस्थापक शेयर धनीले आफ्नो नाममा कम्तिमा १०० किता शेयर लिएको हुनुपर्छ। सञ्चालक पदमा उम्मेदवारी दिने शेयरधनी उम्मेदवारले अन्य उम्मेदवारको प्रस्तावक र समर्थक हुन सक्ने छैन।

- (१३) यस संस्थाको संस्थापक शेयरधनीहरुको तर्फबाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालक पद ४ (चार) को निर्वाचन सम्बन्धी कार्यक्रम प्रमुख निर्वाचन अधिकृतले सूचना प्रकाशन गरे बमोजिम हुनेछ। उक्त सूचना बैंकको केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर तिनकुने, काठमाडौंमा टाँस गरिनुका साथै सो को जानकारी बैंकको वेब साईट www.skbbbl.com.np मा समेत उपलब्ध छ।
- (१४) समूह “क” संस्थापक शेयरधनी मध्ये साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. को हकमा यस संस्थाको सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा भाग लिने तथा निर्वाचन प्रकृत्यामा उम्मेदवारी/मतदान समेत गर्ने प्रयोजनका लागि सम्बन्धित संस्थापक शेयरधनी संस्थाको सञ्चालक समितिले सो संस्थाको शेयर धनी मध्येबाट प्रतिनिधि मुकरर गरी पठाएको हुनु पर्नेछ। निज प्रतिनिधिले आफूसँग नागरिकताको प्रमाण पत्र वा परिचय खुल्ने प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र सो संस्थामा आफूले लिएको शेयर प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि साथै लिई आउनु पर्नेछ। ईच्छुक प्रतिनिधिले निर्वाचन कार्यक्रममा तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रमुख निर्वाचन अधिकृत समक्ष आफ्नो उम्मेदवारी दर्ता गर्नु पर्नेछ। समूह ‘क’ संस्थापक कृषि विकास बैंक लगायत वाणिज्य बैंकहरु मध्येबाट यस सभामा भाग लिन तथा निर्वाचन प्रकृत्यामा उम्मेदवारी /मतदान समेत गर्ने प्रयोजनका लागि उक्त बैंकहरुको आन्तरिक नियम अनुसार सञ्चालक समिति वा अख्तियारप्राप्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले तोकिएको प्रतिनिधिले आधिकारिक पत्र तथा परिचयपत्र/नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि साथ सभामा भाग लिन/मतदान गर्न सक्नेछ। उम्मेदवारी दिनु परेमा प्रमुख निर्वाचन अधिकृतले तोकिएको ढाँचा र समयमा उम्मेदवारी दर्ता गर्न सकिनेछ।
- (१५) यस संस्थाको समूह “क” संस्थापक शेयर धनी समूह मध्येबाट निर्वाचित हुने सञ्चालक निर्वाचन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५ यस संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय वा ईलाका कार्यालयहरुबाट रु.१०००/- शुल्क तिरी प्राप्त गर्न सक्नुहुने छ।
- (१६) शेयर धनी महानुभावहरुको सुविधाको लागि हाजिरी पुस्तिका सभास्थलमा सभा हुने दिन बिहान ९:०० बजे देखि खुला रहने छ।
- (१७) यस सम्बन्धमा अन्य कुनै जानकारी आवश्यक परेमा कार्यालय समय भित्र संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर तिनकुने, काठमाडौंमा सम्पर्क राख्न समेत अनुरोध गरिन्छ।

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं ।

(कम्पनी ऐनको दफा ७१ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

साधारण सभामा मतदान गर्न आफ्नो प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्त गर्ने निवेदनको ढाँचा

श्री सञ्चालक समिति

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं ।

विषय : प्रतिनिधि नियुक्त गरेको बारे ।

.....जिल्ला न. पा. / गा. पा. वडा नं. बस्ने म / हामी ले त्यस कम्पनीको शेयरधनीका हैसियतले सम्बत् २०७५ सालमहिना.....गतेका दिन हुने १७ औं वार्षिक साधारण सभामा म / हामी स्वयम् उपस्थित भई छलफल तथा निर्णयमा सहभागी हुन नसक्ने भएकाले उक्त सभामा मेरा / हाम्रा तर्फबाट भाग लिन तथा मतदान गर्नका लागि जिल्ला न. पा. / गा. पा. वडा नं. बस्ने श्री लाई मेरो / हाम्रो प्रतिनिधि नियुक्त गरी पठाएको छु / पठाएका छौं ।

प्रतिनिधि नियुक्त भएको व्यक्तिको -

हस्ताक्षरको नमुना :

शेयरधनी भए शेयरधनी नं.

डीम्याट नं. :

शेयरधनी भए शेयर प्रमाणपत्र नं. :

शेयरधनी नभए नागरिकताको प्रमाणपत्र नं.

निवेदक

दस्तखत :

नाम :

ठेगाना :

शेयरधनी नं.

डीम्याट नं.:

शेयर प्रमाणपत्र नं. :

शेयर सङ्ख्या :

मिति :

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको

सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा उपस्थितिका लागि प्रवेशपत्र

शेयरधनी / प्रतिनिधिको नाम:

ठेगाना :

शेयर प्रमाणपत्र नं. :

डीम्याट नं.:

लिएको शेयरसङ्ख्या :

शेयरधनी/प्रतिनिधिको दस्तखत :

कम्पनी सचिव

यो प्रवेशपत्र साधारण सभामा भाग लिन आउँदा पेस गर्नुपर्नेछ ।

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड समूह 'क' को सञ्चालक पदको निर्वाचन कार्यक्रमको सूचना

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको नियमावलीको नियम ८ को उपनियम (२) को खण्ड (क) को देहाय (१)(२) बमोजिम संस्थापक समूह 'क' बाट सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने संस्थापक कृषि विकास बैंक लगायत वाणिज्य बैंकहरूमध्येबाट १ जना र संस्थापक साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. हरूमध्ये बाट १ जना महिला सहित ३ जना सहित जम्मा ४ जना सञ्चालकहरूको निर्वाचनको प्रयोजनको लागि निम्नलिखित बमोजिमको निर्वाचन कार्यक्रमको सूचना सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

सि नं	विवरण	मिति	समय		स्थान
			देखि	सम्म	
१	मतदाता नामावली प्रकाशन गर्ने	०७५/१०/१६		११:००	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर, तिनकुने, काठमाडौं ।
२	मतदाता नामावलीमा दावी विरोध गर्ने	०७५/१०/१६	११:३०	१२:३०	
३	मतदाताको अन्तिम नामावली प्रकाशन गर्ने	०७५/१०/१६		१४:३०	
४	उम्मेदवार मनोनयन पत्र दर्ता गर्ने	०७५/१०/१७	११:००	१३:००	
५	मनोनयन पत्र दर्ता भएका उम्मेदवारको प्रथम नामावली प्रकाशन गर्ने	०७५/१०/१७		१३:३०	
६	उम्मेदवारको विरोधमा उजुरी दिने	०७५/१०/१७	१३:४५	१४:३०	
७	मनोनयन पत्रको जाँच र उजुरीउपर निर्णय गर्ने	०७५/१०/१७		१५:००	
८	उम्मेदवारले आफ्नो नाम फिर्ता लिने	०७५/१०/१७		१६:००	
९	उम्मेदवारको अन्तिम नामावली प्रकाशित गर्ने	०७५/१०/१७	१५:००	१७:००	
१०	मतदान सुरु	०७५/१०/१८	१४:००	१६:००	
११	मतगणना	मतदान सम्पन्न भए पछि			
१२	निर्वाचन परिणाम प्रकाशन तथा घोषणा	मतगणना सम्पन्न भए पछि			

प्रमुख निर्वाचन अधिकृत

मिति : २०७५/९ / २१

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'घ' वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्था)
केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर, तिनकुने काठमाडौं, नेपाल

नोट:

- (१) निर्वाचन प्रक्रियामा उम्मेदवारी/मतदान समेत गर्ने प्रयोजनका लागि सम्बन्धित संस्थापक शेयरधनी साना किसान कृषि सहकारी संस्थाको सञ्चालक समितिले सो संस्थाको शेयरधनीमध्येबाट प्रतिनिधि मुकरर गरेको निर्णय सहितको पत्र, नागरिकताको प्रमाण पत्र वा आफ्नो परिचय खुल्ने प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र सो संस्थामा आफूले लिएको शेयर प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि साथै लिई आउनु पर्नेछ ।
- (२) समूह 'क' संस्थापक कृषि विकास बैंक लगायत वाणिज्य बैंकहरूमध्येबाट यस सभामा भाग लिन तथा निर्वाचन प्रक्रियामा उम्मेदवारी /मतदान समेत गर्ने प्रयोजनका लागि उक्त बैंकहरूको आन्तरिक नियमअनुसार सञ्चालक समिति वा अख्तियारप्राप्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले तोकिएको प्रतिनिधिले आधिकारिक पत्र तथा परिचयपत्र/नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि साथ तोकिएको मिति समय र स्थानमा उपस्थित हुनुपर्नेछ ।

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. को सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा प्रस्तुत सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७४/७५

आदरणीय शेयरधनी महानुभावहरू,

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको यस सत्रौं वार्षिक साधारण सभामा उपस्थित सम्पूर्ण शेयर धनी महानुभावहरूलाई सञ्चालक समिति तथा म आफ्नो तर्फबाट हार्दिक स्वागत एवं अभिवादन गर्दछु। यस अवसरमा यहाँहरूसमक्ष यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सत्रौं वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्न पाउँदा हामीलाई ज्यादै खुशी लागेको छ। प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७४/७५ अर्थात २०७५ आषाढ ३१ गतेको सङ्क्षिप्त आर्थिक विवरण यहाँहरूसमक्ष पठाइ सकिएको छ। २०७५ आषाढ मसान्तको वासलात, आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को नाफा नोक्सान हिसाब, नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाब, नगद प्रवाह विवरण तथा अन्य वित्तीय विवरणहरू स्वीकृतिका लागि यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

गत आर्थिक वर्षमा यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाले गरेको प्रगतिसम्बन्धी विवरण यसै प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। प्रतिवेदनलाई सुधार गर्न, संस्थाको आगामी दिनमा कार्यक्रम, कार्यदिशा तयार गर्न तथा वित्तीय संस्थाको उद्देश्य प्राप्तमा प्रभावकारिता बढाउन सदाभै यहाँहरूबाट रचनात्मक सुझाव, सल्लाह, सहयोग र मार्गदर्शनहरू प्राप्त हुने नै छ भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

१. तिगत वर्षको कारोबारको सिंहावलोकन

वि.सं. २०५८ साल असार २२ गते स्थापना भएको साना किसान विकास बैंक कम्पनी ऐन, २०६३ अन्तर्गत दर्ता भएको पब्लिक लिमिटेड कम्पनी हो। यसले बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'घ' वर्गको राष्ट्रिय स्तरको लघुवित्त संस्थाका रूपमा स्वीकृति प्राप्त गरी लघुवित्त क्षेत्रमा एक प्रमुख थोककर्जा प्रदायक संस्थाका रूपमा कारोबार गर्दै आएको छ।

लघुवित्तका प्रचलित अभ्यासहरूभन्दा फरक ढङ्गले स्थानीय तहमा सबल, सक्षम, स्वायत्त र दिगो संस्थाहरूको निर्माणबाट मात्र गरिबी न्यूनीकरणको गतिलाई तीव्रता प्रदान गर्न सकिन्छ भन्ने यो संस्थाको मान्यता रहेको छ। लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ग्रामीण विपन्न तथा साना किसानहरूको आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि उनीहरूकै स्थानीय सक्षम संस्थाहरूमा फर्कत लघुवित्त तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ।

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

साना किसान विकास कार्यक्रमको लामो यात्रामा विभिन्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासहरू भए। गाउँ गाउँमा साना किसान सहकारीहरूको स्थापना भयो भने वित्तीय छात्रा संस्थाको रूपमा वि.सं. २०५८ मा साना किसान विकास बैंकको स्थापना गरियो।

त्यसै गरी सहकारी सञ्जालको रूपमा वि.सं. २०६३ मा नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ (साना किसानहरूद्वारा प्रवर्धित) को स्थापना भयो। साना किसानहरूलाई मूल्यश्रृङ्खलामा स्थापित गर्न कृषि औद्योगीकरणमा लैजाने क्रम समेत सुरु भइसकेको छ। साना किसान विकास कार्यक्रम र यो लघुवित्त वित्तीय संस्थाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि यहाँ सङ्क्षेपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

(क) साना किसान विकास आयोजना

ग्रामीण गरिबको आर्थिक अवस्थामा अपेक्षित सुधार गरी ग्रामीण विपन्नता कम गर्दै देशको समग्र आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने लक्ष्य राखेर नेपाल सरकार तथा अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ-संस्थाबीच भएको विचारगोष्ठीको फलस्वरूप सन् १९७५ (वि.सं. २०३२) मा नेपालमा साना किसान विकास कार्यक्रमको थालनी भयो। कृषि विकास बैंकबाट देश भरका तत्कालीन ६ सय ५२ गाउँ विकास समितिका करिब २ लाख १० हजार साना किसान परिवार समेटेर गाउँगाउँमा साना किसान विकास आयोजनाहरू खोली कार्यक्रमको थालनी गरियो। कृषि विकास बैंकको ग्रामीण विकास एकाइको रूपमा यी आयोजनाहरूले ग्रामीण साना किसानहरूको आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्ने मात्र नभई वित्तीय साधन स्रोतमा उनीहरूको पहुँच बढाउन समेत ठूलो मद्दत पुऱ्याए।

(ख) साना किसान संस्थागत विकास

साना किसान विकास आयोजनाको विस्तारसँगै यसको दिगोपनालाई लिएर विभिन्न छलफलहरू सुरु भयो। साथै कार्यक्रम भित्रै लक्षित वर्गको स्वमित्व स्थापना, सशक्तीकरण र नेतृत्वदायी भूमिका स्थापना हुनुपर्ने आवश्यकता महसुस हुँदै गयो। कार्यक्रमको विस्तार खर्च न्यूनतम विन्दुमा राख्दै लागतको दृष्टिकोणले समेत प्रभावकारी बनाउने एवं स्थानीय तहमा नेतृत्व विकास गरी कार्यक्रमलाई दिगो रूपमा सञ्चालन हुने उपायको खोजी स्वरूप साना किसान संस्थागत विकासको अवधारणा ल्याइयो। आ.व. २०४२/४३ सालदेखि तत्कालीन जी.टी.जेड. तथा कृषि विकास बैंकको संयुक्त प्रयासमा साना किसान विकास कार्यक्रमभित्र स्थानीय रूपमा नै संस्थागत विकास गर्ने गरी सम्बन्धित साना किसानहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता बढाउन समूह, अन्तरसमूह र मूल समिति गरी तीन तहमा स्थानीय साङ्गठनिक स्वरूपको अभ्यास सुरु गरियो। नेतृत्व एवं व्यवस्थापकीय क्षमता विकासका लागि विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन भए।

संस्थागत विकास कार्यक्रमको सामाजिक पक्ष ज्यादै प्रभावकारी देखियो। साना किसानहरूमा नेतृत्व बहन गर्ने सीपको प्रभावकारी रूपमा विकास भयो। स्थानीय आवश्यकताअनुसारका विषयहरूमा स्थानीय साना किसान नेतृत्वले निर्णय प्रक्रियामा परिपक्वता र सक्षमता प्रदर्शन गरे। यसबाट साना किसानहरूले

स्वतन्त्रतापूर्वक आफ्नो संगठन सञ्चालन गर्न सक्ने कुरामा कृषि विकास बैंक विश्वस्त भयो । साना किसानका यस्ता संस्थाहरूलाई कुन कानुनी स्वरूपमा संस्थागत गर्ने भन्ने उपायहरूको खोजी हुन थाल्यो । तत्कालीन अवस्थामा यस्ता संगठनलाई दर्ता गर्न सक्ने उपायहरूमा कम्पनी, सामाजिक संस्था (गैरसरकारी संस्था) वा सहकारीको स्वरूपमध्ये कुनै एक उत्तम विकल्प छान्न सकिने देखियो । साना किसानहरूसँग छलफल र अन्तरक्रियाहरू भए । कानुनी र व्यवस्थापकीय परामर्शहरू लिइए । विज्ञहरूका सुझावहरू प्राप्त भए । अन्तमा यस्ता संस्थाहरूलाई सहकारी स्वरूपमा कानुनी मान्यता प्रदान गर्न उचित हुने उत्तम विकल्प ठहर भयो ।

(ग) साना किसान सहकारी संस्था लि.

संस्थागत विकास कार्यक्रमले स्थानीय साना किसानहरूको नेतृत्व र व्यवस्थापकीय क्षमतामा ल्याएको परिवर्तन स्वरूप उनीहरू आफैँ कृषि विकास बैंकसमक्ष साना किसान विकास आयोजनाको व्यवस्थापन हस्तान्तरण गरिलिन माग गर्न सक्ने अवस्थामा पुगे । साना किसानहरूको गाविस स्तरमा निर्माण भएका सङ्गठनलाई उत्तम विकल्पको रूपमा प्रचलित सहकारी ऐनवमोजिम दर्ता गरियो । आ.व. २०५०/५१ देखि कृषि विकास

बैंकले साना किसान विकास आयोजनाको व्यवस्थापन र स्वामित्व तिनै स्थानीय साना किसानहरूको स्थानीय सहकारी संस्थालाई हस्तान्तरण गर्न सुरु गर्‍यो । यस प्रकार नेपालले एउटा लामो अभ्यासपछि, ग्रामीण सशक्तीकरण र दिगो संगठनको नवीनतम मोडेल विकास गर्न सफल भयो । यिनै सहकारीहरूलाई साना किसान सहकारी नामाकरण गरियो । यी साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई कृषि विकास बैंकको व्यवस्थापनमा रहेको साना किसान विकास आयोजनाका सम्पूर्ण सम्पत्ति तथा दायित्वहरू हस्तान्तरण गरियो । सहकारी संस्थालाई आवश्यक पर्ने थोक कर्जा कृषि विकास बैंकले नै उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइयो । संस्थाहरू स्वतन्त्ररूपमा सञ्चालन हुन थाले र कृषि विकास बैंकले १९ वर्षदेखि विकास गर्दै आएको कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष संलग्नता क्रमशः हटाउँदै लैजान थाल्यो ।

साना किसान सहकारी अभियान नेपाल सरकारको गरिवी निवारण अभियानबाट सुरु भएको हुँदा परम्परागत सहकारीहरू भन्दा यसमा विशिष्ट किसिमका विशेषताहरू रहेका छन् । यो नेपालको मौलिक नमुना हो र यो मोडेललाई हिजोआज धेरै गैर-सहकारी संस्थाहरूले समेत रुचाएको पाइएको छ । यसका विशेषतालाई तल सङ्क्षिप्तमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका-१ साना किसान सहकारी संस्थाका विशेषता

क्रसं	आधार	परम्परागत सहकारी संस्थाहरू	साना किसान सहकारी संस्थाहरू
१	लक्षित वर्ग	तोकन आवश्यक छैन ।	विपन्न तथा साना किसानहरू (महिला, दलित र पिछडिएको वर्ग विशेष रूपमा) मात्र यसका सदस्य हुन सक्ने ।
२	कार्य क्षेत्र	जतिसुकै सानो वा ठूलो क्षेत्र हुन सक्ने । स्थान छनौटको सुविधा रहेको ।	एक गा.पा.मा २ वटा, एक न.पा.मा ३ वटा र एक उ.म.न.पा.मा ५ वटा मात्र हुनसक्ने । सबै वडामा सदस्यता हुने पने व्यवस्था रहेको ।
३	सदस्य	एकै घरका धेरै जना हुन सक्ने ।	एक घरधुरी एक सदस्य ।
४	सदस्य संख्या	२५ जनाभन्दा बढी ।	४०० घरधुरी भन्दा बढी लक्षित वर्ग सदस्य हुनुपर्ने ।
५	संगठन	सञ्चालक समिति	त्रि-तहात्मक संगठनको व्यवस्था: समूह, अन्तरसमूह र सञ्चालक समिति ।
६	सहभागिता	कमजोर वर्गको नेतृत्व स्थापित हुने संस्थागत व्यवस्थाको अभाव	सर्वसाधारण साना किसानहरू नै नेतृत्वमा आउन सक्ने र विभिन्न क्रियाकलापमा सहभागी हुन सक्ने प्रणालीगत व्यवस्था रहेको ।
७	कृषिमा आधारित	विविधता रहेको ।	साना किसान र कृषि व्यवसायमा नै केन्द्रित रहेको ।
८	सामाजिक परिचालन	बाध्यता नरहेको ।	विपन्न र गरिवहरूको सामाजिक र आर्थिक रूपान्तरणका लागि सामाजिक परिचालनको अन्तरनिर्मित व्यवस्था रहेको ।
९	लघुवित्त सेवा	बाध्यता नरहेको ।	अनिवार्य रूपमा लघुवित्त सेवामा समर्पित ।
१०	कृषकको बहुआयमिक संरक्षण कार्यक्रम	बाध्यता नरहेको ।	सदस्य सुरक्षण, पशुधन सुरक्षण, ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता, कृषि सामाग्री आपूर्ति सेवा, कृषि बजार व्यवस्था आदि सदस्य संरक्षणका बहुआयमिक कार्यक्रम सञ्चालन ।
११	मुनाफा गर्नुको उद्देश्य	लाभांश वितरण ।	सामाजिक पुँजी निर्माणमा लगानी ।
१२	विशिष्टकृत बैंक स्थापना	नभएको ।	साना किसान सहकारी संस्थाहरूकै लगानीमा साना किसान विकास बैंकको स्थापना भएको ।
१३	कार्यसञ्चालनमा एकरूपता	नभएको ।	नेपालभरिका साना किसान सहकारी संस्थाहरूको कार्यसञ्चालनमा एकरूपता रहनु पर्ने विधि रहेको, जसले गर्दा एकरूपता कायम रहेको ।
१४	अनुगमन निरीक्षण	सहकारी विभाग ।	सहकारी विभागबाट हुने अनुगमन निरीक्षणका अतिरिक्त साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सूक्ष्मरूपमा अनुगमन गर्ने र उनीहरूको क्षमता विकासमा निरन्तर सहयोग गर्ने व्यवस्था रहेको ।
१५	मौलिक नमुना	परम्परागत अभ्यास ।	साना किसान सहकारी मोडेल नेपाली माटोमा उत्पत्ति, प्रयोग र सफलतापूर्वक सञ्चालनमा रहेको मौलिक मोडेलको रूपमा स्थापित भै सकेको । अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा 'साना किसान मोडेल' चिनिएको र चर्चामा आएको ।

१.२ साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

कृषि विकास बैंकको व्यावसायिक प्राथमिकतामा भएको परिवर्तन, साना किसान विकास कार्यक्रमले हासिल गरेको उपलब्धी, सरकारको दायित्व र भर्खर स्थापना भएका साना किसान सहकारी संस्थाहरूको आवश्यकताले साना किसान विकास बैंक स्थापना गर्न प्रेरित गर्‍यो ।

(क) साना किसानहरूको छात्रता संस्थाको रूपमा साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई गरिवी न्यूनीकरणमा स्वस्फूर्त र दिगो रूपमा सञ्चालन हुन सक्ने तुल्याउन एवं वित्तीय तथा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउन कृषि विकास बैंकभित्र विशिष्ट विभागहरू स्थापना गरिए पनि कृषि विकास बैंकका बृहत् कार्यक्रमहरू एवं परिवर्तित प्राथमिकताका कारणले साना किसान विकास अभियानमा प्रशस्त योगदान पुग्न नसक्ने हो कि भन्ने चिन्ता पनि बढ्दै गयो । सक्षम र सबल स्थानीय ग्रामीण संस्था बन्न सहयोग पुऱ्याउने एवं लघुवित्त सेवाबाट वञ्चित क्षेत्रमा साना किसान सहकारी संस्था गठन गरी विपन्न तथा साना किसानहरूको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि वित्तीय पहुँच विस्तार गर्ने मात्र विशिष्ट उद्देश्य लिएर एक छुट्टै राष्ट्रिय स्तरको बैंक स्थापना हुनुपर्ने आवश्यकता महसुस गरियो । यसै सन्दर्भमा कृषि विकास बैंकको अगुवाइ र नेपाल सरकारको सहयोग एवं साना किसान सहकारी संस्थाहरूको समेत सहभागितामा वि. सं. २०५८ साल असार २२ गते साना किसान विकास बैंकको स्थापना गरियो । आरम्भमा बैंकका संस्थापक शेयरधनीहरूमा नेपाल सरकार, कृषि विकास बैंक लि., नेपाल बैंक लि. र २१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू रहेका थिए ।

यस बैंकलाई विपन्न तथा साना किसानहरूको बैंक बनाउने लक्ष्य अनुरूप प्रबन्धपत्रमा भएको व्यवस्था अनुसार नै वि.सं. २०६७/६८ मा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेको शेयर विभिन्न साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई विक्री गरी संस्थापक साना किसान कृषि सहकारी संस्था संख्या २३१ पुग्यो । हाल कृषि विकास बैंक लि., नेपाल बैंक लि. र २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूको स्वामित्वमा करिब ७०% संस्थापक शेयर छ भने सर्वसाधारण शेयरधनीहरूको करिब ३०% शेयर स्वामित्व रहेको छ ।

(ख) कृषि विकास बैंकबाट साना किसान विकास बैंकमा कारोबार हस्तान्तरण

कृषि विकास बैंकद्वारा प्रवर्द्धन गरिएका २१० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूको उक्त बैंकसँगको ऋण कारोबार वि.सं. २०६३ सम्ममा क्रमशः साना किसान विकास बैंकमा सारियो । साना किसान सहकारी संस्थाहरूले कृषि विकास बैंकलाई तिर्न बाँकी कर्जा सापट साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई तिर्नुपर्ने र अब उप्रान्त साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई आवश्यक पर्ने कर्जा सापट साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइयो । कृषि विकास बैंकले साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरूमा बाँकी रहेको डेढ अर्बभन्दा बढी कर्जा रकम साना किसान

विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई हस्तान्तरण गरेकोमा यस संस्थाले उक्त रकम भुक्तानी गरिसकेको छ ।

(ग) साना किसान विकास बैंकको स्वायत्त व्यवस्थापन

कृषि विकास बैंकले साना किसान विकास बैंकको स्थापना देखि नै महाप्रबन्धक एवं दक्ष कर्मचारीहरू काजमा पठाई यसको व्यवस्थापन गर्दै आएको थियो । वि.सं. २०६६ मा खुला प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रमुख कार्यकारीको व्यवस्था गरियो । खुला प्रतिस्पर्धाबाट यस बैंकमा छानिनुभएका प्रथम प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री जलनकुमार शर्माले यस बैंकमा ८ वर्ष निरन्तर सेवा गर्नु भई मिति २०७४ भाद्र १३ वाट अवकास लिनु भयो । तत्पश्चात् यस वित्तीय संस्थामा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको रूपमा काम गर्दै आउनुभएका डा. शिवराम प्रसाद कोइराला प्रमुख कार्यकारी अधिकृत भई काम गर्दै आउनुभएको छ । वि.सं. २०६७ मा यस बैंकको सञ्चालक समितिको अध्यक्ष पदमा पहिलोपटक साना किसान सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिको चयन भयो । त्यस यताका ८ वर्ष अध्यक्ष खेमबहादुर पाठकले निरन्तर यस वित्तीय संस्थाको नेतृत्व गर्दै आउनु भएको छ । कृषि विकास बैंकबाट आउनुभएका कर्मचारीहरू क्रमशः फिर्ता भई आवश्यक संख्यामा कर्मचारीहरू भर्ना गर्न थालियो । वि.सं. २०६९ मा सर्वसाधारणमा शेयर निष्कासन भएपश्चात् पूर्ण संख्याको सञ्चालक समिति गठन भयो ।

यसरी साना किसान विकास कार्यक्रमको उपजको रूपमा स्थापित साना किसान विकास बैंक २०६७ सालदेखि स्वायत्त व्यवस्थापनमा पूर्ण जिम्मेवारीका साथ प्रभावकारी परिणाम निकाल्न सफल भएको छ । यसको सानो उदाहरण बैंक स्थापना देखिको ८ वर्षमा कुल कर्जा रु.१ अर्ब ११ करोड कर्जा लगानीमा रहेको अवस्थाबाट नयाँ व्यवस्थापन स्थापनापश्चात्का ९ वर्षहरूमा १४२१% ले वृद्धि भई २०७५ असार मसान्तमा रु.१६ अर्ब ८९ करोड पुगेको छ । आवद्ध परिवार संख्या १ लाख ६० हजारबाट वृद्धि भई ७ लाख ५० हजार नाघेको छ । वार्षिक रु. १ करोड ९० लाख खुद मुनाफा गर्ने यो संस्था रु.३९ करोड ३० लाख खुद मुनाफा गर्न सक्ने भएको छ ।

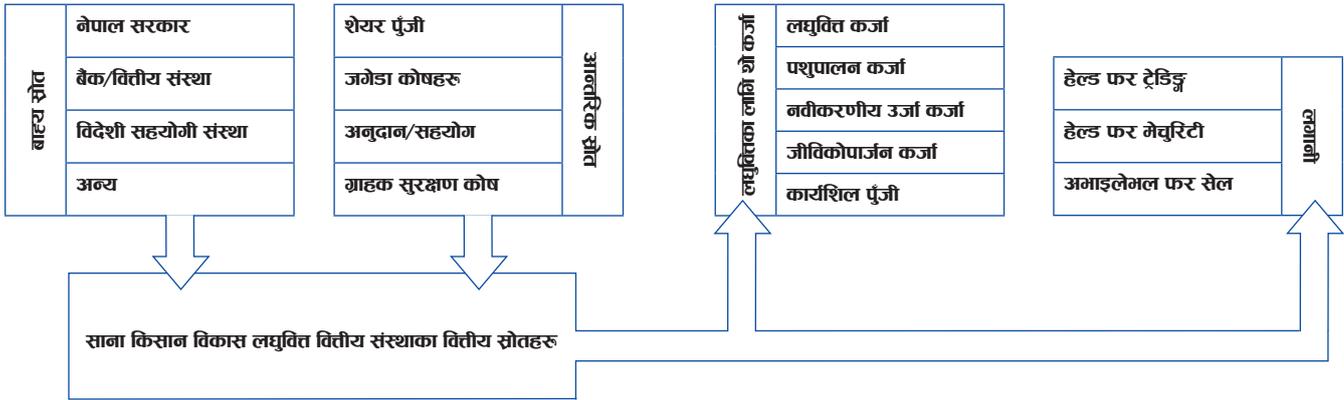
(घ) वित्तीय संस्थाको उद्देश्य तथा कार्यहरू

१. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको उद्देश्य (Objectives)

राष्ट्रिय स्तरको लघुवित्त वित्तीय संस्थाको मान्यताअनुरूप साना किसान सहकारी संस्था तथा समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरूलाई कर्जा लगानी गर्न आवश्यक थोककर्जा लगानी गर्ने यस वित्तीय संस्थाको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ भने विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- नेपालको ग्रामीण क्षेत्रका साना किसान सहकारी संस्थाहरू र गरिवी निवारणमा संलग्न समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरू (यसपछि साभेदार संस्था भनिएको) लाई थोक कर्जा र पटके कर्जा प्रदान गर्ने ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको मार्गदर्शनअनुरूप सहकारी संस्था तथा लघुवित्त संस्थाहरूको कारोबारको अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्ने र आवश्यक निर्देशन दिने ।
- लघु व्यवसाय एवं ग्रामीण वित्त बजारको विकास, विस्तार,

चित्र नं. -१ साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको वित्तीय स्रोत व्यवस्थापन

प्रवर्द्धन र सुदृढीकरण गर्ने तथा वित्तीय एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने र आवश्यक सीप तथा क्षमता विकासका तालिम उपलब्ध गराउन सहयोग पुर्याउने ।

- संस्थाहरूको संस्थागत एवं मानव संसाधन विकास गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- साभेदार संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा कृषि मूल्यश्रृङ्खला समेतका परियोजना स्थापना गरि विपन्न तथा साना किसानहरूको आमदानी र रोजगारीका अवसरमा अभिवृद्धि एवं गरिबीनिवारण सम्बन्धी कार्यमा सघाउ पुर्याउने ।
- मुलुकमा छरिएर रहेको पुँजीलाई एकीकृत गरी संस्थागत लगानी तथा स्वस्थ प्रतिस्पर्धाको माध्यमबाट वित्तीय मध्यस्थताको सेवा उपलब्ध गराउने ।

२ लघुवित्त वित्तीय संस्थाका कार्यहरू (Functions)

यस वित्तीय संस्थाले हालसम्म निम्नअनुसारका क्रियाकलापलाई आफ्नो कार्यक्षेत्रको रूपमा लिएको छ ।

- साना किसान सहकारी संस्थालगायत अन्य यस्तै प्रकृतिका लघुवित्त संस्थाहरूलाई छोटो र मध्यम अवधिको थोककर्जा र पुनर्कर्जा प्रदान गर्ने ।
- नेपाल सरकार तथा दातृसंघ/संस्थाहरूबाट प्राप्त स्रोत परिचालन गरी संस्थाहरूमाफर्त सामाजिक तथा सामुदायिक कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग पुर्याउने ।
- आवद्ध संस्थाहरूको सांगठनिक तथा वित्तीय सक्षमता विकासको लागि आवश्यक वित्तीय सहयोग पुर्याउने ।
- संस्थाहरूको सबलीकरणका लागि नियमित परामर्श सेवा तथा अन्य प्राविधिक सहयोग पुर्याउने ।
- आवद्ध संस्थाहरूको वित्तीय कारोबार लगायत समग्र क्रियाकलापको निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने/गराउने ।
- विद्यमान साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई सेवा नपुगेका अन्य स्थानमा समान प्रकृतिका संस्थाहरू निर्माण गर्न साना किसान सहकारी अनुसरण (SFCL Replication) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यमा अभिप्रेरित, प्रोत्साहन र सहयोग गर्ने ।
- लघुवित्त सम्बन्धी अन्य देशमा सञ्चालित असल अभ्यासको खोजी गरी आवद्ध संस्थाहरूमा समेत सञ्चालन गर्न अभिप्रेरित गर्ने ।
- संस्थाहरूको वित्तीय सक्षमता र दिगोपनालाई अभिवृद्धि गर्न

आवश्यक रणनीति अवलम्बन गर्ने/गराउने ।

- ग्रामीण विकास लघुवित्तको सफल अवधारणा तथा प्रारूपलाई अरू संस्थामा समेत लागु गराउने ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको मार्गदर्शनअनुरूप संस्थाको वित्तीय सूचकाङ्क कायम गर्दै संस्थागत सुशासनमा रहने ।

१.३ व्यावसायिक प्रकृत्या

(क) स्रोत व्यवस्थापन

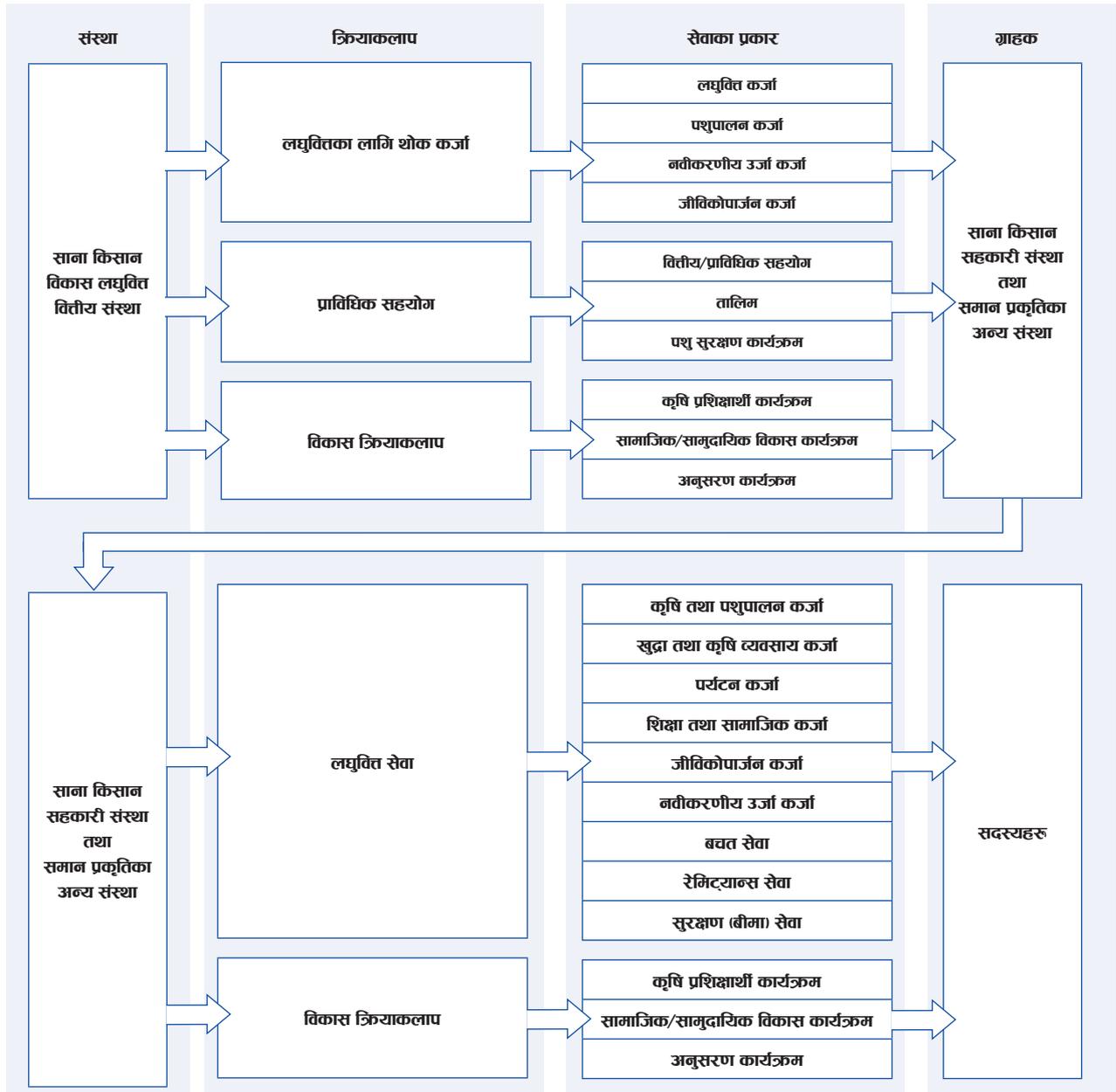
साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले बजारबाट निक्षेप ग्रहण नगर्ने भएकोले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने विपन्नवर्ग कर्जा नै यसको प्रमुख वित्तीय स्रोत हो । नेपाल सरकारले विगत ७ वर्षदेखि उपलब्ध गराउँदै आएको मासुजन्य तथा दुग्धजन्य (पशुपालन कर्जा) यसको अर्को मुख्य वित्तीय स्रोत हो । यसका अतिरिक्त बैंकको आफ्नै पुँजी, शेयरपुँजी, जगेडा, सञ्चित मुनाफा र अन्य अनुदानबाट पनि पुँजी व्यवस्थापन गर्दै आएको छ ।

(ख) लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सेवा प्रवाह संरचना

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरू तथा अन्य सहकारी संस्थाहरूलाई थोककर्जा तथा पुनःकर्जा सेवा उपलब्ध गराउँछ । यो संस्थाले १० वटा इलाका तथा काठमाडौँमा रहेको एकाइ कार्यालयमाफर्त सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । संस्थाहरूको अनुगमन, निरीक्षण तथा कर्जा प्रवाह गर्नका लागि सबै कार्यालयहरू जिम्मेवार छन् । वर्तमानमा वित्तीय संस्थाले साधारण लघुकर्जा र विशेष कर्जा प्रवाह गर्दै आएको छ । विशेष कर्जा अन्तर्गत पशुपालन कर्जा, नवीकरणीय उर्जा र भूकम्प प्रभावित क्षेत्रहरूका लागि विशेष कर्जा प्रमुख रहेका छन् । संस्थाहरूले यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट प्राप्त कर्जाहरूलाई लघुवित्त क्षेत्रमा प्रयोग हुने गरी अन्तिम उपभोक्तासम्म पुर्याउँदछन् ।

यसका अतिरिक्त विपन्न तथा साना किसानहरूको संस्थागत क्षमता तथा सामाजिक सबलीकरणका लागि संस्थाले सरकार तथा अन्य दातृसंस्था र साना किसान संस्थाहरूको विचमा रहेर पुलको काम पनि गर्दै आएको छ । साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रममाफर्त देशका विभिन्न ग्रामीण समुदायका महिला, दलित मधेशी जनजाति र अन्य पिछडिएका वर्गलाई सेवा पुर्याउँदै आएको छ ।

चित्र नं. -२ साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सेवा प्रवाह संरचना

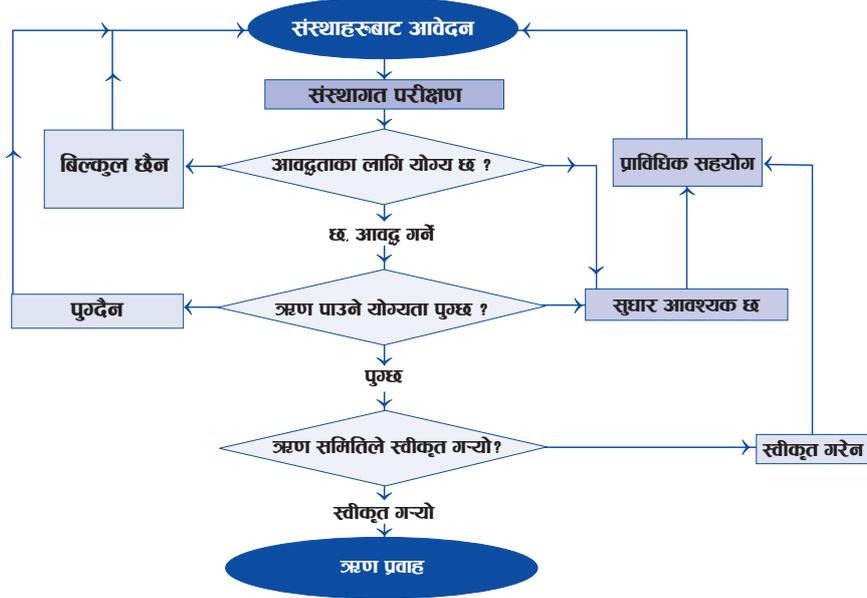

(ग) लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग आवद्धता

- अ. आवद्धता अनिवार्य हुनुपर्ने : साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग कारोबार गर्न इच्छुक लघुवित्त संस्थाहरूले संस्थाको कारोबारमा आवद्धताका लागि आवेदन गर्नुपर्छ । त्यस्ता संस्थाहरूको कानुनी, वित्तीय, व्यवस्थापकीय तथा सुशासनका विषयमा लघुवित्त संस्थाले संस्थागत परीक्षण गर्दछ । संस्थागत परीक्षण गर्दा कुनै कमी कमजोरीहरू पाइएमा सो सुधार भैसकेपछि मात्र अन्य संस्थाहरूलाई आवद्ध गर्ने र यसका सेवाहरूमा सरिक गराउने कार्य गर्दछ ।
- आ. आवद्धताका लागि मापदण्डहरू : देहाय अनुसारका वित्तीय तथा सुशासन सम्बन्धी सूचकका निर्धारित मापदण्डहरू पुरा गरेपछि मात्र बैंकले संस्थाहरूलाई आवद्ध गरी कर्जा कारोबारमा सरिक गराउँछ ।

१. वित्तीय सूचक: यस लघुवित्त संस्थामा आवद्ध हुन चाहाने संस्थाहरूले २ वर्षभित्र पुँजी कोष ८% भन्दा बढी पुऱ्याउनुपर्छ भने कुल लगानीमा कम्तीमा ३०% आन्तरिक स्रोत परिचालन गर्न सकेको हुनुपर्छ । सञ्चालन स्वसक्षमता १००% भन्दा कम र नटवर्थ नकारात्मक भएका संस्थालाई वित्तीय संस्थाले आवद्ध गर्दैन । कर्जा असुली दर ९०%, इक्वटीमा प्रतिफल दर १% भन्दा बढी र शिरोभार खर्च लगानीको ५% भन्दा कम हुन आवश्यक छ । त्यसै गरी विगत वर्षहरूमा कम्तीमा पनि १०% को दरमा लगानी वृद्धि हासिल गर्न सक्षम संस्थाहरूमात्र यस बैंकका साभेदार हुन सक्ने गरी आधारभूत वित्तीय सूचकहरू निर्धारण गरिएको छ ।
२. सुशासन सूचक: दोहोरो लेखा प्रणाली अनुरूप हिसाब राखेका, ३ देखि ५ वर्ष अवधिको लागि व्यावसायिक योजना तर्जुमा

चित्र नं. -३ आवद्धता तथा कर्जा स्वीकृत गर्ने प्रकृया

गरी लागु गरेका, कर्मचारी/सञ्चालक/शेयर सदस्यहरूले संस्थामा तोकिएको सीमाभन्दा बढी कर्जा नलिएका, कर्मचारी/सञ्चालक/शेयर सदस्य तथा तिनका परिवारका सदस्यहरूले कर्जा अनुशासन पालना गरेका, विगत दुई वर्षदेखि लक्षित वर्गमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्दै आएका, सञ्चालकहरू तथा कर्मचारीहरू अरू कुनै पनि वित्तीय संस्थाबाट कालोसूचीमा नपरेका एवं तिनको नाममा संस्थामा १ महिना भन्दा बढीको पेस्की बाँकी नरहेका संस्थाहरूले सुशासन सूचक पुरा गरेको मानिन्छ। आवद्धता तथा कर्जा स्वीकृत गर्ने प्रक्रियालाई तलको चित्रमा देखाउन सकिन्छ।

(घ) कर्जा लगानी व्यवस्था

अ. थोक कर्जा प्रदायक : लघुवित्त क्षेत्रका लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्ने कार्य नै यस संस्थाको प्रमुख व्यवसाय हो। यसले साना किसान सहकारी संस्थाहरू तथा अन्य समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरूलाई लघुवित्त प्रयोजनका लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्दछ। लगानीलाई व्यवस्थित गर्न कर्जा नीति, कार्यविधि, मापदण्ड तर्जुमा गरिएका छन्। यी नीति नियम र कार्यविधिहरू प्रचलित कानून एवं केन्द्रीय बैंकको निर्देशन एवं लघुवित्तका मान्यता र अभ्यास अनुरूप रहेका छन्। यस वित्तीय संस्थाबाट कर्जा लैजाने संस्थाहरूले कर्जा उपयोगको विवरण भरी वित्तीय संस्थालाई अनिवार्य रूपमा पठाउनु पर्ने हुन्छ।

आ. लक्षित समुदाय (जनसंख्या) : संस्थाहरूले तपसिल बमोजिमका समुदायमा कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ :

- पहाड वा तराईमा १५ रोपनी र तराईमा १ बिघा भन्दा कम जग्गा भएको
- नियमित आमदानी नभएका र अत्यन्त कठिन वर्गका जीवन निर्वाह गरिरहेको व्यक्ति वा परिवार
- अन्य बैंक वित्तीय संस्था तथा सरकारी कर्जा बाँकी नभएको व्यक्ति तथा परिवार

- दलित, मधेशी, पिछडिएका वर्ग, महिला तथा लघुउद्यमहरू।

इ. धितोसम्बन्धी व्यवस्था : साना किसान सहकारी संस्था तथा अन्य सहकारी संस्थाहरूले कर्जा प्राप्त गर्नका लागि उपरोक्त मापदण्डहरू पुरा गरेको हुनुपर्दछ। वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाह गर्दा संस्थाहरूसँग कुनै धितो लिँदैन तर यसले संस्थाका सञ्चालकहरूको व्यक्तिगत जमानी तथा संस्थागत जमानी आवश्यक मान्दछ। तर कर्जा प्राप्त गर्ने संस्थाहरूले ग्राहक सुरक्षण कोषमा कम्तीमा ५ प्रतिशत रकम सुरक्षणको रूपमा अनिवार्य रूपमा राख्नुपर्ने हुन्छ जसमा वित्तीय संस्थाले एउटा निश्चित ब्याजदरमा ब्याज प्रदान गर्दछ। कर्जा प्राप्त गर्ने संस्थाहरूले आफ्ना ग्राहक संस्थाहरूसँग ग्राहक सुरक्षण कोष लिन स्वतन्त्र छन्।

ई. कर्जा स्वीकृत सीमा : लघुवित्त वित्तीय संस्थाले कर्जा स्वीकृति प्रक्रियालाई इलाका तथा एकाइ कार्यालयलाई ११ करोडसम्म र केन्द्रीय कार्यालयलाई १५ करोडसम्म कर्जा स्वीकृत गर्न सक्ने अधिकार छ। सोभन्दा माथिको स्वीकृतिका लागि सञ्चालक समितिको पूर्व स्वीकृति लिनु जरुरी छ।

उ. ऋण स्विकृत गर्न सक्ने सिमा : लघुवित्त वित्तीय संस्थाले देशका विभिन्न भागमा स्थापित इलाका कार्यालयहरू तथा एकाइ कार्यालयहरूबाट विभिन्न जिल्लामा स्थापित सहकारीहरूलाई सेवा दिँदै आएका छन्। आवश्यक कर्जा प्रवाहका लागि संस्थाहरूको कर्जाको लागि तत्तत् कार्यालयमा सम्पर्क राख्नुपर्ने हुन्छ। ऋण स्वीकृतिका लागि प्रत्येक कार्यालयमा एउटा ऋण समिति बनाइएको हुन्छ। सो ऋण समितिले ऋण स्वीकृति गर्ने या नगर्ने अधिकार राख्दछ। इलाका/इकाइमा प्राप्त अधिकारभन्दा माथिको ऋण माग आएको खण्डमा सोको स्वीकृतिका लागि माथिल्लो कार्यालय अर्थात् केन्द्रीय कार्यालयमा पठाउनुपर्ने हुन्छ।

तालिका - २ कार्यालय अनुसार ऋण स्वीकृत गर्ने सीमा

क्र.सं.	ऋण स्विकृती	इलाका कार्यालय	केन्द्रीय कार्यालय
१	प्रथम आवृत्ति	२५-५० लाख	१ करोड ५० लाख
२	दोस्रो आवृत्ति	९-१० करोड	१५ करोड
३	त्यसपछि	११ करोड	१५ करोड

(ऊ) लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट उपलब्ध गराइएका कर्जाका प्रकारहरू:

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले विभिन्न प्रकारका कर्जाहरू उपलब्ध गराउँदै आएको छ । जस्तै : (क) लघुवित्त थोक कर्जा (ख) पशुपालन कर्जा (ग) नवीकरणीय उर्जा कर्जा (घ) भूकम्प प्रभावित क्षेत्रका लागि जीविकोपार्जन कर्जा, (ङ) कृषि कर्जा । जसका देहाय बमोजिमका विशेषताहरू छन् :

१. लघुकर्जा : ग्रामीण समुदायका महिला, दलित, विपन्न वर्गलाई लघुवित्त सेवाको विस्तार गर्न आवश्यक पर्ने पुँजीलाई लघुकर्जाको रूपमा बैंकले साना किसान सहकारी संस्थाहरू र अन्य सहकारी संस्थाहरूलाई थोक कर्जाको रूपमा लघुकर्जा उपलब्ध गराउँदछ । आफ्नो पुँजी अपर्याप्त भई ऋण लगानीमा समस्या भएमा संस्थाहरूले आवश्यकतानुसार यो कर्जा माग गर्न सक्दछन् ।

२. मासुजन्य/दुग्धजन्य(पशुपालन) कर्जा: नेपाल सरकार को सहयोगमा बैंकले पशुपालन कर्जा कार्यक्रम सुरुवात गरेको छ । मासुजन्य पदार्थको उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि तथा मासुको आयातलाई प्रतिस्थापन गर्नको लागि बैंकले यो कर्जा अगाडि बढाएको हो । सुरुमा मासुजन्यमा मात्र लगानी गरिएको यो कर्जा अघिल्लो वर्षदेखि दुग्धजन्य (गाई) पालनमा पनि लगानी गर्न थालिएको छ । किसानले नै ९ प्रतिशत ब्याजदरमा कर्जा प्राप्त गर्ने गरी साना किसान सहकारी संस्थाहरूमार्फत् यो कर्जा उपलब्ध गराउँदै आइएको छ । २०६७ साल देखि सुरुवात भएको यो कर्जा २०७५ साल आषाढसम्म ७ अरब ५० करोड नेपाल सरकारबाट ल्याएर साना किसानमा पुऱ्याइएको छ ।

३. नवीकरणीय उर्जा कर्जा : यूएनसिडिफको प्राविधिक सहयोगमा नवीकरणीय उर्जा कर्जा २०७१ साल देखि शुरु भएको हो । हाल यो कर्जा कार्यक्रमलाई वित्तीय संस्थाले निरन्तरता दिँदै आएको छ ।

४. भूकम्प प्रभावित क्षेत्रका लागि विशेष कर्जा : वि.सं. २०७२ को प्रलयकारी भूकम्पबाट प्रभावित क्षेत्रका साना किसानहरूको आयआर्जन क्षमतामा परेको प्रतिकूल परिस्थितिमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले तीन जिल्लालाई लक्षित गरी नेपाल सरकार एवं एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा २०७३ सालदेखि साना किसान सहकारी संस्थाहरूमार्फत् जीविकोपार्जन कर्जा प्रदान गर्दै आएको छ ।

५. स्वरोजगार कर्जा: युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषसँग भएको सम्भौता बमोजिम यस बैंकले २०६८ सालदेखि युवा तथा साना व्यवसायीलाई

लक्षित गरी स्वरोजगार कर्जा सञ्चालन गर्दै आएकोमा हाल यो कर्जा प्रवाह निस्कुर्य भएको छ ।

६. सहकारी चिया उद्योगका लागि कार्यशील पुँजी कर्जा: मूल्य श्रृङ्खलामा साना किसानको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयको निर्देशन बमोजिम साना किसान सहकारी चिया उद्योगलाई कार्यशील पुँजी प्रदान गरिँदै आएको छ ।

७. कृषि कर्जा: किसानका लागि उन्नत बीउविजन कार्यक्रम लागु भएका मध्ये मध्यपश्चिम र पश्चिमाञ्चल क्षेत्र अन्तर्गतका सात जिल्लाहरूमा यो कर्जा कार्यक्रम लागु भएको छ । किसानले नै ९ प्रतिशत ब्याजदरमा कर्जा प्राप्त गर्ने गरी साना किसान सहकारी संस्थाहरूमार्फत् यो कर्जा उपलब्ध गराउँदै आइएको छ । मिति २०७५ वैशाखदेखि यो कर्जा लगानी गरिँदै आएको छ ।

(ए) ब्याज निर्धारक तथा कर्जाको ब्याज दर:

यस वित्तीय संस्थाका ग्राहक सहकारी संस्थाहरूको संख्या वृद्धि हुँदै गएको, व्यावसायिक आकार पनि वृद्धि भएको एवं प्रतिस्पर्धीहरूको संख्या पनि वृद्धि भएकाले कर्जाको माग सम्बोधन गर्नु, त्यसको प्रभावकारी अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु, कर्जाको गुणस्तरीयता कायम राख्नु, लाभ-लागत सन्तुलन मिलाउनु, माग अनुमान गर्नु एवं वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता प्राप्त गर्नु जस्ता कार्यहरू जटिल बन्दै गएका छन् । पुँजीको उपलब्धता, कर्जाको सुरक्षण, कर्जाको लागतमा वृद्धि, लघुवित्त क्षेत्रको बढ्दो प्रतिस्पर्धा आदिका कारण उत्पन्न हुने असरहरूबाट यो बैंक पनि अछुतो रहन सक्दैन । वित्तीय बजारमा तरलताको अवस्था, बजारको ब्याजदर, पुँजीको प्रभावकारी परिचालन, ग्राहक संस्थाहरूको वित्तीय अवस्था, बैंकको कार्यकुशलता र साख नै ब्याजदरलाई प्रभाव पार्ने मुख्य तत्वका रूपमा रहेका छन् । प्रभावकारी वितरण प्रणाली स्थापना गर्न सकेमा विपन्न तथा साना किसानहरूमा लघुवित्त सेवामार्फत् पनि कम ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह गर्न सकिन्छ भन्ने वित्तीय संस्थाको मान्यता रहेको छ । यसैले वित्तीय संस्था समय-समयमा ब्याजदर परिमार्जन गर्ने र त्यसको प्रभाव साना किसानहरूले महसुस गर्न पाउने व्यवस्था कायम गर्न सजग रहेको छ ।

हाल यस वित्तीय संस्थाले प्रवाह गर्ने लघुकर्जामा वार्षिक १२.७५%, मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जामा ९%, नवीकरणीय उर्जा कर्जामा ११.७५%, जीविकोपार्जन कर्जामा २% तथा कृषि कर्जामा ३.५% को दरले ब्याज लिने व्यवस्था रहेको छ । प्रतिवेदन मितिमा कायम रहेको कर्जा ब्याजदर तालिका नं. ३ मा प्रस्तुत छ ।

तालिका : ३ कर्जाका प्रकार, ब्याजदर र अवधि

क्र.सं.	प्रकार	ब्याज दर	छुट	ग्रेस अवधि	साँवा भुक्तानी	ब्याज भुक्तानी	किस्ता	अवधि
१	लघुकर्जा	१२.७५ %	०.२५%	-	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	२ वर्ष
२	पशुपालन कर्जा (नेपाल सरकार स्रोत)	९%	४%	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
३	नवीकरणीय उर्जा कर्जा	११.७५%	०.२५%	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
४	जीविकोपार्जन कर्जा (ए.डी.बी. स्रोत)	२ %	-	६ महिना	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष
५	सहकारी चिया उद्योगका लागि कार्यशील पुँजी कर्जा (नेपाल सरकार स्रोत)	९%	४%	१ वर्ष	अर्धवार्षिक	मासिक	बराबर	६ वर्ष
६	कृषि कर्जा	३.५%	-	-	त्रैमासिक	मासिक	बराबर	३ वर्ष

नोट: - क्र.सं. १ को २०७४/१०/१ देखि, क्र.सं. २ को मिति २०६७/१०/२८ देखि, क्र.सं. ३ को २०७४/१०/१ देखि, क्र.सं. ४ को मिति २०७३/३/१५ देखि, क्र.सं. ५ को मिति २०७१/३/२१ गते देखि तथा क्र.सं. ६ को मिति २०७५/१/१६ देखि लागू भएको ।

२. विगत वर्षहरूको वित्तीय अवस्था

स्थापनाकाल देखि नै मुनाफामा रहेको यस वित्तीय संस्थाले विगत वर्षहरूमा भैं आ.व. २०७४/७५ मा पनि उत्साहजनक आर्थिक उपलब्धि हासिल गरेको छ। यस अवधिमा वित्तीय संस्थाले गरेको आर्थिक कारोबारको सङ्क्षिप्त विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ :

२.१ कर्जाकारोबार एवं गुणस्तर

आवद्ध साना किसान सहकारी संस्था र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरूलाई थोक कर्जा सुविधा उपलब्ध गराउनु नै यस वित्तीय संस्थाको प्रमुख व्यवसाय हो । यसै क्रममा वित्तीय संस्थाले आ.व. २०७३/७४ मा रु. ११ अर्ब ९७ करोड ३५ लाख कर्जा लगानी गरेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा रु. २५.३२% ले वृद्धि गरी रु.१५ अर्ब ५१ लाख लगानी गर्न सफल भएको छ । सावाँ असुली तर्फ अघिल्लो आ.व.मा रु. ९ अर्ब १ करोड २७ लाख भएकोमा यस वर्षमा ३४.३५% ले वृद्धि भई १२ अर्ब १० करोड ८८ लाख पुगेको छ । आ.व.२०७३/७४ को

अन्तमा लगानीमा रहिरहेको कुल रकम रु. १३ अर्ब ९९ करोड ४९ लाख रहेकोमा २०.७०% ले वृद्धि भई प्रतिवेदन वर्षमा १६ अर्ब ८९ करोड १२ लाख पुगेको छ ।

निष्क्रिय कर्जा आ.व. २०७३/७४ मा रु. १ करोड २९ लाख ९५ हजार (कुल कर्जाको ०.०९%) रहेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा रु. ६५ लाख ०८ हजार (कुल कर्जाको ०.०४%) पुगेको छ । यसरी कुल लगानीमा रहिरहेको रकमको ०.०४% मात्र निष्क्रिय कर्जा रहे तापनि यस वित्तीय संस्थाद्वारा १.५३% ले हुने रकम व्यवस्था गरी असल कर्जाका लागि १% का अतिरिक्त भन्डै ०.५३% थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरिएको छ । आ.व. २०७३/७४ मा रु. १ लाख ९१ हजार ब्याज उठाउन बाँकी रहेकोमा आ.व. २०७४/७५ को अन्तमा आइपुग्दा यसमा वृद्धि भई रु. ४ लाख ८७ हजार पुगेको भएतापनि असुली दरमा ०.०८% ले सकारात्मक प्रभाव पर्न गई ९९.९५% कायम हुन पुगेको छ ।

तालिका - ४ : कर्जा लगानी असुली तथा कर्जाको गुणस्तर

(रु.हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	आ.व. ०६९/७०	आ.व. ०७०/७१	आ.व. ०७१/७२	आ.व. ०७२/७३	आ.व. ०७३/७४	आ.व. ०७४/७५	२०७५ अस्तोज
१	कर्जा लगानी	३३०९०९१	५१३५५४३	७४८३४२१	९७९७९१५	११९७३४९८	१५००५१२२	२७००३२९.६
२	कर्जा असुली	२३५२५८२	३४०१९८३	४७५२९०२	६८६०५३९	९०१२६८७	१२१०८८३३	३१४५६६६.८
३	कर्जा असुली र लगानीको अनुपात	७१%	६६%	६४%	७०%	७५%	८१%	११६%
४	लगानीमा रहिरहेको रकम	३६३२६६६	५३६६२२६	८०९६७५०	११०३४१२६	१३९९४९३५	१६८९१२२३	१६४४५८८३
५	कारोबार वृद्धि %	३६%	४८%	५१%	३६%	२७%	२१%	-३%
६	निष्क्रिय कर्जा रकम	२३४३१	६१००	१३७६६	८२५४	१२९९५	६५०८	१६४८९
७	निष्क्रिय कर्जा %	०.६५%	०.११%	०.१७%	०.०७%	०.०९%	०.०४%	०.१०%
८	जोखिम कोष व्यवस्था रकम	६०२३५	६०४१३	११५३०८	१८३६२०	२१९१०८	२५७९७०	२६४४११
९	जोखिम कोष व्यवस्था %	१.६६%	१.१३%	१.४२%	१.६६%	१.५७%	१.५३%	१.६१%
१०	कुल संस्था संख्या	३९१	४२८	५१०	६०२	६५५	६८०	६८४
११	प्रतिसंस्था औसत कर्जा रकम	९,२९१	१२,५३८	१५,८७६	१८,३२९	२१,३६६	२४,८४०	२४,०४४
१२	कर्जा असुली दर %	९९.४७%	९९.७८%	९९.९१%	९९.९४%	९९.८७%	९९.९५%	९९.५३%

२.२ तिर्न बाँकी रहेको कर्जा तथा सापटी वितरण

वित्तीय संस्थाले विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट विपन्न क्षेत्र कर्जा प्राप्त गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्दै आएको छ। वार्षिक लगभग ३०% का दरले कर्जा तथा सापटीमा वृद्धि हुनुबाट यस वित्तीय संस्थाले वित्तीय बजारमा राम्रो विश्वास आर्जन गर्न सकेको पुष्टि हुन्छ। ग्राहक संस्थाहरूले आफूले लिएको कर्जाको न्यूनतम ५% ले हुने रकम ग्राहक सुरक्षण कोष वापत राख्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा भन्दा ७% को हाराहारीमा उक्त रकम मौज्जात रहेको देखिन्छ। आ.व. २०७३/७४ मा कुल सापटीको औसत ब्याज खर्च दर ३.८८% रहेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा १.८५% विन्दुले वृद्धि भई ५.७३% मा कायम हुन पुगेको छ। प्राप्त वित्तीय स्रोतहरू (कर्जा सापटी) र पुँजीको लागतदर तालिका नं. ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका -५: तिर्न बाँकी रहेको सापटी वितरण

(रु. हजारमा)

क्र. सं.	वितरण	२०६८ असार	२०७० असार	२०७१ असार	२०७२ असार	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७५ असार	२०७५ असोज
१	तिर्न बाँकी कर्जा सापटी (स्रोतअनुसार)								
	(क) नेपाल सरकार	१५७५०००	१३९५०००	१७५५०००	२५५००००	४२०००००	५६८८५००	७३४२६६७	७८४२६६७
	(ख) नेपाल राष्ट्र बैंक	१०४१६	९३३२	८२४८	७१६४	६०८०	४९९६	३९१३	३९१३
	(ग) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	१६२२०३२	२३८४९७९	३५००२९५	४६२२६६६	५४६४११३	६२५६०५४	८३९६४३३	८०८७२३२
२	आवद्ध संस्थाहरूबाट सुरक्षण कोष	१८५७००	२४९०८८	३९३२६१	५४५४०५	७५६८७८	९८५९१०	१२४६१६३	११९९१०६
३	जम्मा सापटी र सुरक्षण कोष	३३९३१४८	४०३८३९९	५६९६८०४	७७२५२३५	१०४२७०७१	१२९३५४६०	१६९८९१७६	१७१३२९१८
४	सापटीको औसत लागत दर (% मा)	६.२०%	५.२९%	४.६४%	२.९९%	२.८९%	३.८८%	५.७३%	६.७२%
५	सापटीमा औसत वृद्धि दर (% मा)	४९.५९%	१९.०२%	३९.०८%	३७.५४%	३४.९७%	२४.०६%	३१.३४%	०.८५%

२.३ ब्याज आमदानी तथा ब्याज खर्च अवस्था

कर्जा लगानीमा भएको वृद्धिका कारण आ.व. २०७३/७४ मा वित्तीय संस्थाले कर्जाबाट रु. १ अरब ९ करोड १ लाख ब्याज आमदानी गरेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा ४७% ले वृद्धि गरी रु. १ अरब ६० करोड ६१ लाख ब्याज आर्जन गर्न सफल भएको छ। आ.व. २०७३/७४ मा रु. ४५ करोड १५ लाख कर्जामा ब्याज खर्च भएकोमा आ.व. २०७४/७५ मा ८९% ले बढेर रु. ८५ करोड ५० लाख पुगेको छ। वित्तीय संस्थाको औसत ब्याज आमदानी दर ८.५७% बाट बढेर प्रतिवेदन वर्षमा १०.१५% हुन पुगेको छ भने औसत ब्याज खर्चतर्फ पनि ३.८८% बाट बढेर ५.७३% हुन पुगेको छ। ब्याज आमदानी तथा ब्याज खर्चको सङ्क्षिप्त विवरण तालिका नं. ६ मा देखाइएको छ।

(रु. लाखमा)

तालिका-६: ब्याज आमदानी तथा ब्याज खर्च

क्र. सं.	वितरण	आ.व.					
		२०६८/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५
१	ब्याज आमदानी	३७६३	४०८१	५५८४	७५०७	१०९०१	१६०६१
२	ब्याज आमदानी वृद्धि (हास) %	१९%	८%	३७%	३४%	४५%	४७%
३	ब्याज खर्च	१९६५	१७७३	१९९१	२६२७	४५१५	८५५०
४	ब्याज खर्च वृद्धि (हास) %	१२%	-१०%	१२%	३२%	७२%	८९%
५	औसत लगानी	३१५४४	४४९९४	६७३१५	९५६५४	१२५१४५	१५४४३१
६	औसत ब्याज आमदानी दर %	१०.३५%	९.०६%	७.८९%	७.५९%	८.५७%	१०.१५%
७	लिएको औसत कर्जा रकम	३४९८४	४५०६४	६२०१७	८४२५०	१०८०९९	१३८४६३
८	औसत कर्जा/ब्याज खर्च %	५.२९%	४.६४%	२.९९%	२.८९%	३.८८%	५.७३%

२.४ कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्च

आ.व. २०७२/७३ मा कर्मचारी खर्च रु. ५ करोड ३८ लाख रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षमा ४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ करोड ५८ लाख पुगेको छ। दरबन्दीअनुसार कर्मचारी भर्ना हुन नसकेका कारण प्रक्षेपण अनुसार खर्च हुन सकेको छैन। यसै गरी प्रशासनिक खर्चतर्फ आ.व. २०७३/७४ मा रु. ३ करोड १९ लाख रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षमा १२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४ करोड ३ लाख पुगेको छ। विगतका वर्षहरूदेखि भएको कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्चको अवस्था तालिका नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका-७: कर्मचारी तथा अन्य सञ्चालन खर्च

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६८/७०	०७०/७१	०७१/७२	०७२/७३	०७३/७४	०७४/७५
१	कर्मचारी सङ्ख्या	८१	८१	८१	८३	७८	८८
	(क) नियमित कर्मचारी	४६	४२	७६	७८	७३	८३
	(ख) परियोजनाका कर्मचारी	३५	३९	५	५	५	५
२	कर्मचारी खर्च	२३२७२	२७०८७	३५८७७	४३२३१	५३८८३	५५७७४
	वृद्धि (ह्रास) %	१६%	१६%	३२%	२०%	२५%	४%
	(क) नियमित कर्मचारी	२००६०	२५५२७	३५८१२	४३२३१	५३८८३	५५७७४
	(ख) परियोजनाका कर्मचारी *	३२१२	१५६०	६५	-	-	-
	औसत लगानीमा कर्मचारी खर्च %	०.७४%	०.६०%	०.५३%	०.४५%	०.४३%	०.३६%
३	प्रशासनिक खर्च	१८०६९	२७२०५	२९३६६	२७५०५	३९९५५	४०२५९
४	औसत लगानीमा प्रशासनिक खर्च %	०.५७%	०.६०%	०.४४%	०.२८%	०.२५%	०.२६%
५	जम्मा कर्मचारी प्रशासनिक खर्च	४१३४१	५४२९२	६५२४३	७०७२१	८५८५९	९६०३३
६	औसत लगानीमा कर्मचारी प्रशासनिक खर्च	१.३१%	१.२१%	०.९७%	०.७४%	०.६९%	०.६२%
७	वृद्धि (ह्रास) %	२७%	३१%	२०%	८%	२२%	१२%

* परियोजनाको कर्मचारी खर्चको हकमा वित्तीय संस्थाले व्यहोरेको खर्च मात्र समावेश छ ।

२.५ नाफा-नोक्सानको अवस्था

आ.व. २०७३/७४ मा बोनस र कर अधिको कुल नाफा रु. ५१ करोड ९७ लाख रहेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा यो रकम रु. ६१ करोड ७६ लाख पुगेको छ । बोनस र कर पछिको खुद मुनाफा अघिल्लो आर्थिक वर्षभन्दा १९% ले वृद्धि भई रु. ३९ करोड ३१ लाख पुगेको छ । अघिल्लो आ.व. मा कुल सञ्चालन आम्दानीको ५२% खुद मुनाफा भएकोमा प्रतिवेदन वर्षमा पनि ५२% खुद मुनाफा भएको छ । विगतका वर्षहरूदेखिको मुनाफा अवस्था तालिका नं. ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका-८: नाफा-नोक्सानको अवस्था

(रु. लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०६८/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५ असोज
१	खुद व्याज आम्दानी	१७९८	२३०८	३५९३	४८८०	६३८७	७५११	२१८१
२	कुल सञ्चालन आम्दानी	१८०८	२३२७	३५९५	४८८३	६३९७	७५१५	२१८१
३	जोखिम कोष अधिको सञ्चालन मुनाफा	१३९५	१७८४	२९४२	४१७९	५५३८	६५५४	१९८९
४	सञ्चालन मुनाफा	१२८९	१६४०	२३९३	३४९६	५१८३	६९६६	१९२४
५	बोनस र कर अधिको कुल मुनाफा	१३७१	१८१५	२४१८	३५१४	५१९७	६९७६	१९२४
६	आयकर व्यवस्था	३८२	५०९	६५७	९६२	१४१७	१६८४	५२५
७	खुद नाफा	८६४	११४१	१५४१	२२३३	३३०८	३९३१	१२२५
८	खुद नाफा वृद्धि %	३६%	३२%	३५%	४५%	४८%	१९%	

२.६ नाफा-नोक्सान बाँडफाँटको अवस्था

आ.व. २०७४/७५ मा आर्जन भएको खुद मुनाफा रु. ३९ करोड ३० लाख ६४ हजारमध्ये वैधानिक व्यवस्थाअनुसार साधारण जगेडा कोषमा २०% ले हुने रु. ७ करोड ८६ लाख १३ हजार, कर्मचारी कल्याणकारी कोषमा ५% ले हुने रु. १ करोड ९६ लाख ५३ हजार, संस्था पुनर्स्थापना कोषमा ३% ले हुने रु. १ करोड १७ लाख ९२ हजार तथा नेपाल राष्ट्र बैंकको परिपत्रअनुसार ग्राहक संरक्षण कोषमा रु. १ करोड ३८ लाख ५९ हजार र संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा रु. ३९ लाख ३१ हजार व्यवस्था गरी सारिएको छ । संस्थागत सुदृढीकरण कोषमा खुद नाफाको १०% ले हुने रकममध्ये ग्राहक संरक्षण कोषमा र संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा छुट्टयाइएको रकम कट्टा गरी रु. २ करोड १५ लाख १६ हजार व्यवस्था गरी सारिएको छ । यसै गरी रु. १० लाख ५६ हजार स्थगन कर जगेडा कोषमा सारेपछि बाँकी रहेको रु. २४ करोड २६ लाख वितरण योग्य मुनाफामध्ये चुक्ता पुँजी रु. ६२,८८,२७,९२९.६९ को २५% ले हुने रु. १५,७२,०६,९८२/४२ को बोनस शेयर र बोनस शेयरको कर समायोजनको लागि १.३१६% को नगद लाभांश रु. ८२,७४,०५१/७१ गरी जम्मा रु. १६,५४,८१,०३४/१३ बराबरको मुनाफा वितरण गर्ने गरी सञ्चालक समितिले प्रस्ताव गरेको छ र यसको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृति समेत प्राप्त गरिसकेको यहाँ जानकारी गराउँदछु । गत आ.व. मा रु. २४ करोड ३८ लाख ३३ हजार सञ्चित मुनाफा रहेकोमा प्रतिवेदन वर्षको अन्तमा कुल सञ्चित मुनाफा ३१.६२% ले वृद्धि भई रु. ३२ करोड ०९ लाख ३१ हजार पुगेको छ । मुनाफा बाँडफाँडलाई तालिका नं. ९ मा अझ प्रष्ट गरिएको छ :

तालिका-८: नाफा नोक्सान बाँडफाँडको अवस्था

(रु. हजारमा)

क्र.सं.	विवरण	रकम
१	आ.व. २०७४/७५ को खुद नाफा	३९३०६४
२	जगेडा कोषमा सारिएको	१५०४८५
	(क) साधारण जगेडा कोष (२०%)	७८६९३
	(ख) कर्मचारी कल्याणकारी कोष (५%)	१९६५३
	(ग) पुनर्स्थापना कोष (३%)	११७९२
	(घ) संस्थागत सुदृढीकरण कोष	२१५९६
	(ङ) स्थगन कर जगेडा कोष	१०५६
	(च) संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष	३९३१
	(छ) ग्राहक संरक्षण कोष	१३८५९
	(ज) अन्य	६५
३	वितरण योग्य मुनाफा (१-२)	२४२५७९
४	अघिल्लो वर्षको सञ्चित मुनाफा	२४३८३३
५	लाभांश प्रस्ताव (शेरर तथा नगद)	१६५४८१
६	हालसम्मको कुल सञ्चित मुनाफा रकम (३+४-५):	३२०९३१

आवद्ध साना किसान सहकारी संस्था र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरूलाई थोक कर्जा सुविधा उपलब्ध गराउनु नै यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको प्रमुख व्यवसाय हो । यसै क्रममा वित्तीय संस्थाले आ.व. २०७३/७४ मा रु. ११ अर्ब ९७ करोड ३५ लाख कर्जा लगानी गरेकोमा आ.व. २०७४/७५ मा २०.२०% ले वृद्धि गरी रु. १५ अर्ब ५१ लाख लगानी गर्न सफल भएको छ । सावौं असुलीतर्फ अघिल्लो आ.व. मा रु. ९ अर्ब १ करोड २७ लाख भएकोमा प्रतिवेदन वर्षमा २५.५७% ले वृद्धि भई १२ अर्ब १० करोड ८८ लाख पुगेको छ । आ.व. २०७३/७४ को अन्तमा लगानीमा रहिरहेको कुल रकम रु. १३ अर्ब ९९ करोड ४९ लाख रहेकोमा १७.१५% ले वृद्धि भई प्रतिवेदन वर्षमा १६ अर्ब ८९ करोड १२ लाख पुगेको छ ।

३. साभेदार संस्थाहरूको प्रगति

३.१ वित्तीय संस्थामा आवद्ध संस्थाहरू एवं सेवा विस्तार

ग्रामीण क्षेत्रका विपन्न, सीमान्तकृत तथा साना किसानहरूको स्वामित्व र व्यवस्थापनमा सञ्चालन हुने साना किसान सहकारी संस्था लि. र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्थाहरूमाफर्त लक्षित वर्गमा लघुवित्त सेवा पुऱ्याउन त्यस किसिमका संस्थाहरूको निर्माण र वित्तीय संस्थासँग आवद्ध गराउने कुरालाई महत्व दिइएको छ । आ.व. २०७३/७४ को अन्तसम्ममा ६५५ वटा संस्थाहरू यस वित्तीय संस्थासँग आवद्ध रहेकोमा आ.व. २०७४/७५ को अन्तसम्ममा १०% ले वृद्धि भई ६८० पुगेको छ । ती संस्थाहरूमा ९७,७२२ समूहमा ६,७०,८६६ विपन्न तथा साना किसान परिवार आवद्ध रहेका छन् भने देशको विभिन्न ग्रामीण भेगहरूमा साना किसान संस्थाहरू निर्माण गरिदिन धेरै माग आइरहेको छ । यस वित्तीय संस्थासँग आवद्ध संस्थाहरूका केही सूचक र तथ्याङ्कहरू तालिका नं. १० मा प्रस्तुत छ :

तालिका - १० : लघुवित्त वित्तीय संस्थामा आवद्ध संस्थाका केही तथ्याङ्क

क्र. सं.	विवरण	२०६८ /६८	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ असीज
१	आवद्ध संस्था सङ्ख्या	२९१	३९१	४२८	५१०	६०२	६५५	६८०	६८४
२	महिला संस्था सङ्ख्या	७३	१०९	१२६	१९३	२२५	२४८	२५७	२५७
३	समूह सङ्ख्या	३२,३५९	४०,९९१	४५,६३८	६०,३३४	७७३७८	८६७३१	९७७२२	९७८६५
४	सदस्य सङ्ख्या	२३०२२५	३२३३८४	३७६९५७	४६०५९०	५४१६५२	६४९७१९	६७०८६६	६७६०७२
५	महिला सदस्य %	६६%	६७%	७०%	७२%	७६%	७७%	७४.७३%	७६.६८%
६	अनुसरित आवद्ध हुन बाँकी संस्था संख्या	१	७	६	२४	५०	४८	९३	२२९

३.२ आवद्ध संस्थाहरूका केही वित्तीय सूचकहरू

वित्तीय संस्थाले लघुवित्त सेवा प्रदान गरेका संस्थाहरूको आ.व. २०७४/७५ को अन्तसम्ममा लगानीमा रहिरहेको कर्जा रु. ४३ अर्ब ५१ करोड २८ लाख पुगेको छ, जसमध्ये आवद्ध संस्थाहरूले रु. २७ अर्ब ९३ करोड १४ लाख (६४.१९%) आन्तरिक पुँजी निर्माण गरी परिचालन गरेका छन् । यस तथ्यबाट संस्थाहरूको आत्मनिर्भरता र वित्तीय सक्षमतामा वृद्धि भएको पुष्टि हुन्छ । २०७५ साल असार मसान्तसम्ममा संस्थाहरूको कर्जा असुली दर ९७.६३% कायम रहनुले संस्थाको वित्तीय स्वास्थ्य एवं वित्तीय संस्थाको जोखिमको अवस्था बुझ्न सहज बनाउँछ । आवद्ध संस्थाहरूका केही वित्तीय सूचकहरूलाई तालिका नं ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका - ११ : लघुवित्त वित्तीय संस्थामा आवद्ध संस्थाका केही तथ्याङ्क

क्र.सं.	विवरण	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ असोज
१	शेयर पुँजी (रु. लाखमा)	६२४६	१०४८८	१४६१८	२०३२४	२६७९६	३५२०४	४४२७१	४५४५३
२	कुल आन्तरिक पुँजी निर्माण (रु. लाखमा)	३९४९९	६५२७३	९१२०५	१३२४६६	१६२९५७	२२९४२७	२७९३१४	२९४२०३
३	लगानीमा रहिरहेको कर्जा (रु. लाखमा)	६५६८७	१०४४२२	१४६९०५	२०७३४८	२७७२७३	३४८२१४	४३५१२	४३५४३२
४	लगानीमा रहिरहेको वृद्धि %	३२%	५९%	४१%	४१%	३४%	२६%	२५%	०.०७%
५	कर्जा असुली दर %	९५.४४%	९७.४६%	९७.६८%	९७.३७%	९७.९०%	९६.९१%	९७.६३%	९२.८९%

३.३ आवद्ध संस्थाहरूको क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण

भौगोलिक हिसाबमा वित्तीय संस्थाले १० वटा हिमाली जिल्लाका ४२ वटा सहकारी संस्थामार्फत् हाल १२ गाउँपालिका एवं १३ नगरपालिकाभित्र पर्ने २ हजार १ सय ७३ समूहमा आवद्ध ५७ हजार २ सय ५७ परिवारलाई सेवा पुऱ्याउन सकेको छ। तराईका २१ जिल्लामा सबैभन्दा बढी ३५० वटा संस्थाहरूले हाल ५६ गाउँपालिका र ९७ वटा नगरपालिकाभित्र ६२ हजार ३ सय ११ समूहमा आवद्ध ३ लाख ९० हजार ९ सय १ परिवारलाई सेवा प्रदान गर्दै आइरहेका छन्। त्यस्तै ३६ वटा पहाडी जिल्लामा रहेका २८४ संस्थामार्फत् ७४ गाउँपालिका र ५९ नगरपालिका भित्र ३३ हजार १ सय त्रियासी समूहमा आवद्ध ३ लाख ९० हजार ९ सय १ परिवारमा सेवा पुऱ्याइएको छ। यसरी अहिलेसम्म यो कार्यक्रमले देशका कुल ६ लाख ७० हजार ८ सय ६६ परिवारलाई समेटेको छ। साना किसान विकास बैकको यो कार्यक्रममा आवद्ध साना किसान परिवारले हिमालका १२ गाउँपालिका तथा १३ नगरपालिकामा रु. २ अर्ब ७ करोड ११ लाख, पहाडका ७७ गाउँपालिका तथा ५८ नगरपालिकामा रु. ११ अर्ब ४६ करोड २

९ लाख र तराईका ५६ गाउँपालिका तथा ९७ नगरपालिकामा रु. २९ अर्ब ९७ करोड ३७ लाख गरी कुल १४५ गाउँपालिका तथा १६८ नगरपालिकामा ६८० साना किसान तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य सहकारी संस्थामार्फत् रु. ४३ अर्ब ५१ करोड २८ लाख बराबरको वित्तीय स्रोत परिचालन गरेका हुन्। यो मध्ये ६४.१९% वित्तीय स्रोत आन्तरिक रूपमा पुँजी निर्माण गरी परिचालन गर्न संस्थाहरू सक्षम भएका छन्। यी संस्थाहरूले ४ अर्ब ४२ करोड ७१ लाख शेयर पुँजीमात्र सङ्कलन गरेका छन्। यो कुल परिचालित रकमको १० प्रतिशतभन्दा बढी हो।

विकासक्षेत्रका आधारमा सबैभन्दा बढी मध्यमाञ्चल विकासक्षेत्रका १९ जिल्लामा २२२ वटा संस्थामार्फत् ५५ गाउँपालिका तथा ४८ नगरपालिकाका २ लाख ४८ हजार ५ सय ६५ परिवारमा सेवा पुगेको छ भने सबैभन्दा कम सुदूरपश्चिमाञ्चल विकासक्षेत्रको ७ जिल्लामा ३७ वटा संस्थामार्फत् ६ गाउँपालिका तथा १५ नगरपालिकाका ४८ हजार १ सय ५१ परिवारमा सेवा पुगेको छ। बैकले सेवा विस्तार गरेका सहकारी संस्थाहरूको अवस्थिति र अवस्था तालिका नं. १२ मा देखाइएको छ।

तालिका - १२ : वित्तीय संस्थामा आवद्ध संस्थाहरूको अवस्थिति तथा अवस्था (२०७५ असार मसान्त)

विकास क्षेत्र	जिल्ला संख्या	सहकारी संख्या	गा.पा. संख्या	नगर/उपमहानगर/महानगर पालिका संख्या	कुल समूह संख्या	महिला सदस्य	जम्मा घर परिवार संख्या	ऋणी संख्या	शेयर पुाजी रु. हजारमा	कुल आन्तरिक स्रोत रु. हजारमा	कुल लगानी
पूर्वाञ्चल	१५	१६३	२८	४७	१८६८०	१०१३१८	१३४१९४	६५४४३	१०३८०६९	५४४८४८३	७९३१४४७
हिमाल	३	३	०	३	६७	११०७	१९१६	५६३	७१४३	४४७०३	४१५५५
पहाड	७	४५	९	१३	३९९४	१९६४०	२७३११	१२९७५	१६४९३२	८४६००४	१०९४५५८
तराई	५	११५	१९	३१	१५४१९	८०५७१	१०४९६७	५१९०५	८६५९९४	४५५७७७६	६७९५३३४
मध्यमाञ्चल	१९	२२२	५५	४८	३३५९३	१८८७९२	२४८५६५	११६२७७	१४५८३९३.५	१०४०८४६८	१६४०१७९६.७
हिमाल	३	२९	९	५	१३२८	२६३१८	४८८०२	१५८०९	२३१४८२	१८३१५२७	१९०२२५७
पहाड	९	९५	२९	१२	१२८२३	६६०७२	८२८०२	३८८८४	४९८१५५	३०३२६२.५	४७५४९११
तराई	७	९८	१७	३१	१९४४२	९६४०२	११६९६१	६१५८४	७२८७७	५५४४०७८.५१	९७४४६२८.७
पश्चिमाञ्चल	१६	१४०	३५	३४	२२३६८	१२०८८९	१६०००१	६६३२७	१०५०७५५	७६८७५२९	११४२८४०८
हिमाल	१	१	१	०	८९	३१३	४६५	५५	२२१२	३७३५	४०१९
पहाड	११	८६	२६	२१	१००३३	६०७७५	८१७८४	३२२८०	५२८४९३	२७२३९१०.०	४१२५७६७
तराई	४	५३	८	१३	१२२४६	५९८०१	७७७५२	३३९९२	५२००५०	४९५९८८४	७२९८६२२
मध्य पश्चिमाञ्चल	१२	११८	२१	२४	१६४९४	६९५५१	७९९५५	४४२११	६४१५९९	२९९१२५०	५७३७०७६
हिमाल	१	५	२	२	४९८	६४८	९३०	२९०	७०९०	२५९५५	१४३७४
पहाड	८	५४	११	११	६४४५	२२१८८	२६५६१	१५१११	१७५९०८	८२२८८१	१४५१३३४
तराई	३	५९	८	११	९५५१	४६७५५	५२४६४	२८८१०	४५८६०१	२१४२४१४	४२७१३६८
सुदूर पश्चिमाञ्चल	७	३७	६	१५	६४६५	३८८९०	४८१५१	१९७१०	२३८३३३	१३९५७२२	२०१४१४०
हिमाल	२	४		३	१९१	२६३१	५१४४	१४९७	१३७०५	१०५०२३	११३९२०
पहाड	३	८	२	१	६२१	३६८२	४२५०	१२९३	६०६०	४२९१८	३६४१०
तराई	२	२५	४	११	५६५३	३२५७७	३८७५७	१६९२०	२१८५९८	१२४७७८१	१८६३८१०
कुल जम्मा	६९	६८०	१४५	१६८	९७६००	५१९४४०	६७०८६६	३११९६८	४४२७८८०	२७९३९४५२	४३५१२८६८
हिमाल	१०	४२	१२	१३	२१७३	३१०१७	५७२५७	१८२१४	२६१६३२	२०१०९४३	२०७९२५
पहाड	३८	२८८	७७	५८	३३११६	१७२३५७	२२२७०८	१००५४३	१३७३५८८	७४६८५७५.५	११४६२९८०
तराई	२१	३५०	५६	९७	६२३११	३९६०६६	३९०९०१	१९३२११	२७९१९६०	१८४५१९३३.५	२९९७३७६२.७

३.४ महिला सहभागिता

यस वितीय संस्थामा आवद्ध साना किसान सहकारी संस्था र समान प्रकृतिका अन्य लघुवित्त कार्य गर्ने संस्थाहरूमा आवद्धमध्ये ७८% सदस्यहरू महिला रहेका छन्। महिलामात्र सहभागी भई सञ्चालन गरेका सहकारी संस्थाहरूको संख्या ४ वटा हिमाली जिल्लामा १३, पहाडी जिल्लामा १०८ र तराईका जिल्लामा १३९ गरी कुल २६० पुगेको छ भने हाल ६८ गाउँपालिका तथा ७४ नगरपालिकामा सेवा विस्तार गरेका छन्। यी संस्थामा २ लाख १ हजार १९ परिवार आवद्ध रहेका छन्। यी महिला संस्थाहरूको मात्र लगानीमा रहेको ऋण रु. १२ अर्ब ६८ करोड ६९ लाख पुगेको छ। यी संस्थाहरूमा भा.ना. कर्जा १.५० प्रतिशत भन्दा कम रहेको छ। महिला साना किसान सहकारी संस्थाहरूको अवस्थिति एवं अवस्था तालिका नं. १३ मा दिइएको छ।

तालिका - १३ : महिला साना किसान सहकारी संस्थाहरूको अवस्थिति (२०७५ असार मसान्त)

विकास क्षेत्र	संस्था संख्या	जिल्ला संख्या	गापा संख्या	नगर/ उपमहानगर /महानगर पालिका	ऋणी संख्या	कुल सदस्य संख्या	शेयर रकम	कुल अतान्तरिक स्रोत	लगानी	भा ना रकम
पूर्वाञ्चल	४७	९	१६	१५	२०४५०	२८७४३	२९६८२८	९९६१०६	१७४३७२७	४०२२३
हिमाल	१	१		१	१३३	४४४	१३५६	४२५६	११०४५	०
पहाड	१२	३	३	३	४३९०	३५०४	४५२५३	२२६२८३	४०१८१०	१७०८
तराई	३४	५	१३	११	१५९२७	२४७९५	१७०२१९	७६५५६७	१३३०८७२	३८५५५
मध्यमाञ्चल	८९	१४	३१	२१	४६८२०	७७१७३	४२००७८.४	३१९७३०४	५०७८९१३	४०१८८.७
हिमाल	३	१	१	०	२६४	६५९	९०६	१३४६२	२५०७४	२१२
पहाड	५०	६	२३	७	१८९०३	३६१५५	१७२३८८	८७४६८७	१५४५६०७	२१७८५
तराई	३६	७	७	१४	२७६५३	४०३५९	२४६७८४	२३०९१५५	३५०८२३२	१८१९२
पश्चिमाञ्चल	३७	११	९	१३	१७३९६	३६४१२	१७२१४५	१३८८४९१	२०८८३७७	१४१६१
पहाड	१९	८	६	७	५९६४	१४६७८	४७६३९	२४३९१८	४०९६३०	५००
तराई	१८	३	३	६	११४३२	२१७३४	१२४५०६	११४४५७३	१६७८७४७	१३६६१
मध्यपश्चिमाञ्चल	६३	८	७	१७	२११३६	३८३३७	२३०२०३	१०१४४४१	३०३४९७९	८२०९३
पहाड	२७	४	३	७	६०४३	११३४७	७१७११	३३२०१२	४९८२५४	१०५०७
तराई	३६	४	४	१०	१५०९३	२६९९०	१५८४९२	६८२४२९	२५३६७२५	७५८६
सुदूर पश्चिमाञ्चल	२४	५	५	८	९९०६	२०३५४	१०१२०१	४३८८९२	७४०९१३	१३५४७
हिमाल	९	२	२	१	६४८	२५५७	४४०७	१९१९८	१८८९१	०
तराई	१५	३	३	७	९२५८	१७७९७	९६७९४	४१९६९४	७२२०२२	१३५४७
कुल जम्मा :	२६०	४७	६८	७४	११५७०८	२०१०१९	११४०४५५	७०३५२३४	१२६८६९०९	१९०२१३
हिमाल	१३	४	३	२	१०४५	३६६०	६६६९	३६९१६	५५०१०	२१२
पहाड	१०८	२१	३५	२४	३५३००	६५६८४	३३६९९१	१६७६९००	२८५५३०१	३४४९९.७
तराई	१३९	२२	३०	४८	७९३६३	१३१६७५	७९६७९५.४	५३२१४१८	९७७६५९८	१५५५०१

यी संस्थाहरूले कुल लगानीको ५५.४४% रकम आन्तरिक पुँजी निर्माणबाट पुरा गरेका छन् भने रु. १ अर्ब १४ करोड ४ लाख ५५ हजार शेयर पुँजी सङ्कलन भएको छ। यी संस्थाहरूको असुली दर उच्च हुनु, सञ्चालन खर्च कम हुनु, सक्रिय सहभागिता रहनु, महिलाहरूको सशक्तीकरण हुनु जस्ता कुराहरूले गर्दा वितीय संस्थाले आगामी दिनहरूमा पनि महिला सहभागितालाई महत्व दिई कार्यक्रम विस्तार गर्ने रणनीति लिएको छ।

४. राष्ट्रिय/ अन्तर्राष्ट्रिय परिदृश्य तथा सोबाट परेको असर

४.१ लघुवित्तको विश्व प्रसङ्ग र साना किसान विकास अभियान

राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा लघुवित्तका विभिन्न मोडेलहरू अवलम्बन गरिएका छन्। ती मोडेलहरूभन्दा साना किसान विकास कार्यक्रमले अवलम्बन गरेको मोडेल भिन्न छ। यो सेवा प्रदायक मोडेल नभएर लक्षित वर्गको स्वामित्व निर्माण एवं सहभागितात्मक मोडेल पनि हो। यसका लागि ग्रामीण साना किसान सहकारी संरचनाको प्रणाली विकास भएको छ। विगत केही वर्षदेखि लघुवित्तको सन्दर्भलाई लिएर विश्वस्तरमा केही गम्भीर बहसहरू सुरु भएका छन्। लघुवित्त क्षेत्रमा सन् २०१० मा देखिएको विचलन र त्यस यता भएका सुधारका कदमहरूलाई यस वितीय संस्थाले गम्भीरताका साथ लिएको छ। स्थानीय स्तरमा संस्था एवं स्वामित्व सिर्जना, स्थानीय पुँजी निर्माण, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मान्यता र ग्राहक संरक्षण सिद्धान्त अनुपालनलाई महत्व दिइएको छ। राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन, गोष्ठी एवं अनुसन्धानहरूमा क्रमशः साना किसान मोडेलको पहिचान र प्रसार विस्तार हुँदै गएको छ। विश्वव्यापीकरणका लागि यसको प्राज्ञिक पक्षमा अझ धेरै मेहनत गर्न बाँकी नै छ।

४.२ राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्य

आर्थिक सर्वेक्षण २०७४/७५ अनुसार नेपालको आर्थिक वृद्धि उत्साहजनक रहेको छ । आपूर्ति प्रणालीमा आएको सुधार, उर्जाको उपलब्धता एवं व्यापार क्षेत्रको विस्तार र निर्माण कार्यले गति लिन थालेकाले समग्र आर्थिक गतिविधिमा सुधार भएको छ । फलस्वरूप, चालु आर्थिक वर्षमा आधारभूत मूल्यमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ५.९ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ । आ.व. २०७४/७५ को चालु मूल्यमा मुलुकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ३० खर्ब ७ अर्ब र प्रतिव्यक्ति आय रु. १ लाख ३ हजार ३३५ (१००४ अमेरिकी डलर) पुग्ने अनुमान गरिएको छ ।

आ.व. २०७४/७५ मा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको उत्पादन क्रमशः २.८ प्रतिशत र ७.१ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ । अर्थतन्त्रको आकारमा सेवा क्षेत्रको अंश बढ्दै गएको छ भने कृषिको अंश घट्दो रहेकोले अर्थतन्त्रको संरचनामा परिवर्तन भइरहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि र गैर कृषि क्षेत्रको योगदान क्रमशः २७.६ प्रतिशत र ७२.४ प्रतिशत रहने अनुमान छ । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अंश उच्च रहँदै आएको छ । चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा उपभोगको अंश ८५ प्रतिशत रहने अनुमान छ । यस्तो अंश अधिल्लो आर्थिक वर्षमा ८८ प्रतिशत रहेको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को मौद्रिक नीतिअनुसार विगत दुई वर्ष यता नेपालको मुद्रास्फीति नियन्त्रित रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा ४.५ प्रतिशत रहेको औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति दर आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को एघार महिनामा ४.१ प्रतिशतमा भरेको छ ।

प्रत्येक वर्ष ५ लाखभन्दा बढी श्रमशक्ति श्रम बजारमा प्रवेश गर्ने तर रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुन नसक्दा ठूलो संख्यामा युवा शक्ति वैदेशिक रोजगारमा जाने क्रम बढ्दो छ ।

यी सारा तथ्यहरूले कृषिलाई बढी व्यावसायीकरण र आधुनिकीकरण गर्ने, मूल्य श्रृङ्खला स्थापित गर्ने र सीप, लगानी, र पुँजीको समुचित सम्मिश्रणका लागि स्थानीय रूपमा किसानहरूको संस्थागत विकास गराउने कार्यमा अझ जोड दिनुपर्ने अवस्था देखाउँछ । निरपेक्ष गरिवीको रेखामुनि रहेका घर परिवारको जीवनस्तर माथि उठाई देशका स्वाभिमानी नागरिकको रूपमा बाँच्न सक्षम बनाउनु पर्ने आजको प्रमुख आवश्यकता र चुनौती भएकोले नेपाल सरकारको आर्वाधिक विकास योजनाहरूमा ग्रामीण विकास र गरिवी निवारण कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईदै आएको छ ।

४.३ लघुवित्तको अवस्था

क) राष्ट्रिय आर्थिक परिदृश्य : आ.व. २०७४/७५ सम्ममा नेपालको संघीय संरचनाअनुसार तीनवटै तहमा निर्वाचन सम्पन्न गर्दाको कारणले पुँजीगत खर्च बढ्न नसकेको एवम् निजी क्षेत्रको आर्थिक गतिविधि सङ्कचित रहेको, अपेक्षित रूपमा कर्जाको मागअनुसार कर्जा आपूर्ति हुन नसकेको स्थिति रहेको थियो । बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई पुँजी वृद्धिको अनिवार्यताले हठात् नाफा वृद्धि गर्नुपर्ने दबाव सिर्जना भएको छ । जसले गर्दा कर्जा लगानी अत्यधिक बढाउनु पर्ने, सी.डी. अनुपात कायम गर्न कठिन हुने

आदि अवस्था सिर्जना भई बजारमा यो वर्षको सुरुदेखि नै तरलताको अभाव हुन गएको छ । बैंक तथा वित्तीय संस्थामा ब्याज दरमा भएको यो वृद्धिले विपन्न क्षेत्र कर्जामा ठूलो असर पारेको छ । यस वित्तीय संस्थाले विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग लिएको कर्जाको ब्याजदर समेत १३% सम्म पुगेको अवस्था छ ।

ख) लघुवित्तका लागि पुँजी निर्माण : आर्थिक सर्वेक्षण २०७४/०७५ अनुसार २०७४ चैत्रसम्ममा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा रु. २४ खर्ब ८७ अर्ब १४ करोड निक्षेप मौज्जात छ भने रु. २२ खर्ब ४२ अर्ब ५ करोड कर्जा लगानीमा रहेको छ । कुल निक्षेपमा वाणिज्य बैंकहरूको बजार हिस्सा ९१% रहेको छ भने कर्जामा ८९% रहेको छ । यसको औसतमा ४% ले हुने रकम करिव रु. ९० अर्ब लघुवित्त संस्थाहरूका लागि वित्तीय स्रोत उपलब्ध छ । यसको भन्डै १०% हिस्सा साना किसान विकास बैंकले उपयोग गरिरहेको छ । यसका अतिरिक्त गाउँ-गाउँमा स्थापित सहकारी संस्थाहरूले समेत स्थानीय रूपमा पुँजी निर्माण गरी लघुवित्त क्षेत्रमा परिचालन गर्न थालेका छन् । साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरूले मात्र स्थानीय तहमा निर्माण गरेको पुँजी रु. २७ अर्ब ९३ करोड पुगेको छ ।

ग) वित्तीय पहुँच विस्तारमा लघुवित्त क्षेत्र अग्रणी : २०७४ चैत्र सम्ममा 'घ' वर्गका ६३ लघुवित्त संस्थाहरूमध्ये ४ वटाले थोक र अन्यले खुद्रा वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउँदछन् । साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था थोक कर्जा प्रदायक संस्था हो । २०७४ चैत्रसम्ममा ६३ वटा लघुवित्त संस्थाहरूको कुल कर्मचारी संख्या ११ हजार ६ मध्ये यस वित्तीय संस्थाको कर्मचारी हिस्सा १% रहेको छ । त्यस्तै कुल कर्जा बाँकी १ खर्ब ३६ अर्ब १९ करोड ३२ लाखमध्ये यस वित्तीय संस्थाको १२% रहेको छ भने भाका नाघेको कर्जा रु. १ अर्ब ५४ करोड ५९ लाखमध्ये यस वित्तीय संस्थाको १% रहेको छ । राष्ट्रिय स्तरको स्वीकृति प्राप्त २७ वटा लघुवित्त संस्थामध्ये ४ वटा थोक कर्जा प्रदायक छन् ।

२०७४ चैत्रसम्ममा साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था अन्तर्गतका संस्थाहरूमा मात्र ६ लाख ५५ हजार सदस्यहरू आवद्ध भएका छन् भने बाँकी ५९ वटा खुद्रा वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउने लघुवित्त संस्थाहरूमा २७ लाख २४ हजार सदस्य आवद्ध भएका छन् । यस प्रकार कुल लाभान्वित सदस्य संख्याको १९% साना किसान नेटवर्कबाट लाभान्वित भएका छन् । कुल लाभान्वित संख्यामध्ये यस वित्तीय संस्थाको लघुवित्त सेवाबाट लाभान्वित हुने संख्या गत वर्षमा २७% रहेको थियो । नयाँ लघुवित्त संस्थाहरूको विस्तार हुनु, लघुवित्त क्षेत्रमा दोहोरो सेवा लिनेको संख्या बढ्दै जानु र साना किसान सहकारी संस्था संख्याको वृद्धिदर विगत लामो अवधिदेखि स्थिर वा हासोन्मुख हुनु यसका कारणहरू रहेका छन् ।

२०७४ चैत्रसम्ममा ५९ वटा खुद्रा कर्जा लगानी गर्ने लघुवित्त संस्थाहरूको कर्जा लगानी १ खर्ब ७ अर्ब ९४ करोड पुगेको छ । थोक कर्जा लगानी गर्ने ४ वटा लघुवित्त संस्थाहरूको लगानी यस अवधिमा २८ अर्ब २५ करोड पुगेकोमा साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको

रु. १६ अर्ब ४६ करोड (५८%), आर.एम.डी.सी.को ६ अर्ब ४१ करोड (२३%), फस्ट माइक्रो फाइनान्सको ३ अर्ब ९० करोड (१४%) र आरएसडीसीको १ अर्ब ४८ करोड (५%) रहेको छ। यस प्रकार साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लघुवित्त कर्जा प्रदायकहरूको प्रमुख संस्था बन्न पुगेको छ।

(घ) मौद्रिक नीति र लघुवित्त : नेपाल राष्ट्र बैंकले मौद्रिक नीति २०७४/७५ मार्फत् लघुवित्तसँग सम्बन्धित गरेका व्यवस्थाहरूले लघुवित्त क्षेत्रमा मिश्रित प्रभाव पार्न सक्ने देखिएको छ।

अ) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई साधन परिचालन र साधनको लागत व्यवस्थापनमा सहयोग पुगोस् भन्ने उद्देश्यले यस्ता संस्थाहरूले समेत आफ्नो प्राथमिक पुँजीको २५ प्रतिशतसम्म विदेशी मुद्रामा ऋण लिन पाउने व्यवस्था गरिने छ। यस व्यवस्थाबाट यी संस्थाहरूलाई वित्तीय साधन परिचालन र लागत व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने विश्वास गरिएको छ।

आ) वाणिज्य बैंकहरूले आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम २५ प्रतिशत प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी कृषि क्षेत्रमा न्यूनतम १० प्रतिशत र उर्जा तथा पर्यटन क्षेत्रमा न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिने छ। विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले समेत प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा आफ्नो कुल कर्जाको न्यूनतम क्रमशः १५ प्रतिशत र १० प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था यथावत् कायम गरिएको छ। वाणिज्य बैंकहरूलाई सबै प्रदेशहरूमा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्न प्रोत्साहित गरिने छ।

इ) वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूले आफ्नो कुल कर्जा लगानीको क्रमशः ५ प्रतिशत, ४.५ प्रतिशत र ४ प्रतिशत विपन्न वर्गमा लगानी गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी तीनै वर्गका संस्थाहरूका लागि यस्तो कर्जा लगानीको न्यूनतम सीमा ५

प्रतिशत तोकिएको छ। साथै, वाणिज्य बैंकहरूले विपन्न वर्ग अन्तर्गत प्रत्यक्ष रूपमा प्रवाह गर्नुपर्ने न्यूनतम २ प्रतिशतको कर्जा अनुपात अनिवार्य नहुने व्यवस्था गरिएको छ। यसबाट लघुवित्त क्षेत्रहरूमा वित्तीय स्रोतको केही हदसम्म परिपूर्ति हुने देखिएको छ।

ई) लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको इजाजतका लागि आवेदन लिने कार्य स्थगन सम्बन्धी विद्यमान व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइएको छ।

उ) गाउँपालिका स्थित लघुवित्त वित्तीय संस्थाका कार्यालयहरूले स्वीकारयोग्य धितो लिई समूहमा आवद्ध भएका तथा नभएका व्यक्तिहरूलाई लघुउद्यम सञ्चालन गर्न रु. दस लाखसम्म कर्जा प्रवाह गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनेछ।

ड) साना किसान लघुवित्त: साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले स्थानीय स्वामित्व, नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लघुवित्त संस्था निर्माणमा उनीहरूको क्षमता विकास गर्ने भएकोले लघुवित्त क्षेत्रका वर्तमान चुनौतिहरूलाई क्रमशः सामना गर्दै जाने सामर्थ्य राख्छ। स्रोत व्यवस्थापनमा यसले लघुवित्त कर्जाको लागि आवश्यक पर्ने अधिकाधिक रकम स्थानीय पुँजी निर्माणबाट पुरा गर्न साभेदार संस्थाहरूको क्षमता वृद्धि गर्दै आएको छ। यी संस्थाहरूले हाल कर्जा मागको ६८% अंश आन्तरिक पुँजी परिचालनबाट पुरा गरेका छन्। संस्थाको लगानीमा ३२% भाग मात्र यस संस्थाको कर्जाले पूर्ति गरिएकोबाट लघुवित्त कर्जाको सम्पूर्ण भार यस वित्तीय संस्थाले थगनु पर्ने अवस्था कम भएको छ। त्यसै गरी संस्थाले वित्तीय स्रोतको मिश्रणलाई समेत उचित रूपमा विविधीकरण गर्दै आएको छ। वित्तीय स्रोतको विविधीकरणबाट स्रोत जोखिम न्यूनीकरण गर्दै जाने वित्तीय संस्थाको रणनीति रहेको छ। यसका लागि राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगी निकायहरूको पहिचान र पहुँचमा वित्तीय संस्था क्रियाशील रहेको छ। वित्तीय संस्थाको स्रोत परिचालन एवं व्यवस्थापनको अवस्था तालिका नं. १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४: स्रोत व्यवस्थापन एवं परिचालन

रकम रु.लाखमा

क्र. सं.	विवरण	२०६८ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	२०७५ असोज	प्रतिशत
१	साभेदार संस्थाहरूको कुल लगानी	१०४४२२	१४६९०५	२०७३४८	२७७२७३	२९२१०८	४३५१२८	४३५४३२	१००%
२	साभेदार संस्थाको आन्तरिक पुँजी निर्माण	६५२७३	९१२०५	१३२४६६	१६२९५७	२२९४२७	२७६०४२	२९४२०३	६२%
३	संस्थाले बैंकबाट प्राप्त गरेको कर्जा	३६३२७	५३६६२	८०९६८	११०३४१	१३९९४९	१६८९२६	१६२६७५	३८%
४	वित्तीय संस्थाले वित्तीय स्रोतमा गरेको विविधीकरण								
	क. नेपाल सरकार	१३९५०	१७१५०	२५५००	४२०००	५६८८५	७३४२६	७८४२६	४१%
	ख. ने.रा.बैंक	९४	८३	७२	६१	५०	३९	३९	०%
	ग. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	२३८५०	३५००३	४६२२७	५४६४२	६१८२२	८३९६४	८०८७२	४३%
	घ. ग्राहक सुरक्षण कोष	२४९१	३९३३	५४५५	७५६८	९१९७	१२४६१	११९९१	६%
	ड आन्तरिक पुँजी परिचालन	-	-	३७१४	६०७०	१४८१७	१९७०६	१६८४४	१०%

५. साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको चालु वर्षको उपलब्धि र भावी योजना

५.१ कर्जा सेवाहरु

(क) थोक लघुकर्जा कार्यक्रम

साना किसान सहकारी संस्था र यस्तै प्रकृतिका अन्य लघुवित्त संस्थाहरूलाई लघुवित्तका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत जुटाउन थोक कर्जा उपलब्ध गराउनु यस वित्तीय संस्थाको मुख्य क्रियाकलाप हो। आफ्ना सदस्यहरूमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्न साना किसान सहकारी संस्था तथा अन्य समान प्रकृतिका लघुवित्त संस्थाहरूले बैकसँग सहकार्य गर्ने गरी आवद्धताका लागि आवेदन गर्दछन्। निर्दिष्ट योग्यता पुगेका संस्थाहरूले आवश्यक सर्त पूरा गरेपश्चात् बैकले थोक कर्जा प्रवाह गर्दछ। यी संस्थाहरूमा वित्तीय संस्थाले कर्जा प्रवाहका अतिरिक्त संस्थागत क्षमता विकास गर्ने, संस्थागत परीक्षण गर्ने, संस्थाको आवश्यकता पहिचान गर्ने तथा अनुगमन र निरीक्षण गर्ने कार्यसमेत गर्दै आएको छ।

वित्तीय संस्थाले हालसम्म मुख्य रूपमा लघुकर्जा र आ.व. २०६७/६८ देखि मासुजन्य पशुपालन कर्जा (२०७१/७२ देखि यसको दायरालाई फराकिले बनाई मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जाका रूपमा) उपलब्ध गराउँदै आएको छ। आ.व. २०७१/७२ देखि नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा कार्यक्रम आरम्भ गरेकोमा उत्साहजनक उपलब्धि तथा सहभागिता देखिएको छ भने आ.व. २०७२/७३ देखि भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूको लागि मात्र सञ्चालनमा ल्याइएको जीविकोपार्जन कर्जा पनि अत्यन्त उत्साहजनक रूपमा लगानी भैरहेको छ। विगतमा सञ्चालन गरेको स्वरोजगार कर्जा कार्यक्रम समापनको भइसकेको छ। कर्जाको ब्याज मासिक रूपमा बुझाउनुपर्ने र सावाँ भने किस्ताबन्दी रूपमा त्रैमासिक रूपमा बुझाउन सकिने व्यवस्था गरिएको छ भने नवीकरणीय ऊर्जा तथा पशुपालन कर्जाको हकमा पहिलो ६ महिना ग्रेस अवधिको रूपमा राखिएको छ। कर्जाहरूको भुक्तानी अवधि बढीमा ३ वर्षसम्म रहेको छ। यसरी उद्देश्यगत रूपमा भएको कर्जा लगानीको अवस्था तालिका नं. १५ मा दिइएको छ।

२०७५ असार मसान्तसम्ममा वित्तीय संस्थाको लगानीको ७३.६५% अंश लघुकर्जाका लागि थोक कर्जामा र २२.१४% अंश मासुजन्य तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जामा रहेको छ।

नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा कार्यक्रमले ०.६५%, कार्यशील पुँजी (चिया) ले ०.१३% अंश ओगटेको छ भने जीविकोपार्जन कर्जा (भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूको लागि) ले कुल लगानीको २.३४% र कृषि कर्जा (KUBK कार्यक्रम)ले १.०९% अंश ओगटेको छ।

(ख) पशुपालन कर्जा कार्यक्रम

पशुपालनलाई व्यवसायमा रूपान्तरण गरी विपन्न तथा साना किसानहरूको दिगो आय आर्जनको आधार तयार गर्न एवं मुलुकलाई पशुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन आ.व. २०६७/६८ देखि नेपाल सरकारको सहयोगमा यो कर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ। किसानले कर्जा लिएको ९ औँ महिनादेखि प्रत्येक त्रैमासिक रूपमा ३ वर्षभित्रमा सावाँ र प्रत्येक महिना ब्याज बुझाउने व्यवस्था गरिएको छ। निर्धारित समयमा कर्जाको सावाँ तथा ब्याज बुझाएमा संस्थाहरूले वित्तीय संस्थालाई ५ प्रतिशत र संस्थाले किसानलाई ९ प्रतिशत वार्षिक ब्याजदर भन्दा बढी लिन नपाउने व्यवस्था रहेको छ।

२०६७ चैत्रदेखि संस्थाका सदस्यहरूबाट कर्जाको माग सङ्कलन सुरु गरी सोही महिनाको अन्त्यबाट लगानी प्रारम्भ गरिएको यस कार्यक्रममा २०७५ असार मसान्तसम्म अर्थात् लगभग ९ वर्षको अवधिमा ४४६ संस्थाका १ लाख २ हजार ७४६ जना साना किसानलाई रकम रु. १० अर्ब ३५ करोड ०५ लाख ५३ हजार ऋण लगानी गरिसकिएको छ। यो लगानी लक्ष्यको १३८ प्रतिशत हो। लगानी भएको ऋणमध्ये ३ लाख ६७ हजार ४०० भेडा बाखा, ६७ हजार २६३ बड्गुर, २५ हजार ९७९ पाडापाडी, ७२ हजार १३९ भैंसी र १८ हजार ५२ वटा गाई गरी कुल ५ लाख ५० हजार ८३३ वटा मासु तथा दुग्धजन्य पशुवस्तु पालन गर्नका लागि ऋण प्रवाह भएको छ। लगानी भएको ऋणमा २५ प्रतिशत बाखा, ५ प्रतिशत बड्गुर, ४ प्रतिशत पाडापाडी र ५६ प्रतिशत भैंसीपालनमा र १० प्रतिशत गाइपालनमा लगानी भएको देखिन्छ।

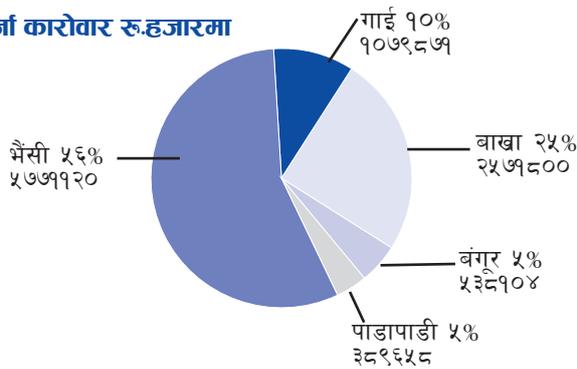
आर्थिक वर्ष ०७४/०७५ मा कुल १२ हजार पशुपालक साना किसानलाई रु. १ (एक) अर्ब ५० करोड पशुपालन कर्जा लगानी गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ३३८ संस्थामा आवद्ध १९ हजार ५०४ साना किसानलाई रु. २ (दुई) अर्ब ६२ करोड ५६ लाख १० हजार कर्जा लगानी भई भौतिक लक्ष्यको तुलनामा १६३ प्रतिशत र वित्तीय

तालिका - १५ : विभिन्न प्रकारका कर्जाको अवस्था

रकम रु. हजारमा

क्रसं	कर्जाको प्रकार	२०७२/७३ को लगानी	२०७३/७४ को लगानी	२०७४/७५ को लगानी	भार (%)
१	लघुकर्जा	७९२८२५९	१०२८३६३१	१२४४०८३४	७३.६५%
२	पशुपालन कर्जा/विशेष कर्जा(मासु तथा दुग्धजन्य)	२५६६८७३	२९१११९९	३७४००९२	२२.१४%
३	नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा	२२४७६४	१८२४०५	११०५६१	०.६५%
४	कार्यशील पुँजी	१९९२०	१७६१०	१९६१७	०.१३%
५	जीविकोपार्जन कर्जा	२९४४००	६०००९०	३९५४९८	२.३४%
	कृषि कर्जा	-	-	१८४६२५	१.०९%
	जम्मा	११०३४२९६	१३९९४९३५	१६८९१२२७	१००%

पशुवस्तु अनुसारको कर्जा कारोवार रु.हजारमा

लक्ष्यको तुलनामा १७५ प्रतिशत प्रगति भएको छ । जसमा ६३ हजार २०७ भेडा/बाखा, १० हजार ५९४ बङ्गुर, ३ हजार ३७० पाडापाडी, १५ हजार ७९३ भैंसी र ७ हजार ९३० गाई गरी कुल १(एक) लाख ८९४ वटा मासु तथा दुग्धजन्य पशुवस्तु पालनका लागि कर्जा प्रदान गरिएको छ ।

तालिका - १६ : मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जाको प्रगति वितरण

क्र.सं.	वितरण	२०७२ असार सम्मको	२०७३ असार	२०७४ असार	२०७५ असार	सुरूदेखि २०७५ असार सम्मको जम्मा
१	पशुपालन कर्जा लगानी गर्ने संस्था सङ्ख्या	३१३	३५५	४०५	४४६	४४६
२	पशुपालन गर्न कर्जा लिने किसान सङ्ख्या	१५३०७	१५१३६	१४४२६	१९५०४	१०२७४६
३	कर्जा लगानी (रु. १० लाखमा)	१५२०	१६४५	१८४४	२६२६१०	१०३५०५५३
४	कर्जाबाट पालन गरिएका पशु सङ्ख्या :	९७०५१	८२३०२	७९८४१	१००८९४	५५०८३३
	४.१ बाखा	६२५४४	५१२८९	४६४८८	६३२०७	३६७४००
	४.२ बङ्गुर	१५२११	१०४८८	६८२२	१०५९४	६७२६३
	४.३ पाडापाडी	६०७४	३६९१	२१५५	३३७०	२५९७९
	४.४ भैंसी	११६९७	१२९६९	११६४४	१५७९३	७२९३९
	४.५ गाई	१५२५	३८६५	४७३२	७९३०	१८०५२

कार्यक्रमबाट भएको अनुमानित उपलब्धि (२०७५ असारसम्मको लगानीको आधारमा)

तालिका - १७ : आ.व. २०७५ असार मसान्तसम्म कर्जा प्रवाहको अवस्था

क्र.सं.	वितरण	भैंसी	भेडा/बाखा	बङ्गुर	पाडापाडी	गाई	जम्मा
१	लगानी भएको कर्जा रकम (रु. १० लाखमा)	५७९६	२५८८	५१७	४१४	१०३५	१०३५०
२	लगानी भएको पशुसंख्या	७२१३९	३६७४००	६७२६३	२५९७९	१८०५२	५५०८३३
३	कर्जा लगानी प्रतिशत (%)	५६	२५	५	४	१०	१००

तालिका - १८ : वार्षिक मासु तथा दुग्ध उत्पादन प्रक्षेपण (०७४/७५ असारसम्मको कर्जाप्रवाहको आधारमा)

क्र.सं.	पशुपालनको किसिम	पशु संख्या	उत्पादन संख्या	जीवित तौल मे. टन	मासु मे. टन	बजार मूल्य रु हजारमा
१	भेडा/बाखा	३६७,४००	४११,४८८	१०,२८७	४,६२९	२,७७७,५४४
२	बङ्गुर	६७,२६३	२६६,३६१	२६,६३६	१९,९७७	३,५९५,८८०
३	पाडा पालन (१.५ चक्र)	२५,९७९	३७,०२०	९,२५५	४,६२८	९२५,५०२
४	भैंसी पालन	७२,९३९	१४,४२८	६,४९३	३,२४६	६४९,२५१
५	गाईपालन	१८,०५२				
६	जम्मा	५५०,८३३	७२९,२९७	५२,६७१	३२,४८०	७,९४८,१७७

	दुध दिने लैनो भैंसी र गाई	दुग्ध उत्पादन प्रति बैत	कुल दुग्ध टन	प्रति लि. दुग्ध मूल्य	मूल्य
	८८,३८७	१,८००	१५९,०९७	५०	७,९५४,८४६
	मासु र दुग्धको जम्मा				१५,९०३,०२३

नोट - उत्पादन अनुमानका आधारहरू :

- बाखाको पाठा उत्पादन मोर्टालिटि कटाई प्रतिमाउ १.१२, जीवित तौल प्रति २५ किलो, मासु जीवित तौलको ४५%, प्रतिकिलो रु. ६००-
- बङ्गुर पाठा उत्पादन प्रतिमाउ ३.९६, जीवित तौल माउ र भाले १०० किलो, जीवित तौलको मासु ७५ प्रतिशत र प्रति किलो रु. १८०-
- पाडा जीवित तौल २५० किलो, मासु ५० प्रतिशत, मूल्य प्रतिकिलो रु. २००-
- भैंसीको माउ र पाडा गरी ५०% विक्री हुने, भैंसीको उत्पादन प्रति जीवित तौल प्रति ४५० किलो, मासु जीवित तौलको ५०

%, प्रतिकिलो रु. २००-), दुग्ध दिने गाई/भैंसी ९८%, दुग्ध सरदर वार्षिक १८०० किलो, दुग्धको मूल्य प्रतिकिलो रु. ५०-), दुग्धमा १ बैतको मात्र हिसाव गरिएको छ ।

उक्त तालिका (क) र (ख) अनुसार यस कार्यक्रम अन्तर्गत २०७५ असार मसान्तसम्म १ लाख २ हजार ७४६ जना पशुपालक किसानलाई ५ लाख ५० हजार ८३३ मासु/दुग्धजन्य पशुवस्तु पालन गर्न रु. १० अर्ब ३५ करोड कर्जा लगानी भएको छ । उक्त कर्जाबाट पालिएका पशुवस्तुबाट रु. ७ अर्ब ९४ करोड ८९ लाख ७७ हजार बराबरको मासु र रु. ७ अर्ब ९५ करोड ४८ लाख ४६ हजार बराबरको दुग्ध उत्पादन गरी भन्डै रु. १५ अर्ब ९० करोड ३० लाख २३ हजार बराबरको दुग्ध तथा मासुजन्य पदार्थ उत्पादनमा योगदान भएको अनुमान गरिएको छ ।

(ग) साना किसान नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम

यु.एन.सी.डी.एफ/क्लिन स्टार्टसँग सहकार्य गरी वित्तीय संस्थाले साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याएको छ। ग्रामीण दुर्गममा बिजुली बत्ती र सुविधायुक्त उर्जा प्रणालीबाट विमुख रहेका साना किसान तथा विपन्न परिवारहरूमा सौर्य उर्जा, बायोग्यास, धुवाँरहित चुलो र सुलभ शौचालय आदिको उपयुक्त सेवा पुऱ्याउने यो कार्यक्रमबाट ४ वर्षमा लगभग ४० हजारभन्दा बढी परिवार लाभान्वित हुने लक्ष्य राखिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत यस आ.व. को अन्त्य सम्ममा २७ हजार ८४० घरायसी सोलार सिस्टम, ६२६ बायोग्यास र १० हजार ९१७ सुधारिएको चुलो गरी ३९ हजार ३८३ साना किसान घर परिवार नवीकरणीय उर्जाबाट लाभान्वित भइसकेका छन्। नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रमको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति तालिका नं. १९ र २० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका - १९ : आर्थिक वर्ष २०७४/७५ सम्मको नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रमको भौतिक लक्ष्य तथा प्रगति वितरण

क्र.सं.	वितरण	लक्ष्य	भौतिक प्रगति	प्रगति %
१	सोलार	३३०९९	२७८४०	८४%
२	बायोग्यास	१०१	६२६	६२०%
३	सुधारिएको चुलो	६९००	१०९१७	१५८%
जम्मा		४०१००	३९३८३	९८%

तालिका नं. : २० : आर्थिक वर्ष २०७४/७५ सम्मको नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रमको वित्तीय प्रगति वितरण रकम रु.हजारमा

क्र.सं.	वितरण	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५ असोज
१	लगानी	१६२३६३	१२५९७४	७२२५५	४९९८८	३३५९
२	सावा असुली	३७६३	५९५११	११४६१४	१२९८३२	२१७९३
३	ल.र.र.	१५८६०१	२२४७६४	१८२४०५	११०५६१	९२१२६

(घ) जीविकोपार्जन कर्जा

वि.सं. २०७२ साल बैसाख १२ को विनाशकारी भूकम्पले कार्यक्रम सञ्चालित २९ जिल्लाका २५१ वटा साना किसान सहकारी संस्थामा आवद्ध रहेकामध्ये ६६ हजार १४७ परिवारमा ठूलो असर परेको छ। भूकम्पमा ज्यान गुमाउनु परेका साना किसान परिवारका ७६७ जनामध्ये काठमाडौं र इलाका कार्यालय गजुरी अन्तर्गतका ९ वटा जिल्लाबाट मात्र ७६५ जनाको मृत्यु हुनुले यस क्षेत्रमा परेको क्षतिको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ। समूहमा आवद्ध सदस्यहरूमध्ये पनि ११३ जनाको यसै क्षेत्रमा निधन भएको थियो। कुल ४८ हजार ३३० साना किसान परिवारको घर पूर्ण रूपमा क्षति भएको थियो। १३१४ थान गाई, १९११ थान भैसी, ७९२९ थान बाखा, ३६१३ थान बङ्गुर, र ठूलो संख्यामा माछा एवं कुखुरा मरेका थिए। घर, पशुपंक्षी, बालीनाली एवं खाद्यान्न सहित साना किसान परिवारमा अबैको क्षति पुगेको थियो। उक्त क्षेत्रहरूमा साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट लगानी भएको रु. ३ अर्ब ९७ करोड कर्जामध्ये रु. १ अर्ब ९७ करोड प्रभावित साना किसान परिवारहरूमा रहेको देखिन्छ। वित्तीय संस्थाले उक्त क्षेत्रका संस्थाहरूलाई आवश्यकता अनुसार निश्चित समयका लागि कर्जा पुनःसंरचना एवं म्याद थप गर्ने सुविधा प्रदान गरेको थियो। भूकम्प प्रभावित ३ जिल्लाहरू धादिङ, नुवाकोट र रसुवा जिल्लाका ५३ संस्थाहरूसँग सम्झौता भई संस्थामा आवद्ध १५ हजार ७ सय साना किसान सदस्यहरूलाई ऋण प्रदान भई २०७५ असार मसान्तसम्ममा

कुल ७४ करोड ५३ लाख ऋण लगानी तथा ३४ करोड ९८ लाख असुली भई ३९ करोड ५५ हजार लगानीमा रहिरहेको रकम छ।

यसै कार्यक्रम अन्तर्गत एसियाली विकास बैंक र यस संस्था बीच सहमति भई यस वित्तीय संस्थाको एकाइ कार्यालयमा आवद्ध साना किसान कृषि सहकारीहरूमा आ.व. २०७५/७६ मा रु. १० करोड प्रवाह गर्ने योजना समेत रहेको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत कारोबार गरिरहेका संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि ३० वटा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन्। त्यस्तै भूकम्प प्रभावित साना किसान समुदायको विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि १८०० जनालाई विपद् प्रतिरोधी संरचना निर्माण तालिमको व्यवस्था भएकोमा कार्तिक मसान्तसम्म १६०० भन्दा बढी सहभागीले डकर्मी, इलेक्ट्रिसियन तथा प्लम्बिङ तालिम पाइसकेका छन्।

५.२ नेपाल सरकारको सहयोगमा वित्तीय संस्थाबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरू

(क) साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम

लघुवित्त वित्तीय संस्थाले ग्रामीण क्षेत्रमा प्रभावकारी दिगो लघुवित्त सेवा प्रवाहका लागि स्थानीय प्रणाली विकास गर्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासका रूपमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान सहकारीको लघुवित्त

तालिका नं. २१ : साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष											कुल जम्मा
		२०६४ /६५	२०६५ /६६	२०६६ /६७	२०६७ /६८	२०६८ /६९	२०६९ /७०	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५	
१	कार्यक्रम सङ्ख्या	१२	१२	१२	१६	७५	४४	५१	१००	५२	५२	५०	४७६
२	लाभान्वित परिवार	९०२	४२००	७६९४	६५००	२५०००	४१४६१	३१९६२	५००००	२०६००	२००००	२२६००	२३३३५९
३	अनुदान प्राप्त	२५००	५०००	५०००	५०००	३००००	२३५००	२७५००	५७०००	३५०००	३५०००	४१०००	२६६५००
४	खर्च रकम (रु. हजारमा)	२४९९	५०००	४९७९	५०००	३००४९	२३३०६	२४९३९	५७०००	३५०००	३५०००	४१०००	२६२९७२

सेवा नपुगेका क्षेत्रका विपन्न तथा साना किसानहरूलाई सङ्गठित गरी आवश्यक लघुवित्त सेवा दिन सक्षम साना किसान सहकारी संस्थाको गठन गरी दिगो र निरन्तर सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइन्छ। अनुसरणबाट निर्मित साना किसान सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यको आर्थिक/सामाजिक विकासका लागि योजना तर्जुमा तथा लघुवित्त सेवाको कार्यान्वयन गर्ने सामर्थ्यसहितको संस्थागत विकासको यो परिकल्पना नेपालको मात्र नभएर अन्य मुलुकलाईसमेत अनुसरण योग्य हुने ठानिएको छ। यसबाट ग्रामीण क्षेत्रमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्नमा ठूलो सहयोग पुगेको छ।

अनुसरण कार्यक्रममा नेपाल सरकारको महत्वपूर्ण सहयोग रहँदै आएको छ। वित्तीय संस्थाले विश्व बैंक अन्तर्गत सीजीएपीबाट प्राप्त पुरस्कार राशिलाई अनुसरण कोषका रूपमा स्थापना गरी साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। त्यस्तै विगतमा अनुसरण कार्यमा जी.आई.जेड. र कृषि विकास बैंकको समेत सहयोग रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा साना किसान सहकारीको सेवा नपुगेका थप ५० वटा तत्कालीन क्षेत्रमा सो सेवा उपलब्ध गराउने सक्षम स्थानीय स्तरको साना किसान सहकारी संस्था प्रवर्द्धनको कार्य अधि बढाइएको छ। यो समेत २०७५ असार मसान्तसम्ममा देशका विभिन्न ४७६ गा.वि.स. मा अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन भई स्वतन्त्र रूपमा सञ्चालनमा आइसकेका छन्। ४७६ क्षेत्रमा साना किसान सहकारी संस्थाको स्थापना गर्ने कार्यमा रु. २६

करोड २९ लाख ७२ हजार खर्च भएको छ भने यी संस्थाहरूले २ लाख ५० हजारभन्दा बढी परिवारमा रु. ५ अर्बभन्दा बढीको लघुवित्त सेवा प्रदान गर्दै आएका छन्। अनुसरण कार्यक्रमको हालसम्मको प्रगति तालिका नं. २१ मा दिइएको छ।

(ख) तालिम / गोष्ठी / अवलोकन (क्षमता विकास) कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०६३र ६४ देखि २०७४र७५ सम्म २६४९ वटा तालिम गोष्ठी सम्पन्न भई १ लाख १३ हजार ७४ जनालाई विभिन्न सीप तथा दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धी विभिन्न तालिम, कार्यक्रमको समीक्षा तथा रणनीति तर्जुमा सम्बन्धी कार्यमा सहभागी गराइएको छ। आ.व. २०७४/७५ सम्म यस बैंकलाई रु. ६ करोड ७० लाख अनुदान प्राप्त भएको छ। उक्त कार्यमा आ.व. २०७४/७५ सम्ममा कुल जम्मा रु. ९ करोड १४ लाख ५० हजार खर्च भएको छ, जसमा नेपाल सरकारबाट रु. ६ करोड ६५ लाख ३ हजार अनुदान सहयोग प्राप्त तथा लघुवित्त वित्तीय संस्था र संस्थाबाट रु. ४९ लाख ४७ हजार खर्च भएको छ। यसबाट साना किसानहरूलाई सहकारी व्यवस्थापन, नेतृत्व तथा क्षमता विकास तथा परियोजना सञ्चालन सीप हासिल गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुगेको छ। आ.व. २०७४/७५ मा मात्र नेपाल सरकारबाट उपलब्ध रु. १ करोड ४० लाख अनुदान सहयोग अन्तर्गत विभिन्न किसिमका २७० तालिम/गोष्ठी सञ्चालन भई ११ हजार ३ सय ३२ जना लाभान्वित भएका छन्। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका नं. २२ मा दिइएको छ।

तालिका २२ : तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष (रु. हजारमा)											कुल जम्मा	
		२०६३ /६४	२०६४ /६५	२०६५ /६६	२०६६ /६७	२०६७ /६८	२०६८ /६९	२०७० /७१	२०७१ /७२	२०७२ /७३	२०७३ /७४	२०७४ /७५		
१	तालिम सङ्ख्या	२६४	३०५	१६९	२७७	१६२	२४०	१६५	१७६	१५५	१६५	२४१	२७०	२६४९
२	सहभागी सङ्ख्या	६६६५	१०३५२	६२६५	६१६५	६३३६	६५४१	९२३५	९०१०	७६७५	१०५०६	१२७६९	११३३२	११३०७३
३	बैंक/संस्था खर्च	१	१	११९७	०	५७३	०	१७	११२	१५	५२	१४९५	१४६४	४९४७
४	अनुदान खर्च	३५००	३५००	२५००	३४६२	६५००	४६१६	४९२५	७५००	९०००	१२५००	१२५००	१४०००	६६५०३
५	कुल खर्च	३५०१	३५०१	३६९७	३४६२	९०७३	४६१६	४९४२	७६१२	९०१५	१२५५२	१३९९५	१५४६४	९१४५०

(ग) सामाजिक/सामुदायिक एवं पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

लघुवित्त सेवाले मात्र साना किसानको जीवनयापनमा सुधार ल्याउन नसकिने महसुस गरी साना किसान सहकारी संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यको समग्र पक्षमा सुधार ल्याउन नेपाल सरकार तथा आन्तरिक स्रोतको उपयोग गरी ग्रामीण क्षेत्रमा सुलभ

तालिका २३ : सामुदायिक एवं पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष (रु. हजारमा)												
		२०६३/६४	२०६४/६५	२०६५/६६	२०६६/६७	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	कुल जम्मा
१	कार्यक्रम सङ्ख्या	१७८	३२३	१७७	१३७	१०८	१६२	१४०	१९४	२४३	२३१	१९७	१९७	२२८७
२	लाभान्वित परिवार	९५५८	११२५५	५५४१२	११६६८३	३२०३५	७५२५६	६२६००	८३०४५	१४९२५२	११७००९	१०२८८८	१८४००४	९९८९९७
३	संस्थाले व्यहोरेको रकम	१४४५	१४४५	२३८१४	३७९९	१०५७३	२८३२२	२०२६६	१८५०५	२४६२०	१३९६१८	३७९४३	६७९९८	३७७५४८
४	जनसहभागिता	१३४५	१३४५	२३५३	२६१९	१५६८	१९२६६	४७४८	७७२०	११०२१	१७२२०	६९३०	२०५५१	९६६८६
५	अनुदान सहयोग	१४९९	१५००	१५००	१४९७	१५००	४९८३	४९००	७५००	१५०००	१२५००	१२५००	१५०००	७९०७९
६	कुल खर्च रकम	४२८९	४२९०	२७६६७	७९१५	१३६४१	५२५७१	२९११४	३३७२५	५०६४१	१६९३३८	५६५७३	१०३५४९	५५३३१३

शौचालय, विद्यालय मर्मत, पुल-पुलेसो, कुलोमर्मत, कृषिसडक स्याहार-सम्भार, वृक्षरोपण, पशु उपचार शिविर, उन्नत नस्लका बीउ पशुको व्यवस्था, पशु भ्याक्सिन, सामुदायिक भवन, तालिम भवन, बालविकास, कृषि औजार, स्ट्रचर आदि सामाजिक/सामुदायिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरेका छन्। यस्ता कार्यक्रममा संस्थाको आफ्नो वित्तीय स्रोत तथा जनसहभागिताको उच्चतम सदुपयोग गरिएको छ भने बाह्य स्रोतको अंश १४ प्रतिशत मात्र भएको देखिन्छ। अहिलेसम्ममा यस कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान सहकारीहरूले भन्दा रु. ५५ करोड मूल्यका २४० भन्दाबढी सहकारी भवन निर्माण गरी कार्यालय सञ्चालन, तालिम तथा कृषिसँग सम्बन्धित वस्तुहरूको बेचबिखन तथा भण्डारण सेवा उपलब्ध गराउन सफल भएका छन्। यस कार्यक्रम अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७४/७५ सम्ममा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रु. ७ करोड ९९ लाख मध्ये रु. ७ करोड ९० लाख ७९ हजार खर्च भएको छ। उक्त अनुदान सहयोग, संस्थाले व्यहोरेको रकम एवं जनसहभागिता समेत गरी कुल रु. ५५ करोड ३३ लाख १३ हजार बराबरीको सामाजिक पूँजी निर्माण गर्न साना किसानहरू सफल भएका छन्। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा रु. १ करोड ५० लाख बराबरीको १५० कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा साना किसानहरूको उत्साहजनक सहभागिता प्राप्त भई १९७ कार्यक्रम मार्फत रु. १० करोड ३५ लाख ४९ हजार बराबरीको कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। जसमा अनुदान खर्च रु. १ करोड ५० लाख बाहेक साना किसानहरूले बाँकी रकम आफैँ व्यवस्था गर्न सफल भएका छन्। जसबाट १ लाख ८४ हजार ४ परिवार लाभान्वित भएका छन्। यससम्बन्धी विवरण तालिका नं. २३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

(घ) मासुजन्य पशुधन प्रवर्द्धन कार्यक्रम

मासुजन्य पशुधन प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत वित्तीय संस्थाले आ.व. २०७४/७५ मा पशुपालन व्यवस्थापन, उपचार तथा पशुधन सुरक्षण जस्ता विभिन्न २७० वटा तालिम, उन्नत नस्लका बोका वितरण र सोसँग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रम गरी हालसम्म १६३९ क्रियाकलापहरू सम्पन्न भएका छन्। उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न समीक्षा वर्षमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानमध्ये रु. १ करोड खर्च भएको छ। वित्तीय संस्थाबाट आर्थिक वर्ष २०६७/६८ देखि पशुपालन कर्जा कार्यक्रम कार्यान्वयन भएकोमा सो कर्जा कार्यक्रमलाई सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले आर्थिक वर्ष २०६८-६९ देखि सुरु गरिएको यस पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत किसानका लागि हाते पुस्तिका, मासुजन्य पशुपालनका लागि उपयोगी ब्रोसर/पम्पलेट, भिडियो सामग्री तयारी र प्रदर्शन, १०० जनालाई पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ताको ३५ दिने प्राविधिक तालिम, ३४ हजार जनालाई पशुपालन व्यवस्थापन तथा पशुधन सुरक्षण तालिम उपलब्ध गराइएको छ। हालसम्म यसबाट ९१ हजारभन्दा बढी लाभान्वित भएका छन् भने यो कार्यक्रम अन्तर्गत रु. ५ करोड २५ लाख ४८ हजार खर्च भएको छ। कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा चालु आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा पनि यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ। पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको प्रगति तालिका नं. २४ मा दिइएको छ।

तालिका २४ : पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष							जम्मा
		२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	
१	प्राप्त अनुदान	५०००	३५००	५०००	१००००	१००००	१००००	१००००	५३५००
१	तालिम तथा कार्यक्रम	१३९	११२	१७३	२७५	३७२	२९८	२७०	१६६९
२	लाभान्वित परिवार सङ्ख्या	५८१७	४२२८	५३६८	८७६९	१४७५८	२७१७८	२५०७६	९९१९९४
३	संस्थाले व्यहोरेको	४६	४९	३१	३२	२१	४०३	१०५३	१९२७
४	वित्तीय संस्थाले व्यहोरेको	४७००	२८४२	३३७१	१००००	१००००	१००००	१००००	५०९१३
५	कुल खर्च रकम	४७४६	२८९१	३४०२	१००३२	१००२१	१०४०३	११०५३	५२५४८

तालिका २५ : पशुपालन प्रवर्द्धन अन्तर्गत पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमको आर्थिक वर्षअनुसारको प्रगति विवरण

क्र. सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष (रु. हजारमा)						जम्मा
		२०६८/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	
१	लाभान्वित परिवार	७२४१	८९५९	१३८८९	१९८४१	१७७६०	१८९९८	९८४५३
२	सुरक्षण गरिएको पशुसङ्ख्या	१८६६९	१८४५३	४१४८७	५७५३४	४८९७७	५४३४४	२३९२८४
३	सुरक्षण गरिएको पशुको मूल्य	३०८५४०	४१३१२०	९५८६२९	१४९१०३८	१३८८६४८	१६३६०४७	६४०९०६२
४	प्रिमियम रकम	३०८५४	४१३१२	५२२८५	८०७५८	७४३६५	६४५४५	२६६२५२
५	प्राप्त अनुदान	१५४२७	२०६५६	३९२१४	६००००	५५७५८	६६७२०	२५७७७५
६	पशुधनी किसानले व्यहोरेको	१५४२७	२०६५६	१३०७१	२०७५८	१८६०७	२२०९६	११०६१५

(ड) पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम

पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमअन्तर्गत आ.व.२०७३/७४ मा बैंकको समन्वयमा साना किसान सहकारी संस्थाहरूले १७७६० परिवारका रु.१ अर्ब ३८ करोड ८६ लाख ४८ हजार मूल्य बराबरका ४८९७७ वटा पशुको सुरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेका छन् । आ. व.२०७१/७२ बाट सुरक्षण शुल्क र उक्त शुल्कमा नेपाल सरकारको अनुदानबाट व्यहोरिने हिस्साको अनुपातमा परिवर्तन भएको कारण समीक्षा वर्षको अन्त्यसम्ममा सरकारी अनुदानबाट भएको खर्च किसानबाट व्यहोरिएको सुरक्षण शुल्क भन्दा बढी रहेको छ । यसरी आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि आर्थिक वर्ष २०७३/७४ सम्ममा ७९ हजार ५ सय ३५ पशुपालक किसान परिवारका कुल ४ अर्ब ७७ करोड ३० लाख १५ हजार मूल्यका २ लाख १६ हजार ४ सय २३ वटा पशुवस्तुको सुरक्षण गर्दा लागेको कुल खर्च रकम रु. ३० करोड ०८ लाख ७८ हजारमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानको योगदान ६७ प्रतिशत र पशुपालक साना किसानहरूको योगदान ३३ प्रतिशत रहेको छ । पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमको प्रगति तालिका नं २५ मा दिइएको छ ।

५.३ सरकार तथा अन्य सहयोगी निकाय समेतको सहयोगमा सञ्चालित अन्य कार्यक्रमहरू

(क) किसानका लागि उन्नत बीउविजन कार्यक्रम

नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालय र अन्तर्राष्ट्रिय कृषि विकास कोष (International Fund for Agricultural Development-IFAD) को सहयोगमा सञ्चालित 'किसानका लागि उन्नत बीउविजन कार्यक्रम' मा सहकार्य गर्न यस बैंक र कृषि विकास मन्त्रालयबीच सन् २०१२ डिसेम्बर २ मा सम्झौता भई रुकुम पश्चिम, रुकुम पूर्व, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ७ जिल्लाका तत्कालीन ३० गा.वि.स.मा साना किसान सहकारी संस्था स्थापना भई बैंकमा आवद्ध भई सफलतापूर्वक सञ्चालनमा रहेका छन् । जसमा २५४६ समूहमा १६५०५ महिला र ४९५ पुरुष गरी जम्मा १७ हजार सदस्यहरूमध्ये ८ हजार ८५३ ऋणी सदस्यमा ३४ करोड १ लाख ९९ हजार कर्जा लगानीमा रहेको छ । यस कार्यक्रममा नेपाल कृषि सहकारी संघले समाज परिचालन र संस्थागत विकास सम्बन्धी कार्य गर्ने जिम्मा लिएको छ भने वित्तीय संस्थाले लघुवित्त सेवाका सम्पूर्ण कार्यहरू

गर्नेछ । यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा इफाडको मध्यावधिक मूल्याङ्कनबाट सोही जिल्लाहरूमा थप ४५ क्षेत्रमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सुरु भएकोमा ३३ वटा संस्था सम्बन्धित निकायमा दर्ता भैसकेका छन् । साथै नवप्रवर्द्धित ७५ र पुराना ८ गरी सो क्षेत्रका ८३ वटा संस्थालाई ऋण पुँजीको व्यवस्था गर्न रु ८० करोड बराबरको ऋण सहयोग व्यवस्था भएकोमा रु. ५० करोड प्राप्त भै कृषिकर्जाको रूपमा लगानी कार्य सुरु भैसकेको छ ।

(ख) साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम

कृषि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यास प्रदान गरी युवाहरूमा व्यावसायिक कृषि क्षमता बढाउन नेपालका लागि इजरायली राजदूतावासको सहकार्यमा 'साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम' सञ्चालन गरिएको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरूलाई उन्नत कृषि प्रणाली सम्बन्धी तालिमका लागि इजरायलका विभिन्न कलेज तथा कृषि तालिम केन्द्रमा अध्ययनका लागि सहभागी गराइन्छ । १०-११ महिना अवधिसम्म सञ्चालन हुने उक्त तालिममा साताको १ दिन सैद्धान्तिक कक्षा र ५ दिन अनुसन्धानमुखी प्रयोगात्मक कार्य सञ्चालन हुनेछ । प्रयोगात्मक कार्यका लागि तालिमका सहभागीहरूले इजरायली नियम र मापदण्डअनुसारको पारिश्रमिक प्राप्त गर्ने छन् । तालिमको अन्त्यमा सहभागीहरूले सिकेका कुराहरूको प्रस्तुतिसहित सो तालिम केन्द्रमा अनुसन्धान प्रतिवेदन बुझाउनुपर्ने छ । साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग आवद्ध भएका देशका विभिन्न जिल्लाका साना किसान कृषि सहकारी संस्थाका साना किसान सदस्यका छोराछोरीमध्ये दस जोड दुई (+१२) पास गरेका २०-३० वर्ष उमेर समूहका योग्य र इच्छुक युवाहरूमध्येबाट गोलाप्रथा एवं अन्तर्वार्ता विधिबाट प्रशिक्षार्थीहरूको छनौट गरी वित्तीय संस्थाले हालसम्ममा २६७७ जनालाई यस कार्यक्रममा सहभागी गराइसकिएको छ । २०७५ सालमा विभिन्न ५३७ जना प्रशिक्षार्थी त्यसतर्फ पठाइएको छ । हाल इजरायल जाने प्रशिक्षार्थीहरूले सिटिभिटि अन्तर्गत देशको विभिन्न प्राविधिक शिक्षालयमा भर्ना भई जानुअघि २०० घण्टा र फर्किसकेपछि ४०० घण्टा सैद्धान्तिक र व्यवहारिक तालिम लिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

यस प्रकारका तालिमबाट साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरूमा सीप तथा क्षमतामा अभिवृद्धि भई नेपालकै कृषिक्षेत्रका लागि

तालिका - २६ : साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रमको प्रगति

क्र.सं.	सत्र	कार्यक्रम जिल्ला संस्था	सहभागी सहकारी संस्था संस्था	कुल सहभागी प्रशिक्षार्थी संस्था			कैफियत
				छात्र	छात्रा	जम्मा	
१	सन् २०१३-१४	८	६३	१७९	२६	२०५	तालिम पुरा गरी फर्किसकेका ।
२	सन् २०१४-१५	२१	१५९	४५६	६२	५१८	
३	सन् २०१५-१६	३३	१६५	३५३	७८	४३१	
४	सन् २०१६-१७	६०	३०८	३६१	८३	४४४	
५	सन् २०१७-१८	६६	४३१	४३८	१०४	५४२	अध्ययनरत
६	सन् २०१८-१९	५५	४०८	४३३	१०४	५३७	
कुल जम्मा				२२२०	४५७	२६७७	

महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने विश्वास लिइएको छ । इजरायलको यो कृषि तालिमबाट फर्केका विद्यार्थीहरूले सिकेका सीप, प्रविधि र ज्ञानको प्रसारबाट सम्बन्धित गाउँका अन्य साना किसानहरू समेत लाभान्वित भई कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि हुने अपेक्षा गरिएको छ । आवद्ध साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरूमाफत यस वित्तीय संस्थाको वित्तीय सेवासमेत प्राप्त गरी यी विद्यार्थीहरू स्वयंले स्वदेशमा नै व्यावसायिक कृषि परियोजनाहरू सञ्चालन गरी विपन्न र साना किसानहरूको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन उदाहरण बन्नेछन् भन्ने आशा राखिएको छ ।

(ग) साना किसान सूचना-प्रविधि विकास कोष

आजको सूचना-प्रविधिको युगमा सबै ग्रामीण सहकारी संस्थाहरूको सूचना-प्रविधिमा सहज पहुँच हुनुपर्छ भन्ने वित्तीय संस्थाको मान्यता रहेको छ । लघुवित्त वित्तीय संस्थाका तथा सहकारी संस्थाका जनशक्तिहरूमा सूचना-प्रविधिसम्बन्धी ज्ञान, सीप र प्रवृत्ति विकास गर्न, यस सम्बन्धी आवश्यक न्यूनतम उपकरण, यन्त्र र सुविधाहरू विस्तार गर्न र यस प्रकारका कार्यहरूलाई यथाशक्य निरन्तरता दिन संस्थामा एक सूचना-प्रविधि विकास कोष खडा गरिएको छ । यस कोषमा दातृ तथा सहयोगी निकायहरूबाट प्राप्त सहयोग, सहभागी संस्थाहरूको योगदान र वित्तीय संस्थाको सहयोग रहनेछ । हाल यस कोषमा रु.१० लाख मौज्जात रहेको छ । यसै सिलसिलामा विभिन्न प्रक्रिया पूरा गरी विगतमा १-१ वटाको दरले १०० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई ल्यापटप वितरण गरी सूचना-प्रविधिमा संस्थाहरूको पहुँच सहज बनाउन सहयोग पुऱ्याइएको थियो । नेपालजस्तो भौगोलिक विषमता भएको मुलुकमा लघुवित्तको सहज पहुँच अभिवृद्धि गर्न मोबाइल बैकिङको अवधारणा विकास गर्न जरुरी देखिएको छ । यसका लागि सेवा प्रदायक र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडसँग सहकार्य गर्न वित्तीय संस्थाले पहल गरेको छ । लघुवित्तमा नयाँ र उच्च तहको प्रविधि प्रयोग गरी लघुवित्त सेवालालाई सहज रूपमा दुर्गम हिमाली र पहाडी जिल्लाहरूमा अझ प्रभावकारी रूपले विस्तार गर्न संस्थाले सूचना-प्रविधिलाई महत्वका साथ उपयोग गर्ने सोच रहेको छ ।

(घ) साना किसान राहत कोष

२०७२ वैशाख १२ को महाभूकम्प तथा त्यस पश्चात्का पराकम्पनका कारण विभिन्न जिल्लाहरूमा साना किसान

सदस्यहरू प्रभावित भएको कुरा मध्यनजर गर्दै उक्त क्षेत्रका साना किसान सहकारी संस्था मार्फत साना किसान परिवारसम्म सहयोग परिचालन गर्ने उद्देश्यले एक कोषको आवश्यकता महसुस गर्दै साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले साना किसान राहत कोषको स्थापना गरेको छ । यस वित्तीय संस्थाले भूकम्प पीडित जिल्लाका साना किसानहरूमा विभिन्न प्रकारका राहत सामग्री तथा केही नगद वितरण गर्नुका साथै प्रधानमन्त्री राहत कोषमा समेत करिब १७ लाख जम्मा गरिसके पश्चात् पनि यस कोषमा २०७५ आषाढ मसान्तमा मौज्जात रकम रु. ५०,६७,०१३- बाँकी रहेको अवस्था छ । यस कोषलाई विविध प्राकृतिक विपद्हरूको सामना गर्नको लागि निरन्तरता दिने निर्णयअनुसार निरन्तरता दिइएको छ ।

२०७४ श्रावण महिनाको अन्तिम साताको बाढी तथा पहिरोबाट साना किसान सहकारी संस्था लि. हरूमा भएको क्षतिको सहयोगार्थ मिति २०७४/०५/१३ गतेका दिन नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ र यस वित्तीय संस्थाका देहायका प्रतिनिधि रहने गरी केन्द्रीय स्तरमा कमिटी गठन भएको जानकारी भयो । साथै, महाभूकम्प २०७२ को समयमा सञ्चलन भएका सहयोग राशिबाट बाढीपीडितहरूमा सहयोग पुऱ्याउन सहयोग गर्ने समेत निर्णय गरियो ।

१. श्री खेम बहादुर पाठक, अध्यक्ष, सा.कि.वि. ल.वि.सं. लि. तथा ने.कृ.सं.के.संघ - अध्यक्ष
२. डा. शिवराम प्रसाद कोइराला, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, सा.कि.वि.ल.वि.सं. लि. - सदस्य
३. श्री भलेन्द्र भट्टराई, का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, सा.कि.वि.ल.वि.सं. लि. - सदस्य
४. श्री रुद्र भट्टराई, महाप्रबन्धक, ने.कृ.सं.केन्द्रीय संघ लि. - सदस्य
५. श्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने, मुख्य प्रबन्धक, सा. कि. वि. ल.वि.सं. लि. - सदस्य
६. श्री मीना पोखरेल, वरिष्ठ कार्यक्रम प्रबन्धक, ने.कृ.सं.के.संघ लि. - सदस्य
७. श्री लिलाधर धिताल, वरिष्ठ प्रबन्धक, सा.कि.वि.ल.वि.सं. लि. - सदस्य सचिव

यो समितिले गरेको निर्णयानुसार सबै इलाका कार्यालय अन्तर्गतका साना किसान सहकारी संस्थाहरू तथा केन्द्रीय संघ र यस वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरूको तलब समेतबाट सहयोग गर्ने गरी निर्णय गरिएकोमा निम्नबमोजिम रकम सङ्कलन भएको छ :

तालिका - १७: बाढी पीडितको सहयोगार्थ प्राप्त रकम र राहत वितरण भएको वितरण

क्र.सं.	सहयोग प्रदायकहरू	सहयोगी संस्था	रकम रु.मा
१	अत्तरिया इलाका अन्तर्गतका संस्थाहरू	२४	५,३५,११६.२७
२	गजुरी इलाका अन्तर्गतका संस्थाहरू	१५	१,५६,८५७.००
३	एकाइ कार्यालय काठमाडौं अन्तर्गतका संस्थाहरू	८	७५,०००.००
४	साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. का कर्मचारीहरू	८०	२,५६,९२९.३६
५	नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ लि. का कर्मचारीहरू	०	६५,०३९.००
आ.व. २०७४/७५ मा कुल जम्मा सहयोग सङ्कलन		१२७	१०,८८,९२५.६३
साना किसान राहत कोष सुरु मौज्दात			५०,६७,०१३.००
कुल जम्मा साना किसान राहत कोष			६१,५५,९३८.६३
आ.व. २०७४/७५ मा ८० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूका ४६७६ वटा आवास क्षति भएको परिवारमा राहत वितरण			२३,१६,२९५.००
साना किसान राहत कोष जम्मा बाँकी रकम			३८,३९,६४३.६३

२०७४ आषाढ मसान्तमा बाँकी रहेको मौज्दात रकम रु. ५०,६७,०१३/- मा आ.व. २०७४/७५ मा सङ्कलन भएको रकम रु. १०,८८,९२५/६३ गरी जम्मा राहत कोष रु. ६१,५५,९३८/६३ मा आ.व. २०७४/७५ मा बाढीपीडितहरूलाई रु. २३,१६,२९५/- राहत वितरण गरी २०७५ असारसम्म बाँकी रहेको मौज्दात रकम रु. ३८,३९,६४३/६३ रहेको छ । यस कोषमा सङ्कलन हुने रकमलाई समावेश गर्दै बाढीपीडित तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य हुनसक्ने घटनामा खर्च गर्दै जाने रणनीति वित्तीय संस्था व्यवस्थापनले बनाएको छ ।

(ड) अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन-भ्रमण

अन्तर्राष्ट्रिय लघुवित्त सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा वित्तीय संस्थाका उच्च पदाधिकारीबाट भाग लिइने र CICTAB, APRACA, CECI Unitererra, ICA आदि संस्थाबाट सञ्चालन हुने तालिम, गोष्ठी तथा भ्रमण कार्यक्रममा वित्तीय संस्थाका तर्फबाट सहभागिता रहँदै आएको छ । यसै अनुरूप उक्त संस्थाको भारत लगायत अन्य सदस्य देशमा सञ्चालन हुने तालिममा यो वित्तीय संस्था र साना किसान सहकारी संस्थाका सञ्चालक तथा कर्मचारीहरूलाई पठाउने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइएको छ ।

तालिका - १८ आ.व. २०७४/७५ मा सम्पन्न अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, गोष्ठी, अध्ययन, भ्रमण कार्यक्रम

क्र.सं.	आयोजक	कार्यक्रम/विषय	देश	सहभागी संस्था
१	CICTAB	Cooperative Governance for the Board of Directors of Rural Financing Institution and Cooperative	श्रीलङ्का	१
२	APRACA	Financing Low Carbon Resilient Agriculture	लन्डन	१
३	APRACA	Role of Rural & Agricultural Finance to achieve Development Goals	भारत	१
४	CICTAB	Techniques for Trainers of cooperative and Rural Financing Institution	भारत	२
५	CICTAB	Techniques for Trainers of cooperative and Rural Financing Institution	भारत	२
६	CICTAB	Skill Development of Trainers in the area of Promotion & Financing of SHGs & JLGs for Financial Inclusion of Rural Poor	भारत	२
७	CICTAB	Financing Small Enterprises for Rural Development	भारत	२
८	CICTAB	48th Meeting of Managing Committee and 21st General Council Meeting	भारत	१
९	CICTAB	Agricultural Financing & Rural Development	बंगलादेश	१
१०	CICTAB	National Workshop	भारत	१
११		AgriTech Israel 2018	इजरायल	१
१२	APRACA	Program on Innovative & Inclusive Financing Options for MSMEs	फिलिपिन्स	१

५.४ वित्तीय संस्थाको भावी योजना

लघुवित्त वित्तीय संस्थाले सन् २०२५ सम्ममा कूल १ हजार साना किसान सहकारी संस्था तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य संस्थाहरूमाफत १० लाख विपन्न तथा साना किसान परिवारमा सेवा पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ । भावी दिनमा वित्तीय संस्था तथा यसमा आवद्ध संस्थाहरूलाई सूचना-प्रविधिसँग जोड्ने, वित्तीय रूपमा स्वस्थ र सबल बनाउने, ग्राहक संस्थाहरूको व्यवस्थापकीय र वित्तीय स्थिति बलियो बनाउन आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, दिगो वित्तीय स्रोतमा पहुँच बनाउने, विभिन्न सहयोगी निकाय / संस्थाहरूसँग समन्वय गरी लघुवित्तमाफत कृषिक्षेत्रको विकासमा योगदान पुऱ्याउने सन्दर्भमा यस वित्तीय संस्थाले देहायअनुसारको भावी कार्यक्रमहरूमा जोड दिनेछ -

भविष्यका योजनाहरू

यस लघुवित्त विकास वित्तीय संस्थाका भविष्यका योजनाहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- (१) कृषिको आधुनिकीकरण एवं व्यावसायीकरणका लागि कृषि वित्त परिचालन गर्ने मुलुककै अग्रणी संस्था बन्न आवश्यक नीतिगत पैरवी गर्ने एवं पुर्वाधार विकास गरिनेछ ।
- (२) लघुवित्त सेवा नपुगेका र अपर्याप्त रहेका क्षेत्रहरूमा सेवा विस्तारका लागि क्रमशः कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- (३) आदिवासी, मधेसी, दलित, जनजाती, सुकुम्वासी र खास गरी विपन्न ग्रामीण महिला आदि लघुवित्त सेवाबाट बञ्चित वर्गको लघुवित्त सेवामा पहुँच बढाउन अनुसरण कार्यक्रम तथा व्यवसाय विस्तारका उपयुक्त नमुनाहरूलाई प्रभावकारी रूपमा विस्तार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- (४) नेपाल सरकारको सहयोगमा ग्रामीण तथा दुर्गम क्षेत्रमा कृषि वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गर्न स्वावलम्बन कर्जा कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- (५) किसानका लागि उन्नत विउविजन कार्यक्रम अन्तर्गत पश्चिमाञ्चलका दुई जिल्ला गुल्मी र अर्घाखाँची तथा मध्य पश्चिमाञ्चलका ५ वटा जिल्ला रोल्पा, प्यूठान, सल्यान, पश्चिम रुकुम तथा पूर्वी रुकुम गरि ७ वटा जिल्लामा निर्माण भएका साना किसान सहकारी संस्था माफत कृषि कर्जा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- (६) सक्षम एक्सेस- टु फाइनान्स परियोजनासँगको सहकार्यमा कर्णाली प्रदेशको राजधानी सुर्खेतमा इलाका कार्यालय स्थापना गरि सो क्षेत्रमा थप ४० वटा संस्था निर्माण गर्ने तथा देशभरिका २५० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूमा डिजिटाइजेसन गर्ने कार्यलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (७) विपन्न तथा साना किसानहरूलाई कृषि मूल्यशृङ्खलाका विविध पक्षहरूमा सहभागी गराई सहकारी कृषि प्रशोधनशाला स्थापना गराउन एसियाली विकास बैंक तथा विभिन्न सहयोगी निकायहरूसँग समन्वय गरिने छ ।
- (८) वित्तीय संस्थाको उद्देश्य प्राप्तमा सघाउ पुऱ्याउने र सहयोग आदान प्रदान हुन सक्ने सम्भाव्य राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरू पहिचान गरी सहकार्यको लाभ लिने वातावरण मिलाईनेछ ।
- (९) प्रभावकारी अनुगमन र निरीक्षण व्यवस्थाबाट ग्राहक संस्थाहरूमा सुशासनको अवस्था सुदृढ गराईनेछ ।
- (१०) संस्थाको वित्तीय स्वास्थ्य तथा ग्रामीण विकासमा पुऱ्याएको योगदानको आधारमा संस्थामा संलग्न नेतृत्ववर्ग र व्यवस्थापनमा संलग्न कर्मचारीको समेत क्षमता अभिवृद्धि हुने अवसरहरूको खोजी गरिने छ ।
- (११) कार्यक्षेत्र भित्रका विपन्न तथा साना किसान परिवारमा सुधारिएको चुल्हो, सौर्य उर्जा र गोबरग्यास जस्ता नवीकरणीय उर्जाको विस्तारलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- (१२) विपन्न तथा साना किसानहरूमा वित्तीय सेवाको सहज पहुँच विस्तार गर्न एवं पारदर्शी र प्रभावकारी सेवाका लागि सुदृढ सूचना प्रविधि सञ्जाल स्थापनाको प्रयास गरिनेछ ।
- (१३) कर्जाको गुणस्तरलाई निरन्तर सुधार, आम्दानीको स्रोत विस्तार र खर्चको उचित व्यवस्थापन गर्दै वित्तीय संस्थाको मुनाफामा वृद्धि गरी शेरधनीहरूलाई यथेचित प्रतिफल उपलब्ध गराइनेछ ।
- (१४) नेपाल सरकारको सहयोगमा सञ्चालित मासुजन्य र दुग्ध पदार्थ उत्पादनका लागि पशुपालन कर्जा कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाई विस्तार गरिने छ ।
- (१५) दोस्रो साना किसान सम्मेलन यही २०७५ फाल्गुण १६ र १७ गते काठमाडौंमा आयोजना गरिनेछ ।

६. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको व्यावसायिक सम्बन्ध

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०५८/०३/२२ मा कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता नामकरण पाई नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०५८/११/१७ को पत्रबाट सञ्चालन स्वीकृति पाएको लिमिटेड कम्पनी हो । बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन अनुसार यो संस्था थोक लघुवित्त कारोबार गर्ने 'घ' वर्गको लघुवित्त संस्थाको रूपमा कार्यरत छ । मिति २०७०/०६/१४ मा नेपाल स्टक एक्सचेञ्जसँग सम्भौता गरी स्टक मार्केटमा सूचीकृत भएको यस वित्तीय संस्थाले मिति २०७१/०८/१७ मा सी.डी.एस.सी. तथा क्लियरिङसँग समेत सम्भौता गरी डिम्याट प्रक्रिया सुरु

गरिसकेको छ । यस वित्तीय संस्थाका संस्थापक शेरधनी संस्थामध्ये २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू समेत यसका ग्राहक संस्था हुन् । यस बाहेक पनि लघुवित्त सेवा प्रदान गर्ने अन्य सहकारी/वित्तीय संस्थालाई समेत यस संस्थाले आफ्ना सेवा प्रदान गर्दछ । वित्तीय संस्थाले नियमानुसार मौजुदा सूचीमा रहेका व्यावसायिक फर्महरूसँग नियमित खरिद गर्दछ भने सीमामाथिको हकमा खुल्ला बोलपत्र आह्वान माफत वस्तु तथा सेवा खरिद गर्ने गर्दछ । यसका अतिरिक्त यस वित्तीय संस्थाको व्यावसायिक सम्बन्ध रहेका निकाय/संघ/संस्थाहरू सम्बन्धमा तल छोटकरीमा प्रस्तुत गरिएको छ :

६.१ नेपाल सरकार

साना किसान विकास कार्यक्रमको प्रारम्भदेखि नै नेपाल सरकारको महत्वपूर्ण सहयोग रहँदै आएको छ । यस बैंकको स्थापनामा प्रवर्द्धक शेयरधनीको रूपमा नेपाल सरकारले रु. दुई करोड शेयर लगानी गरेको थियो भने उक्त शेयर साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई नै बिक्री गरेको छ । नेपाल सरकारले प्रत्येक वर्ष साना किसान सहकारी संस्थाहरूको सुदृढीकरण, साना किसान सहकारी अनुसरण, तालिम तथा गोष्ठी, सामाजिक सामुदायिक विकास, पशुपालन प्रवर्द्धन र पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम आदिका लागि अनुदान सहयोग हुँदै आएको छ । साथै नेपाल सरकारको युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोषबाट विगत वर्षमा रु. ९ करोड कर्जा लिएकोमा वित्तीय संस्थाबाट उक्त कर्जा सम्पूर्ण चुक्ता भैसकेको छ । यसका अलावा साना किसान विकास वित्तीय संस्थासँग आवद्ध साना किसान सहकारी संस्था लि. मार्फत पशुपालक साना किसानलाई लगानी गर्ने गरी रु. ७ (सात) अर्बको मासु तथा दुग्धजन्य पशुपालन कर्जा लगानी गर्न समेत यस संस्थालाई जिम्मेवारी प्रदान भएको छ । वित्तीय संस्थाले उक्त रकमको २०७५ असार मसान्त सम्मको सम्पूर्ण ब्याज र रु. १ अर्ब २० करोड साँवा भुक्तानी गरिसकेको छ । यस कार्यक्रमप्रति साना किसानहरूको आकर्षण र प्रभावकारिताका आधारमा आगामी वर्षहरूमा अझै विस्तार सहित निरन्तरता दिइनु पर्ने महसुस हुन आएको छ ।

६.२ ग्रामीण स्वावलम्बन कर्जा कार्यक्रम

२०७५ साल मंसिर २४ गतेको सोमवार मन्त्रिपरिषद बैठकले ग्रामीण स्वावलम्बन कोषका कार्यक्रमहरू साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट सञ्चालन गर्न सैद्धान्तिक सहमति दिने निर्णय गरेको छ ।

६.३ नेपाल राष्ट्र बैंक

नेपाल राष्ट्र बैंक अन्तर्गत ग्रामीण स्वावलम्बन कोषबाट यस लघुवित्त संस्थाले निरन्तर लघुवित्तको लागि कर्जा प्राप्त गर्दै आएको छ । यसका अतिरिक्त सामुदायिक भूमिगत जल सिँचाई सेक्टर आयोजना अन्तर्गत रु. १ करोड ८ लाख कर्जा प्राप्त भई साना किसान सहकारी संस्थाहरू मार्फत सिँचाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सिमित बैंकिङ्ग कार्य गर्न इजाजत प्राप्त ११ वटा साना किसान सहकारी संस्थाको अनुगमन र निरीक्षण गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी यस वित्तीय संस्थालाई प्रदान गरिएको छ । नियमनकारी निकायको रूपमा यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सदैव रचनात्मक सहयोग प्राप्त गर्दै आएको छ ।

६.४ कृषि विकास बैंक लि.

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाको स्थापनाको अगुवाई गर्दै रु. ७ करोड शेयर पुँजी लगानी गरी यस वित्तीय संस्थाको मुख्य प्रवर्द्धकको रूपमा कृषि विकास बैंकले निरन्तर सहयोग प्रदान गर्दै आएको छ । लामो अवधिसम्म यस वित्तीय संस्थाको व्यवस्थापन सन्हालेर संस्थाको आफ्नै मानव संसाधन विकास गर्ने सम्मका कार्यहरूमा कृषि विकास बैंकको अहम् भूमिका रहेको छ । साना किसान सहकारी संस्थासँग रहेको रु. १ अर्ब २६ करोड ८७ लाखको कर्जा पोर्टफोलियो यस वित्तीय संस्थालाई

हस्तान्तरण गर्नु मात्र नभएर थप आवश्यक वित्तीय स्रोत निरन्तर रूपमा उपलब्ध गराइरहेको छ । यसका बाहेक अन्य प्राविधिक सहयोगमा समेत कृषि विकास बैंकको महत्वपूर्ण सहयोग रहँदै आएको छ ।

६.५ एसियाली विकास बैंक

यो लघुवित्त वित्तीय संस्था तथा आवद्ध संस्थाहरूको अवस्था अध्ययन विश्लेषण, पुनरसंरचना कार्यक्रम तर्जुमा, कम्प्युटर सफ्टवेयर, हार्डवेयर तथा जेनेरेटर खरिद, कमजोर संस्थाहरूको सुदृढीकरणमा सहयोग एवं परामर्शदाताको सेवा, पहाडी क्षेत्रमा लघुवित्त सेवा विस्तार आदि कार्यहरूमा एसियाली विकास बैंकले महत्वपूर्ण सहयोग गरेको थियो । भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा सहूलियत कर्जा एवं तालिम कार्यक्रममा हाल सहयोग भइरहेको छ । साथै साना किसानहरूलाई मूल्यश्रृङ्खलाको लाभमा सरिक गराउन प्रारम्भिक अध्ययन सुरु भइसकेको छ ।

६.६ जी. आइ. जेड

साना किसान संस्थागत विकास कार्यक्रमको आरम्भदेखि नै तत्कालीन जी.टी.जेड. हाल जिआइजेडले महत्वपूर्ण सहयोग रहेको थियो । यस बैंकको स्थापना, साना किसान सहकारी संस्थाहरूको सुदृढीकरण र विकास, अनुसरण कार्यक्रम, सेवा विस्तार कार्यक्रम, वित्तीय संस्थाका कर्मचारीहरूलाई उच्च शिक्षा तथा साना किसान समेतलाई अन्तर्राष्ट्रिय तालिम भ्रमण आदि जस्ता कार्यक्रमहरूमा जी.आइ.जेड.को सहयोग रहेको थियो ।

६.७ नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघ

साना किसान सहकारी संस्थाहरूको क्षमता विकास र गैर वित्तीय सेवाहरू प्रदान गर्दै आएको नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघसँग यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाले संस्थाहरूको सुदृढीकरण र विकासमा सहकार्य गर्दै आएको छ । यसका अलावा साना किसान सहकारी अनुसरण र तत्सम्बन्धी परामर्श सेवा दिने कार्यमा यस संघले प्राविधिक सेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

६.८ कृषि विकासको लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष

साना किसान सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन र विस्तारका लागि नेपाल सरकार कृषि मन्त्रालय मार्फत कृषि विकासको लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (IFAD) बाट मध्य पश्चिम र पश्चिमाञ्चलका रुकुम पूर्व, रुकुम पश्चिम, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ७ जिल्लाका ४५ हजार साना किसान परिवारमा लघुवित्त सेवा मार्फत किसानका लागि उन्नत वीउबिजन कार्यक्रम सुरु भएको छ । यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा कार्यक्रमको सहयोग वृद्धिका कार्यहरू अघि बढेका छन् । नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय र यस वित्तीय संस्थाबीच थप समझदारी भएको छ । उक्त समझदारी अनुसार थप ४५ वटा साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरू स्थापना भइरहेका छन् । उक्त समझदारीका आधारमा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र यस वित्तीय संस्था बीच सहायक ऋण सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको छ । जस अन्तर्गत वित्तीय संस्थाले नेपाल सरकारबाट सहूलियत दर मा रु. पचास करोड पहिलो किस्तावापत प्राप्त गरी यस आ.व. मा रु. १८ करोड ६५ हजार ऋण लगानी गरिसकेको छ ।

६.८ सक्षम एक्ससेस-टु फाइनेन्स परियोजना

यस वित्तीय संस्थाले सेवा पुऱ्याउँदै आएको कर्णाली प्रदेशमा रहेका ४४ वटा साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि समेत गरी सहज रूपमा थोक कर्जा उपलब्ध गराउने तथा उक्त प्रदेशका ६ जिल्लाका विभिन्न ४० वटा स्थानमा थप ४० वटा साना किसान कृषि सहकारी संस्था स्थापना गरी उक्त क्षेत्रमा विपन्न तथा साना किसानहरूलाई लघुवित्त सेवा पुऱ्याउने र मुलुक भरका २५० वटा साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरूलाई Digitization गर्ने लगायतका कार्यहरू २ वर्ष भित्रमा पूरा गर्ने गरी कूल लागत रु. १३ करोड ३२ लाख २७ हजार आठ सय ७३ रूपैयाँ खर्च हुने गरी तयार पारिएको प्रस्ताव 'Digitization of SFACL Expansion of Access to Finance in Karnali Province' लाई एक्ससेस-टु फाइनेन्स परियोजनाले कूल लागतको ५० प्रतिशतले हुने ६ करोड ६६ लाख १३ हजार नौ सय ३६ रूपैयाँ मात्र अनुदान उपलब्ध गराउने गरी स्वीकृत गरी कार्य आरम्भ भैसकेको छ। यसका लागि कर्णाली प्रदेशको वीरेन्द्रनगरको सुर्खेतमा इलाका कार्यालय स्थापना गर्ने र आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था भैसकेको छ।

६.१० United Nation Capital Development Fund (UNCDF)

यस लघुवित्त वित्तीय संस्था र UNCDF को सहकार्यमा ४० हजार साना किसानको घरलाई उज्यालो पुऱ्याउने कार्य सुरु भएको छ। जसबाट साना किसानका छोराछोरीलाई साँझ बिहान पढ्ने अवसर मिल्ने छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत सोलार, सुधारिएको धुवाँरहित चुलो र बायोग्यास पर्दछ।

६.११ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

यस लघुवित्त वित्तीय संस्थालाई आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। यस संस्थाका शेयरधनी समेत रहेका कृषि विकास बैंक लि. नेपाल बैंक लि. र नविल बैंक लि. ले लामो समयदेखि विपन्न क्षेत्र कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। त्यस्तै गरी एभरेष्ट बैंक लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि., हिमालयन बैंक लि., सिद्धार्थ बैंक लि., प्राइम कमर्सियल बैंक लि., एनआइसी एसिया बैंक लि., बैंक अफ काठमाडौँ लि., माछापुच्छ्रे बैंक लि., स्टयाण्डर्ड चार्टर्ड बैंक लि., सानिमा बैंक लि., सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लि., नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक लि., एनएमबी बैंक लि., जनता बैंक नेपाल लि., ग्लोबल आइएमइ बैंक लि., कुमारी बैंक लि., नेपाल एसबिआई बैंक लि., मेगा बैंक लि., सनराइज बैंक लि., नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक लि., नेपाल बङ्गलादेश बैंक लि., प्रभु बैंक लि., सिभिल बैंक लि., सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लि., लुम्बिनी विकास बैंक लि., देव विकास बैंक लि., महालक्ष्मी विकास बैंक लि., युनाइटेड फाइनेन्स लि., र आइसिएफसी फाइनेन्स लि. लगायतका

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकलाई विपन्न क्षेत्र कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएका छन्। यी मध्येका धेरै बैंकहरूले निःशुल्क रकमान्तरण सेवा प्रदान गरी वित्तीय संस्थाको सञ्चालन खर्च घटाउन समेत सहयोग गरेका छन्।

६.१२ सेन्टर फर माइक्रोफाइनेन्स

यो वित्तीय संस्था सेन्टर फर माइक्रोफाइनेन्सको शेयरधनी समेत रहेको छ। यस संस्थाले लघुवित्त वित्तीय संस्थामा आवद्ध संस्था एवं संस्थाका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासमा सहयोग पुऱ्याउँदै आएको छ।

६.१३ अप्राका Asia and Pacific Rural Agricultural Credit Association (APRACA)

यो वित्तीय संस्था APRACA को सदस्य रहेको हुँदा अप्राकाले सञ्चालन गर्ने विभिन्न कार्यक्रमहरूमा वित्तीय संस्थाको समेत प्रतिनिधित्व रहँदै आएको छ। यसका अतिरिक्त एसिया प्यासिफिक क्षेत्रका वित्तीय संस्थाहरूको यो उच्च संगठनको कार्यकारी समितिको मिति २०७५ असोज २२ देखि २४ मा श्रीलंकामा सम्पन्न साधारण सभाले यस वित्तीय संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइरालालाई सदस्यको रूपमा चयन गरेको छ। यसबाट अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा यस वित्तीय संस्थाको पहिचान अझ सुदृढ भएको छ।

६.१४ सिक्ट्याब: (Centre for International Cooperation and Training in Agricultural Banking (CICTAB), India

नेपाल राष्ट्र बैंक, कृषि विकास बैंक लगायतका नेपालका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू सदस्य रहेको CICTAB, India को यो वित्तीय संस्था पनि एक सक्रिय सदस्यको रूपमा रहेको छ। लघुवित्त वित्तीय संस्था तथा साना किसान सहकारी संस्थाका कर्मचारीहरूलाई समयसापेक्ष तालिम तथा गोष्ठीहरूमा सहभागी गराउँदै आएको सिक्ट्याबको पहलमा यस संस्थाका कर्मचारीहरूलाई वैकुण्ठ मेहता राष्ट्रिय सहकारी प्रबन्ध संस्थान अन्तर्गत पोस्ट ग्राजुएट डिप्लोमा इन कोअपरेटिभ बिजनेस म्यानेजमेन्ट कोर्समा अध्ययन गर्ने अवसर प्रदान गरिँदै आएको छ।

६.१५ कम्प्युटर सफ्टवेयर

यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको प्रयोजनका लागि म्याग्नस कन्सल्टिङ्ग ग्रुपद्वारा निर्मित फिन नेट प्रो नामक सफ्टवेयर प्रयोग हुँदै आएकोमा मर्कन्टाइल लि. सँग पुमरी प्लस सफ्टवेयर खरिदको सम्झौता भइ परिक्षणमा रहेको छ।

६.१६ रजिष्ट्रार टु शेयर

नविल इन्भेस्टमेन्ट बैंकिङ्ग लि. ले यस वित्तीय संस्थाको शेयर रजिष्ट्रारको रूपमा सेवा प्रदान गर्दै आएको छ।

७. सञ्चालन तथा सुशासन

७.१ पुँजी संरचना

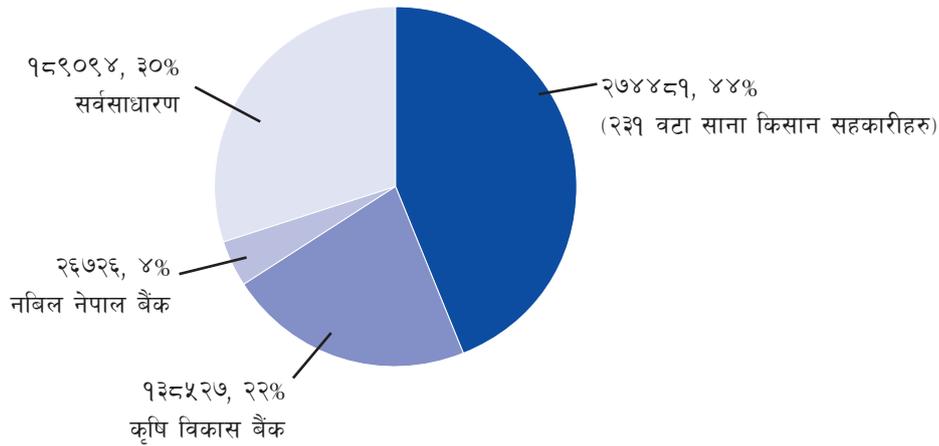
(क) लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शेयर संरचना

वि.सं. २०५८ मा लघुवित्त संस्था स्थापना गर्दा नेपाल सरकार, कृषि विकास बैंक, नेपाल बैंक लि., नविल बैंक लि. र २१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू संस्थापकको रूपमा रहेका थिए। यो लघुवित्त संस्था साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई लक्षित गरी स्थापना गरिएको हुँदा कुल शेयर पुँजीको अधिक हिस्सा साना किसान सहकारी संस्थाहरूको नभएसम्म नेपाल सरकार तथा कृषि विकास बैंक लि. ले आ-आफ्नो स्वामित्वमा रहेको शेयर क्रमशः साना किसान सहकारी संस्थाहरूलाई विक्री गर्ने नीति अनुरूप नेपाल सरकारको पुरै र कृषि विकास बैंक लि.को केही हिस्सा साना किसान सहकारी संस्था लि.हरूका नाममा विक्री गरियो। सर्वसाधारणमा शेयर जारी भएपश्चात

लघुवित्त संस्थाको सोह्रौं साधारण सभाको निर्णयबाट लघुवित्त संस्थाको अधिकृत पुँजी रु. १ अर्ब र वि.सं. २०७५ असारसम्म चुक्ता पुँजी रु. ६२ करोड ८८ लाख २८ हजार पुगेको छ।

अहिले संस्थापक तर्फबाट २३१ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरूले शेयर लगानी बढाई कुल रु. २७ करोड ४४ लाख ८१ हजार अर्थात् ४४ प्रतिशत पुऱ्याएका छन्। कृषि विकास बैंक लि. को शेयर स्वामित्व रु. १३ करोड ८५ लाख २७ हजार अर्थात् २२ प्रतिशत कायम रहेको छ। नेपाल बैंक लि. र नविल बैंक लि. को रु. २ करोड ६७ लाख २६ हजार अर्थात् ४ प्रतिशत रहेको छ। यसरी संस्थापकहरूको कुल रु. ४३ करोड ९७ लाख ३४ हजार अर्थात् ७० प्रतिशत शेयर हिस्सा रहेको छ। सर्वसाधारण शेयरधनीहरूको रु. १८ करोड ९० लाख ९४ हजार अर्थात् ३० प्रतिशत शेयर स्वामित्व रहेको छ।

लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शेयर संरचना रु. लाखमा

तालिका - १५ : लघुवित्त वित्तीय संस्थाको शेयर संरचना

(मिति २०७५/०३/३१)

समूह	चुक्ता पुँजी (रु. मा)	प्रतिशत	सञ्चालक समितिमा प्रतिनिधित्व संस्था
समूह (क) प्रवर्द्धक समूह	४३९,७३४,४३.६९	६९.९३	
क. १ कृषि विकास बैंक लि.	१३,८२,७०७०.३१	२२.०३	१
क. २.१ नेपाल बैंक लि.	७,६६,००८.००	१.२१	
क. २.२ नविल बैंक लि.	१,९०,९०,१७०.००	३.०४	
क. ३ साना किसान सहकारी संस्थाहरू	२,७४,४८,०९८.३८	४३.६५	३
समूह (ख) सर्वसाधारण शेयरधनी	१,८९,०९,३७५.००	३०.०७	२
व्यावसायिक सञ्चालक	-	-	१
जम्मा	६,२८,८२,७९,२९.६९	१००.००	७

नोट : २०७४/७५ को २५% बोनस शेयर प्रस्ताव पारित भएपछि वित्तीय संस्थाको कुल चुक्ता शेयर रकम रु. ७८,६०,३४,९९२/११ पुगेको छ।

(ख) वित्तीय संस्थाको पुँजी योजना

२०७५ आषाढ मसान्तभित्र कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम चुक्ता पुँजी समानुपातिक रूपमा वृद्धि गर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभागको मिति २००५/०८ पत्र संख्या वै.वि.नि.वि/नीति/परिपत्र/घ/१/०७४ को निर्देशन बमोजिम यस वित्तीय संस्था सञ्चालक समितिको मिति २०७३/५/२६ गते बसेको बैठकबाट पुँजी-योजना स्वीकृत गरिएको थियो। नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम चुक्ता पुँजी यस बैंकले आ.व. २०७३/७४ आषाढ मसान्तसम्ममा नै देहाय अनुसार कायम गरेको छ।

तालिका - ३० : पुँजी योजना (रकम रु. हजारमा)

रु हजारमा

क्र.सं.	विवरण	आत २०७३/७४	आत २०७४/७५
१	चुक्ता पुँजी अ.ल्या.	५०,३०,६२	६२,८८,२८
२	बोनस शेयर (२५ प्रतिशत)	१२,५७,६६	१५,७२,०७
३	कायम हुने चुक्ता पुँजी	६२,८८,२८	७८,६०,३५

७.२ सुशासन तथा संगठनात्मक संरचना

यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाले संस्थागत सुशासन सम्बन्धी नेपाल राष्ट्र बैंक लगायत सम्बन्धित नियमनकारी निकायहरूबाट प्राप्त मार्गनिर्देशनहरू उच्च प्राथमिकताका साथ पालना गर्दै आएको छ। वित्तीय संस्थाको सुशासन अभिवृद्धि एवं संस्थाले गर्ने कार्यहरू पारदर्शी एवं नियमसङ्गत गर्नका लागि सञ्चालक समिति, लेखा परीक्षण समिति, कर्मचारी सेवा, सर्त तथा सुविधा समिति र आन्तरिक लेखा परीक्षण एकाइ क्रियाशील रहेका छन्। वित्तीय संस्थाको कारोबारलाई व्यवस्थित गर्न आन्तरिक नीति, नियम तथा निर्देशनहरू तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ। लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संस्थागत सुशासन कायम गर्न देहायबमोजिमका सभा, समिति, उपसमिति, बैठक र पदाधिकारीको महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ।

(क) वार्षिक साधारणसभा

लघुवित्त वित्तीय संस्थाको सर्वोच्च अङ्ग साधारण सभा हो। वित्तीय संस्थाले स्थापनादेखि हालसम्म नियमित रूपमा वार्षिक साधारण सभा गर्दै आएको छ। साधारण सभामा सबै शेयर सदस्यहरूको प्रतिनिधित्व हुन सक्ने गरी समयमा सूचना प्रवाह गर्ने, वित्तीय संस्थाका वार्षिक गतिविधि र योजनाका सम्बन्धमा छलफल गर्ने एवं महत्वपूर्ण निर्णयहरू गर्ने कुरामा वार्षिक साधारण सभा ज्यादै प्रभावकारी रहिआएको छ।

(ख) सञ्चालक समिति

शेयर सदस्यहरूबाट मनोनित र निर्वाचित प्रतिनिधिहरूबाट यस वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समिति गठन हुने व्यवस्था रहेको

छ। सञ्चालक समितिको बैठक नियमित रूपमा बसी संस्थाको कार्यप्रगतिको समीक्षा गर्ने, प्रचलित कानूनहरू, संस्थाको प्रबन्धपत्र र नियमावली, नेपाल राष्ट्र बैंकका निर्देशनहरू, समसामयिक आर्थिक/सामाजिक अवस्था, बजार र प्रतिस्पर्धीहरू समेतलाई ध्यानमा राखी आवश्यक नीतिगत व्यवस्थाहरू गर्ने कार्यमा सञ्चालक समिति प्रतिबद्ध रहेको छ।

वित्तीय संस्थाको प्रबन्धपत्र र नियमावलीअनुसार यस संस्थामा प्रवर्द्धक समूह (क) बाट क्रमशः कृषि विकास बैंक, नेपाल बैंक लि. एवं नविल बैंक लि. का तर्फबाट आलोपालो १ जना, साना किसान सहकारी संस्थाहरूका तर्फबाट १ जना महिला सहित ३ जना र समूह (ख) सर्वसाधारण शेयरधनीबाट निर्वाचित २ जना र स्वतन्त्र सञ्चालक १ जना गरी जम्मा ७ जनाको सञ्चालक समिति रहने व्यवस्था छ।

श्री खेम बहादुर पाठकको अध्यक्षता रहेको वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समितिमा हाल कृषि विकास बैंकका तर्फबाट श्री अरुणकुमार ढुंगाना, साना किसान सहकारी संस्थाहरूको तर्फबाट श्री खेमबहादुर पाठक र श्री रवीन्द्र यादव एवं सर्वसाधारण शेयरधनीका तर्फबाट श्री उमेश लम्साल र श्री भूपेश छत्कुली गरी पाँच जना पदाधिकारी रहनुभएको छ। संस्थापक शेयर धनी संस्थाहरू कृषि विकास बैंक, नेपाल बैंक लि. र नविल बैंक लि. ले यस वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समितिमा आलोपालो गरी प्रतिनिधि पठाउने व्यवस्था अनुसार हाल कृषि विकास बैंक लि. का तर्फबाट यस वित्तीय संस्थाको सञ्चालकमा मिति २०७५/०३/०३ देखि श्री अरुणकुमार ढुंगानाले प्रतिनिधित्व गर्दै आउनुभएको छ।

तालिका - ३१ : वर्तमान सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरू

क्र.सं.	नाम	पद	प्रतिनिधित्व गरेको संस्था
१	श्री खेमबहादुर पाठक	अध्यक्ष	साना किसान सहकारी संस्था लि.
२	श्री अरुणकुमार ढुंगाना	सदस्य	कृषि विकास बैंक लि.
३	श्री रवीन्द्र यादव	सदस्य	साना किसान सहकारी संस्था लि.
४	श्री उमेश लम्साल	सदस्य	सर्वसाधारण शेयरधनी
५	श्री भूपेश छत्कुली	सदस्य	सर्वसाधारण शेयरधनी

सर्वसाधारण शेरधनी समूहबाट प्रतिनिधित्व गर्नुभएका सञ्चालकज्यूहरूको चारवर्षे कार्यकाल अधिल्लो वर्ष नै पूरा भएको तर बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को व्यवस्था अनुसार प्रबन्धपत्रमा सञ्चालक समितिको संरचनामा समेत संशोधन गर्नुपर्ने भएकोले सोही साधारण सभाबाट प्रबन्धपत्र र नियमावलीमा गरिएको संशोधन बमोजिम मिति २०७५ आषाढ २९ गते सम्पन्न विशेष साधारणसभा बाट पुरानै सञ्चालकद्वय श्री उमेश लम्साल र श्री भूपेश छत्कुली निर्वाचित भएर आउनु भएको छ। साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. बाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकहरूको पदावधि यसै वर्ष समाप्त हुने भएकोले यही साधारण सभामा निर्वाचित गरिने छ। बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को व्यवस्था अनुसार गर्नुपर्ने १ जना स्वतन्त्र सञ्चालकको नियुक्ति प्रक्रिया अगाडि बढाइने भएको छ।

(ग) सञ्चालक समिति संयोजक रहने गरी गठित समितिहरू

- अ. लेखापरीक्षण समिति : सञ्चालक श्री उमेश लम्सालको संयोजकत्वमा सञ्चालक श्री अरुणकुमार ढुंगाना एवं आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रमुख श्री भीमप्रसाद गैरे सहितको ३ सदस्यीय लेखापरीक्षण समितिले वित्तीय संस्थाको लेखा तथा वित्तीय पक्षहरूको अध्ययन गर्ने, आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यवस्था मिलाउने, आन्तरिक लेखापरीक्षणका कैफियतहरू सुधार गर्न लगाउने र सोको अनुगमन गर्ने, अन्तिम लेखापरीक्षणको व्यवस्था गर्ने, सञ्चालक समितिलाई आवश्यक निर्देशन र सुझावहरू दिने कार्य गर्दछ।
- आ. कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा-सुविधा समिति : सञ्चालक श्री अरुणकुमार ढुंगानाको संयोजकत्वमा सञ्चालक श्री भूपेश छत्कुली एवं का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री भलेन्द्र भट्टराई सदस्य सचिव रहने गरी तीन सदस्यीय कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सेवा-सुविधा समितिले कर्मचारीहरूको सेवा-सुविधा तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरूमा सञ्चालक समितिलाई आवश्यक सहयोग र सुझाव प्रदान गर्दै आएको छ।
- इ. जोखिम व्यवस्थापन समिति : सञ्चालक श्री भूपेश छत्कुलीको संयोजकत्वमा सञ्चालक श्री उमेश लम्साल एवं व्यवसाय सञ्चालन विभागका विभागीय प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने सदस्य सचिव रहने गरी ३ सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन उप-समितिले संस्थाको पोर्टफोलियो अध्ययन एवं वर्तमान र सम्भाव्य जोखिमहरू विश्लेषण गरी उपयुक्त विधि निर्माण गर्ने कार्यहरू गर्दै आएको छ।
- ई. सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समिति : सञ्चालक श्री रवीन्द्र यादवको संयोजकत्वमा सञ्चालक श्री अरुणकुमार ढुंगाना एवं विभागीय प्रमुख, लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग सदस्य सचिव रहेको ३ सदस्यीय सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुगमन समितिको गठन भई कार्य गर्दै आएको छ।

(घ) अन्य समिति/उपसमितिहरू

- अ. ऋण समिति : प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइराला, संयोजक रहने गरी का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री भलेन्द्र भट्टराई, मुख्य प्रबन्धकद्वय श्री कृष्ण प्रसाद लामिछाने र श्री अञ्जु पाठक तथा वरिष्ठ

प्रबन्धक श्री शिवहरि अर्याल सहितको ५ सदस्यीय ऋण समिति रहेको छ।

- आ. पदपूर्ति समिति : का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत भलेन्द्र भट्टराईको अध्यक्षतामा श्री गुरुप्रसाद पौडेल, श्री नारायणप्रसाद आचार्य, श्री सीमा सिंह, मुख्य प्रबन्धक श्री अञ्जु पाठक र जनशक्ति परामर्शदाता श्री दिपक के.सी. सदस्य सचिव रहेका ६ सदस्यीय कर्मचारी भर्ना तथा छनौट समितिले संस्थामा समय सापेक्ष रूपमा मानवसंसाधन आवश्यकता पहिचान, कर्मचारी भर्ना तथा छनौट गर्ने काम गर्दछ।

७.३ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

(क) नीति नियम

बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन २०७३, कम्पनी ऐन २०६३ तथा प्रचलित कानूनहरू र नेपाल राष्ट्र बैंकले विभिन्न समयमा जारी गर्ने निर्देशन एवं परिपत्रहरूको अधीनमा रही वित्तीय संस्थाले आफ्ना व्यावसायिक कारोबारहरू सञ्चालन गर्दछ। साधारण सभाको निर्देशन एवं सञ्चालक समितिका निर्णयहरूबाट संस्थाका क्रियाकलापहरू निर्देशित हुने गर्दछन्। वित्तीय संस्थाको प्रबन्धपत्र, नियमावली, लेखा दिग्दर्शन २०५९, कर्जा नीति २०६२, कर्मचारी सेवा विनियमावली २०६२, आर्थिक प्रशासन विनियमावली २०७४, कर्जा अपलेखन विनियमावली २०६२, इन्चार्ड विप्रेषण नीति तथा कार्यविधि २०६३, लघुवित्त संस्थाहरूमा थोक कर्जा कार्यान्वयन कार्यविधि २०६६, पशुपालन कर्जा कार्यक्रम तथा कारोबार सञ्चालन कार्यपद्धति २०६७, साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०६७, स्वरोजगार कर्जा कारोबार सञ्चालन कार्यविधि २०६८, लिलामीसम्बन्धी कार्यविधि २०६८, कर्मचारी कल्याणकारी कोष तथा विमा कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८, आन्तरिक नियन्त्रण नीति २०६९, नवीकरणीय ऊर्जा कर्जा लगानी असुली कार्यविधि २०७१, सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रमका लागि अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने सम्बन्धी निर्देशिका २०७२ र यस्तै अन्य नीति तथा कार्यविधिका अधिनमा रही बैंकका कार्यहरू सञ्चालन हुने गर्दछन्।

(ख) सुशासनकालागि अन्य प्रबन्धन

- अ. आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण एकाइ : लघुवित्त वित्तीय संस्थामा लेखापरीक्षण समितिको निर्देशनमा रहने गरी आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा निरीक्षण एकाइ रहेको छ। यस एकाइले मातहतका सबै कार्यालयहरूको नियमित रूपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दछ भने कर्जा कारोबार गर्ने ग्राहक संस्थाहरूको स्याम्प्लिङ गरी निरीक्षण र अनुगमन कार्यलाई सञ्चालन गर्दछ।
- आ. अन्तिम लेखापरीक्षण : वित्तीय संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्सबाट स्वतन्त्र रूपमा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने गर्दछ। आ.व.२०७४/७५ को लेखा परीक्षण श्री महेश खनाल, एम. खनाल एण्ड कम्पनी चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्सबाट सम्पन्न भएको छ।
- इ. कर्मचारी बैठक: प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको अध्यक्षतामा कर्मचारीहरूको बैठक बसी सहभागितामूलक विधिबाट

छलफल गरी निर्णय गर्ने पद्धति रहेको छ। बैठकमा वित्तीय संस्थाको उद्देश्य हासिल गर्न सञ्चालन गरिएका विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रगतिको समीक्षा गर्दै आगामी दिनमा अझ प्रभावकारी र सहज रूपमा काम-कारवाहीहरू सञ्चालन गर्न अपनाइने रणनीतिहरू तर्जुमा गरिन्छ।

- ई. प्रमुख कार्यकारी अधिकृत: वित्तीय संस्थाको दैनिक कार्यसञ्चालन, योजना तर्जुमा, स्रोत व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण, समन्वय र सम्बन्ध विकास जस्ता यावत् कार्यहरू प्रमुख कार्यकारी अधिकृतबाट हुने व्यवस्था गरिएको छ। प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अन्तर्गत विभिन्न विभाग, एकाइ र इलाका कार्यालयहरूले व्यावसायिक गतिविधि सञ्चालन गर्दछन्। प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लघुवित्त र व्यवस्थापकीय क्षेत्रमा लामो अनुभव, व्यावसायिक दक्षता, अन्तरवैयक्तिक क्षमता, दूरदृष्टि र कुशल व्यवस्थापनले संस्थाको प्रगतिमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको छ।
- उ. कर्मचारी कार्य विवरण (Job Description): कर्मचारीहरूमा स्पष्ट कार्यविभाजन, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन पद्धति, अधिकार र जिम्मेवारी प्रदान, उचित सेवा-सुविधा आदि कारणले गर्दा उच्च मनोबलका साथ काम गर्ने वातावरण कायम रहेको छ।
- ऊ. वार्षिक/अर्धवार्षिक समीक्षागोष्ठी : वित्तीय संस्थाले नियमित रूपमा केन्द्रीय र एकाइ/इलाका कार्यालयसहितको वार्षिक र अर्धवार्षिक प्रगति समीक्षा र कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गोष्ठीको आयोजना गर्दै आएको छ। त्यसै गरी आवद्ध सहकारी संस्थाका प्रतिस्था कम्तीमा २ जना आधिकारिक प्रतिनिधिहरूको सहभागितामा केन्द्रीय कार्यालयको आयोजनामा वार्षिक रूपमा प्रगति समीक्षा तथा रणनीति तर्जुमा गोष्ठी र एकाइ/इलाका कार्यालयको आयोजनामा अर्धवार्षिक समीक्षा र कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गोष्ठी आयोजना गर्दै आएको छ।

(ग) मानव संसाधन

- अ. दरबन्दी : यस वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरू र व्यवस्थापनबीचको सौहार्द्रपूर्ण सम्बन्ध र कर्मचारीहरूको जिम्मेवारी र उत्तरदायित्वप्रतिको लगावले गर्दा सङ्ख्यात्मक रूपमा थोरै कर्मचारी रहे तापनि छोटो अवधिमा नै संस्थाले महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न सकेको हो। वित्तीय संस्थाले कर्मचारीहरूलाई प्रतिष्ठित शैक्षिक संस्थामा अध्ययनको अवसर दिने, राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय तालिम तथा गोष्ठीहरूमा सहभागी गराउने आदि जस्ता वृत्ति विकासका अवसरहरू प्रदान गर्ने गरेको छ।

तालिका - ३२ : कार्यरत कर्मचारी संख्या एवं दरबन्दी

क्र. सं.	सेवा प्रकार	कार्यरत कर्मचारी संख्या			२०७४/७५ को दरबन्दी
		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	स्थायी कर्मचारी	१५	५३	६८	९०
२	अन्य संस्थाबाट काज रहेका कर्मचारी	०	१	१	-
३	करार सेवाका कर्मचारी	०	२६	२६	११
४	दैनिक ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारी	३	१	४	-
५	परियोजनाका कर्मचारी	-	-	-	-
कुल जम्मा :		१८	८१	९९	१०१

(२०७५ कार्तिक मसान्त सम्मको विवरणको आधारमा)

वित्तीय संस्थामा ९० स्थायी समेत कुल १०१ दरबन्दी रहेकोमा हाल ६८ स्थायी समेत ९९ जना कार्यरत छन्। कर्मचारीको विस्तृत नामावली अनुसूची-१ मा समावेश छ।

- आ. भर्ना र विकास : यस लघुवित्त वित्तीय संस्थामा कामको चाप लाई मध्येनजर गरी आवश्यक कर्मचारीहरूको दरबन्दी सृजना गर्ने तथा उपयुक्त विधिको आधारमा छनौट गर्ने प्रक्रियालाई अगाडि बढाइएको छ। प्रक्रिया पूरा गरी भर्ना भएका कर्मचारीलाई उपयुक्त स्थानमा पदस्थापन गर्ने तथा वृत्ति विकासका लागि विभिन्न तालिम, गोष्ठी तथा सेमिनारहरूमा सहभागी गराउने कुरामा व्यवस्थापन सधैं लागिपरेको छ। यसका साथै पदोन्नति तथा सरुवाको प्रक्रिया पनि नियमावली अनुरूप अगाडि बढिरहेको छ।
- इ. पारिश्रमिक र सुविधा : लघुवित्त वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई संस्थाले विभिन्न सेवा, सुविधा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। जसमा मासिक तलब, भत्ताका अतिरिक्त दसैँ खर्च, औषधि खर्च तथा वार्षिकोत्सवमा एक महिना बराबरको तलब तथा नियमित रूपमा बोनस कसुविधा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। यो वर्षदेखि सहायक स्तरको कर्मचारीलाईसमेत कम्तीमा एक राष्ट्रिय दैनिक उपलब्ध गराउने निर्णय सञ्चालक समितिले निर्णय गरिसकेको छ।
- ई. वित्तीय संस्था व्यवस्थापन : यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाको दैनिक तथा प्रशासनिक कार्य सञ्चालनका लागि प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, का.मु नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (योजना परियोजना विभाग सहित) तथा दुई जना मुख्य प्रबन्धक जसमा सेवा लेखा जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग, तालिम तथा अनुसन्धान विभाग र ऋण तथा कार्यक्रम विभागलाई

मुख्य व्यवस्थापन तोकिएको छ । साथै विभिन्न शाखा तथा एकाइहरूमा आवश्यकता अनुसारका वरिष्ठ प्रबन्धक, प्रबन्धक, अधिकृत तथा सहायक कर्मचारीहरू नियुक्त भई कार्य गर्दै आउनुभएको छ ।

उ. प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति : यस लघुवित्त वित्तीय संस्थामा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको रूपमा कार्यरत डा. शिवराम प्रसाद कोइरालालाई मिति २०७४ भाद्र १४ गतेदेखि ४ वर्षको लागि प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको रूपमा नियुक्त गरेको छ ।

ऊ. लघुवित्त वित्तीय संस्थाका कार्यालयहरू:

यस वित्तीय संस्थाको काठमाडौंमा एक केन्द्रीय कार्यालय र विभिन्न भौगोलिक क्षेत्र समेटिने गरी ११ वटा फिल्ड कार्यालय मार्फत सेवा प्रदान गरिँदै आएको छ । संस्थाहरूलाई सहज रूपमा वित्तीय र प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउन हाल अञ्चल अनुसार मेचीको लागि बिर्तामोड (भापा), कोशीको लागि इटहरी (सुनसरी), सगरमाथा र जनकपुरको लागि जनकपुर (धनुषा), नारायणीका लागि हेटौंडा (मकवानपुर), बाग्मतीको लागि गजुरी (धादिङ), दोलखा, रामेछाप र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका लागि बैँकको केन्द्रीय एकाइ, लुम्बिनीका लागि बुटवल (रूपन्देही), गण्डकी र धौलागिरीका लागि पोखरा (कास्की), राप्ती, भेरी र कर्णालीका लागि नेपालगञ्ज (बाँके) र वीरेन्द्रनगर (सुर्खेत) तथा सेती र महाकालीको लागि अत्तरिया (कैलाली) मा इलाका कार्यालयहरू स्थापना भएका छन् । इलाका कार्यालयहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका साना किसान सहकारी संस्था लगायत अन्य सहकारी एवं लघुवित्त संस्थाहरूलाई थोक कर्जा एवं अन्य प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्दै आएका छन् ।

(घ) सम्मान र पुरस्कार

(१) साना किसानको स्वामित्व र साना किसानबाटै सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भई अति न्यून शिरोभार खर्चमा ग्रामीण गरिबको जीवनस्तर सुधारमा सहयोग गर्ने साना किसान सहकारी संस्था जस्तो ग्रामीण लघुवित्त संस्थाको नमूना (Model) र यसको भूमिकालाई कदर गर्दै विश्व बैंक अर्न्तगतको Consultative Group to Assist the Poor (CGAP) र कृषि विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (International Fund for Agricul-

ture Development, IFAD) बाट यस बैंक सन् २००३ मा पुरस्कृत भएको छ । उक्त ५० हजार अमेरिकी डलर राशिको पुरस्कार रकमलाई अक्षय कोषमा राखी सोको परिचालनबाट अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गराई थप विपन्न वर्गलाई लघुवित्त सेवाको पहुँचमा ल्याउने कार्य यस वित्तीय संस्थाबाट हुँदै आएको छ ।

(२) 2nd Newbiz Business Conclave and Awards-2014 का तर्फबाट वितरण हुने Best Managed Microfinance Company of the Year नामक खिताब प्राप्त गर्न यो लघुवित्त वित्तीय संस्था सफल भएको छ ।

(३) लघुवित्त वित्तीय संस्थाका पूर्व प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री जलन कुमार शर्मालाई व्यवस्थापन संघ, नेपालले उक्त संघको वार्षिक साधारण सभाको अवसरमा अन्टायरिङ लिडरसिप अवार्डले सम्मान गरेको छ ।

धन्यवाद ज्ञापन

अन्त्यमा, म सञ्चालक समितिको तर्फबाट यस संस्थाको प्रगति तथा समृद्धिका लागि हरेक क्रियाकलापमा सहयोग, सुभावा तथा अटुट साथ दिइरहनु भएका हाम्रा सम्पूर्ण संस्थापक शेयरधनी तथा सर्वसाधारण शेयरधनी महानुभावहरू, साभेदार संस्थाहरू, शुभचिन्तकहरू तथा संस्थाको उत्तरोत्तर विकासका लागि अहोरात्र खटिनुभएका लगनशील, इमान्दार र योग्य कर्मचारीहरू सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । संस्थाको प्रगतिको लागि निरन्तर सहयोग र मार्गदर्शन गर्ने नेपाल राष्ट्र बैंक, नेपाल धितोपत्र बोर्ड, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय लगायत सम्पूर्ण सम्बन्धित सरकारी निकायहरू, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगी संस्थाहरूप्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । यसका साथै यस संस्थाको गतिविधिलाई सकारात्मक रूपमा जनसमक्ष पुऱ्याउन सहयोग गर्ने सम्पूर्ण सञ्चार माध्यम र प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा संस्थाको प्रगतिमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण शुभेच्छुकहरूप्रति आभार प्रकट गर्दछु । यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गरिएका सबै साधारण तथा विशेष प्रस्तावहरूमा छलफल गरी यसलाई पारित गरिदिनका लागि शेयरधनी महानुभावहरूमा हार्दिक अनुरोध गर्दै आगामी दिनहरूमा पनि सबै क्षेत्रबाट यस संस्थाको प्रगतिका लागि अझ बढी सहयोग, स्नेह तथा सद्भाव प्राप्त हुने आशा गर्दछु ।

धन्यवाद !

खेम बहादुर पाठक

अध्यक्ष

र सम्पूर्ण सञ्चालक समिति

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन

(कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०९(४) सँग सम्बन्धित अतिरिक्त विवरण)

(क) विगत वर्षको कारोबारको सिंहावलोकन

१७ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मूल खण्डमा समावेश छ ।

(ख) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिबाट कम्पनीको कारोबारलाई कुनै असर परेको भए सो असर

१७ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मूल खण्डमा समावेश छ ।

(ग) प्रतिवेदन तयार भएको मितिसम्म चालु वर्षको उपलब्धि र भविष्यमा गर्नुपर्ने कुराका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको धारणा

आ.व. २०७४/७५ को असोज मसान्तमा आयकर र बोनस व्यवस्थापिकाको नाफा रु. ८ करोड २० लाख रहेकोमा आ.व. २०७५/७६ को असोज मसान्तमा रु. १२ करोड २४ लाख हुन गएको छ । २०७४ को असोज मसान्तसम्ममा खुद कर्जा तथा सापट रु. १४ अर्ब ४९ करोड ७५ लाख रहेकोमा २०७५ साल असोज मसान्तसम्ममा रु. १४ अर्ब ४४ करोड ५९ लाख पुगेको छ । २०७४ को असोजमसान्तमा कूल निष्क्रिय कर्जाको प्रतिशत ०.१२ प्रतिशत रहेकोमा त्यसमा घटन गई २०७५ साल असोज मसान्तमा ०.१० प्रतिशत भएको छ ।

भविष्यमा गर्नुपर्ने कुराहरूका सम्बन्धमा १७ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मूल खण्डमा उल्लेख गरिएको छ ।

(घ) कम्पनीको औद्योगिक वा व्यावसायिक सम्बन्ध

१७ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मूल खण्डमा समावेश छ ।

(ङ) सञ्चालक समितिमा भएको हेरफेर र सोको कारण

१७ औं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तकको मूल खण्डमा समावेश छ ।

(च) कारोबारलाई असर पार्ने मुख्य कुराहरू

यस वित्तीय संस्थाको कारोबारमा असर पार्ने मुख्य जोखिमका रूपमा देहायका कुराहरूलाई लिइएकोछः

साभेदार केही साना किसान सहकारी संस्था लि. हरूमा बलियो रूपमा सुशासनको अवस्था कायम राख्न नसकेमा वा सञ्चालक एवं कर्मचारीहरूमा पूर्ण रूपमा पेसागत दक्षता एवं अनुभवको अभाव रहेमा उत्पन्न हुन सक्ने जोखिमहरू,

- पुँजीबजारमा आउने सक्ने उतारचढावबाट यस वित्तीय संस्थालाई प्राप्त हुने कर्जा र सोको ब्याजदरमा वृद्धि हुन सक्ने जोखिमहरू,
- लघुवित्त बजारको समस्याका रूपमा रहेको वित्तीय

स्रोतको अपर्याप्तता, विनाधितो कर्जा प्रवाह, कर्जा अनुगमनमा कमी आदि कारणले देखापर्ने जोखिमहरू,

- लघुकर्जाका सम्बन्धमा हुने अनावश्यक र नकारात्मक प्रचारका कारण कर्जा लगानी तथा असुलीमा उत्पन्न हुने जोखिमहरू,
- देशको आर्थिक अवस्थामा आउने परिवर्तनबाट पर्न सक्ने जोखिमहरू,
- नियमन निकायहरूबाट समय-समयमा परिवर्तन हुने नीति-नियममा भएको बदलावका कारणबाट हुन सक्ने सम्भावित जोखिमहरू,
- लघुवित्त क्षेत्रमा दक्ष जनशक्ति आकर्षण र रिटेन्सनसम्बन्धी जोखिम ।
- नेपाल राष्ट्र बैंक, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय, नेपाल धितोपत्र बोर्ड आदि नियमनकारी निकायका निर्देशनहरूमा आउने फेरबदलले पार्ने नीतिगत जोखिम आदि ।

(छ) लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कुनै कैफियत उल्लेख भएको भए सोउपर सञ्चालक समितिको प्रतिक्रिया

लेखापरीक्षकको प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका कैफियतहरू प्रत्येक वर्षमा सुधार गरिँदै आएको छ । सो प्रतिवेदन तथा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट निर्देशन भएका बुँदाहरू पालना गर्ने सम्बन्धमा यस समितिको प्रतिक्रिया एवं प्रगति निम्नबमोजिम रहेको छ :

- यस संस्थाको लघुवित्त संस्थाहरूमा थोक कर्जा कार्यान्वयन कार्यविधि-२०६६ दफा १६.२.३ मा व्यवस्था भएबमोजिम साभेदार संस्थाहरूले आफ्ना सदस्यलाई कर्जा लगानी गर्दा गराएको तमसुकको एक प्रति धितोको रूपमा इलाका कार्यालयमा सम्बन्धित इलाका कार्यालयमा राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- संस्थाले सम्पत्ति सामानको उचित व्यवस्थापन गर्नका लागि उचित प्रविधि (software लगायत अन्य) को प्रयोग गरी सम्पत्ति सामानहरूको रेकर्ड तथा व्यवस्थापन चुस्त दुरुस्त बनाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशन २०७५ को निर्देशन नं १२ को बुँदा न. १.२ बमोजिम नया कर्जा स्वीकृत भएको महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र कर्जा सूचना केन्द्रमा विवरण पठाउनका लागि software testing को प्रकृत्यामा रहेको र उक्त software लागु भएपश्चात विवरणहरू समयभित्र पठाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।

- संस्थापक शेयरधनी संस्थाहरूबाट आवश्यक सम्पूर्ण प्रतिवेदन तथा कागजातहरू समयमै लिई फाइल अद्यावधिक गर्न यस वित्तीय संस्थाका सम्पूर्ण ईलाका कार्यालयहरूलाई निर्देशन दिइसकिएको छ ।
- नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी निर्देशन नं. ६.२(थ) बमोजिम सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधी तयार गर्ने क्रममा रहेको छ भने बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३, परिच्छेद ४ को दफा १४ को उपदफा ३ अनुसारको स्वतन्त्र सञ्चालक यही आ.व. २०७५/०७६ भित्र नियुक्त गरिनेछ ।

(ज) लामांश बाँडफाँट गर्न सिफारिस गरिएको रकम

सञ्चालक समितिबाट चालु आ.व. को खुद मुनाफा रु. ३९ करोड ३० लाख मध्ये शेयरधनीहरूलाई चुक्ता पुँजी रु. ६२,८८,२७,९२ ९.६९ को २५% बोनस शेयर रु. १५,७२,०६,९८२/४२ र कर प्रयोजनको लागि नगद लामांश १.३१% रु. ८२,७४,०५१/७१ गरी जम्मा २६.३१% का दरले रु. १६,५४,८९,०३४/१३ मुनाफा वितरण गर्ने प्रस्ताव गरिएको छ ।

(क) शेयर जफत भएको भए जफत भएको शेयर सङ्ख्या, त्यस्तो शेयरको अङ्कित मूल्य, त्यस्तो शेयर जफत हुनुभन्दा अगावै सोबापत कम्पनीले प्राप्त गरेको जम्मा रकम र त्यस्तो शेयर जफत भएपछि सो शेयर बिक्री गरी कम्पनीले प्राप्त गरेको रकम तथा जफत भएको शेयरबापत रकम फिर्ता गरेको भए सोको वितरण, कुनै पनि शेयर जफत भएको छैन ।

(ख) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनी र यसको सहायक कम्पनीको कारोबारको प्रगति र सो आर्थिक वर्षको अन्तमा रहेको स्थितिको पुनरावलोकन

यस कम्पनीको कुनै पनि सहायक कम्पनी छैन ।

(ग) कम्पनी तथा त्यसको सहायक कम्पनीले आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरेको प्रमुख कारोबारहरू र सो अवधिमा कम्पनीको कारोबारमा आएको कुनै महत्वपूर्ण परिवर्तन,

यस कम्पनीको कुनै पनि सहायक कम्पनी छैन । साथै, यस कम्पनीमा सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेबाहेक कुनै महत्वपूर्ण परिवर्तन भएको छैन ।

(घ) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीका आधारभूत शेयर धनीहरूले कम्पनीलाई उपलब्ध गराएको जानकारी,

यस प्रकारको कुनै पनि जानकारी आधारभूत शेयरधनीहरूबाट प्राप्त भएको छैन ।

(ङ) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीका सञ्चालक तथा पदाधिकारीहरूले लिएको शेयरको स्वामित्वको वितरण र कम्पनीको शेयर कारोबारमा निजहरू संलग्न रहेको भए सो सम्बन्धमा निजहरूबाट कम्पनीले प्राप्त गरेको जानकारी,

यस कम्पनीका प्रवर्धक शेयरधनीहरूका तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकहरू संस्थागत रूपमा प्रतिनिधि भई आएको हुँदा व्यक्तिगत रूपमा यस वित्तीय संस्थाको शेयर खरिद गरेको छैन ।

सर्वसाधारण शेयरधनीका तर्फबाट निर्वाचित सञ्चालक र व्यावसायिकहरूका नाममा यस बैंकको देहायअनुसारको शेयर रहेको देखिन्छ :

क्र.सं.	शेयरधनीको नाम	शेयरधनी नं.	शेयर किता सङ्ख्या
१	श्री उमेश लम्साल	१३१५९	४४७१
२	श्री भूपेश छत्कुली	१३०११८०००००६६७९	२६९

(ड) विगत आर्थिक वर्षमा कम्पनीसंग सम्बन्धित सम्झौताहरूमा कुनै सञ्चालक तथा निजको नजिकको नातेदारको व्यक्तिगत स्वार्थका बारेमा उपलब्ध गराइएको जानकारीको ब्यहोरा,

यस प्रकारको कुनै सम्झौता भएको जानकारी प्राप्त भएको छैन ।

(ण) कम्पनीले आफ्नो शेयर आफैले खरिद गरेको भए त्यसरी आफ्नो शेयर खरिद गर्नुको कारण, त्यस्तो शेयरको सङ्ख्या र अङ्कित मूल्य तथा त्यसरी शेयर खरिद गरेबापत कम्पनीले भुक्तानी गरेको रकम

कम्पनीले आफ्नो शेयर आफैले खरिद गरेको छैन ।

(त) आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली भए वा नभएको र भएको भए सोको विस्तृत वितरण,

सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा प्रस्तुत छ ।

(थ) विगत आर्थिक वर्षको कूल व्यवस्थापन खर्चको वितरण

कर्मचारी खर्च	रु. ५५,७७३,७९०/०२
कार्यालय सञ्चालन खर्च	रु. ४०,२५८,८२१/५९
जम्मा	रु. ९६,०३२, ६११/६१

(द) लेखापरीक्षण समितिका सदस्यहरूको नामावली, निजहरूले प्राप्त गरेको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधा, सो समितिले गरेको काम कारबाहीको वितरण र सो समितिले कुनै सुझाव दिएको भए सोको वितरण,,

यस कम्पनीमा गैरकार्यकारी सञ्चालक श्री उमेश लम्सालको संयोजकत्वमा तल तालिकामा उल्लेख गरेअनुसारको तीन सदस्यीय लेखापरीक्षण समिति रहेको छ । यस समितिले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १७५ मा तोकिएको बमोजिमका कार्यहरू गर्ने, नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी निर्देशनमा लेखापरीक्षण समितिले गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरेका कार्यहरू गर्ने, लेखापरीक्षकले दिएको प्रतिवेदनउपर दफावार अध्ययन गरी सञ्चालक समितिलाई प्रतिवेदनसहित सुझाव र व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिने एवं आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको सुदृढीकरणका लागि अनुगमन, निरीक्षण र सुझाव प्रदान गर्ने जस्ता कार्यहरू गर्ने गर्दछ ।

यस समितिले सम्पत्तिको कर्जाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने, पुराना हिसाबहरू फरफारक गर्ने आदि लगायतका महत्वपूर्ण सुझावहरू सहितको प्रतिवेदन सञ्चालक समितिमा पेस गरेको र सञ्चालक समितिले सोको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि व्यवस्थापनलाई निर्देशन दिएको छ ।

लेखापरीक्षण समितिका पदाधिकारीहरूको नामावली तथा सुविधा

नाम	पद	सुविधा
श्री उमेश लम्साल	संयोजक	प्रतिवैठक भत्ता रु. ४०००१-
श्री अरुणकुमार ढुंगाना	सदस्य	
श्री भीमप्रसाद गैह्रे	सदस्य	प्रतिवैठक भत्ता रु. २०००१-

(घ) सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, कम्पनीका आधारभूत शेयरधनी वा निजको नजिकका नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले कम्पनीलाई कुनै रकम बुझाउन बाकी भए सो कुरा

सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख, कम्पनीका आधारभूत शेयरधनी वा निजको नजिकका नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा सङ्गठित संस्थाले कम्पनीलाई कुनै रकम बुझाउन बाँकी छैन ।

(ग) सञ्चालक, प्रबन्ध सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख तथा पदाधिकारीहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

सञ्चालकहरूलाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

- सञ्चालक समितिको बैठकमा भाग लिएवापत प्रतिवैठक रु. ४,०००१- मात्र भत्ता
- अध्यक्षलाई पत्रपत्रिकावापत मासिक रु. १,०००१- र टेलिफोन खर्चवापत मासिक रु. २,५००१- मात्र
- अन्य सञ्चालकहरूलाई टेलिफोनवापत मासिक रु. १,०००१- मात्र (आफ्नो कार्यालयबाट सो सुविधा नभए मात्र)
- काठमाडौं बाहिरबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकलाई समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा एकमुस्त स्थानीय परिवहन तथा भैपरी आउने खर्च रु. १,५००१-
- काठमाडौं उपत्यका भित्रबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकलाई समितिको बैठकमा भाग लिन आउँदा एकमुस्त स्थानीय परिवहन तथा भैपरी आउने खर्च रु. १,०००१-
- सञ्चालकहरूले कम्पनीको कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्दा दैनिक भत्ता रु. २,५००१-
- कम्पनीको कामको सिलसिलामा हवाईजहाजबाट यात्रा गरेमा हवाईजहाजमा लागे बमोजिमको टिकट खर्च र हवाईजहाजको सुविधा उपभोग नगरी बसबाट यात्रा गरेमा बसभाडाको दोब्बरका दरले भ्रमण भत्ता उपलब्ध हुने । काठमाडौं उपत्यकाबाहिर जुनसुकै ठाउँबाट बसबाट यात्रा गरी सञ्चालक समितिको बैठकमा भाग लिन आउने सञ्चालकलाई बसभाडाको दोब्बरका दरले भ्रमण भत्ता उपलब्ध हुने ।

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइरालालाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

- मासिक पारिश्रमिक रु. १,८७,०००१-
- टेलिफोन खर्चवापत मासिक रु. २,५००१-
- दशैँ खर्च १ महिनाको पारिश्रमिक बराबर, पोशाक खर्च रु. १८,०००/-, बोनस, बैंक दिवस १ महिनाको र विमावापतको रकम गरी वार्षिक जम्मा रु. ३१,७६,०००/-
- कार्यालय आउँदा-जाँदा गाडीको सुविधा रहेको ।

(घ) शेयरधनीहरूले बुझिलिन बाकी रहेको लाभांशको रकम

शेयरधनीले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम : यस वित्तीय संस्थाको शेयर रजिस्ट्रार श्री नविल इन्भेस्टमेन्ट बैंकिङ्ग लि. वाट मिति २०७५/०८/२८ मा प्राप्त जानकारी अनुसार मिति २०७५/०६/३१ सम्म ३,०९४ जना शेयरधनीहरूले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम रु.३२,९१,८२०/- रहेको छ ।

(घ) दफा १४१ बमोजिम सम्पत्ति खरिद वा बिक्री गरेका कुराको विवरण

यस प्रकारको सम्पत्ति खरिद वा बिक्री नभएको ।

मिति २०७५/८/२९

(ग) दफा १७५ बमोजिम सम्बद्ध कम्पनीबीच भएको कारोबारको विवरण

यस प्रकारको कारोबार नभएको ।

(ग) यस ऐन तथा प्रचलित कानूनबमोजिम सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा खुलाउनुपर्ने अन्य कुनै कुरा

आवश्यक सम्पूर्ण महत्वपूर्ण कुराहरू सञ्चालक समितिको प्रतिवेदनमा खुलाइएको छ ।

(ग) अन्य आवश्यक कुराहरू

नभएको ।

सञ्चालक समिति.

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि

मलेन्द्र भट्टराई

कम्पनी सचिव / का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

अनुसूची-१

जनशक्तिको विवरण

०७५ मंसिर २१ सम्म

(क) कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरू

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	स्थायी मिति	कार्यालय
१	डा. शिवराम प्रसाद कोइराला	प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	२०७२/१०/०१	करार	के.का काठमाडौं
२	श्री भलेन्द्र भट्टराई	का.मु.ना.प्र.का.अधिकृत	२०६०/९/१४	स्थायी	के.का काठमाडौं
३	श्री कृष्णप्रसाद लामिछाने	मुख्य प्रबन्धक	२०७२/१०/०१	करार	के.का काठमाडौं
४	श्री अञ्जु पाठक	मुख्य प्रबन्धक	२०६०/९/१४	स्थायी	के.का काठमाडौं
५	श्री शिवहरि अर्याल	वरिष्ठ प्रबन्धक	२०६३/५/१९	स्थायी	के.का काठमाडौं
६	श्री लिलाधर धिताल	वरिष्ठ प्रबन्धक	२०६३/५/२५	स्थायी	के.का काठमाडौं
७	श्री युवराज गौरे	प्रबन्धक	२०६७/०७/१५	स्थायी	के.का काठमाडौं
८	श्री ईशा के.सी	प्रबन्धक	२०७४/०७/२७	स्थायी	के.का काठमाडौं
९	श्री मन्दिपा दाहाल	प्रबन्धक	२०७४/०७/२७	स्थायी	के.का काठमाडौं
१०	श्री प्रीति के.सी.	वरिष्ठ. अधिकृत	२०६३/०२/०७	स्थायी	के.का काठमाडौं
११	श्री उर्मिला खनाल	वरिष्ठ. अधिकृत	२०६४/०४/१६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१२	श्री नरेन्द्र आचार्य	वरिष्ठ. अधिकृत	२०६४/०४/१६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१३	श्री ऋषिराम कोइराला	अधिकृत	२०७१/०५/०२	स्थायी	के.का काठमाडौं
१४	श्री मनिष महतो	अधिकृत	२०७१/०५/०२	स्थायी	के.का काठमाडौं
१५	श्री दिपकराज पाण्डे	अधिकृत	२०६४/०४/१६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१६	श्री कृष्णमाया सुवेदी	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१७	श्री मीना बुढाथोकी	अधिकृत	२०६४/८/२६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१८	श्री लक्ष्मी आचार्य	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	के.का काठमाडौं
१९	श्री शिवराज पाठक	वरिष्ठ सहायक	२०७४/८/१	स्थायी	के.का काठमाडौं
२०	श्री विष्णुभक्त श्रेष्ठ	वरिष्ठ सवारी चालक	२०५९/२/८	स्थायी	के.का काठमाडौं
२१	श्री पूर्ण बहादुर त.मी	वरिष्ठ सवारी चालक	२०६०/४/२	स्थायी	के.का काठमाडौं
२२	श्री ठाकुर श्रेष्ठ	वरिष्ठ कार्यालय सहयोगी	२०५८/५/१	स्थायी	के.का काठमाडौं
२३	श्री हरि बहादुर भुजेल	वरिष्ठ चौकीदार	२०६०/१०/१९	स्थायी	के.का काठमाडौं
२४	श्री गुण बहादुर गिंदेल	सवारी चालक	२०६४/८/११	स्थायी	के.का काठमाडौं
२५	श्री दुर्गा भुजेल	कार्यालय सहयोगी	२०७४/०५/०१	स्थायी	के.का काठमाडौं
२६	श्री सुभाष गौतम	अधिकृत	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का विर्तामोड
२७	श्री खगेन्द्र प्रसाद आचार्य	अधिकृत	२०६४/०४/१६	स्थायी	इ.का विर्तामोड
२८	श्री इच्छाराम पोखेल	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का विर्तामोड
२९	श्री पुनम ढुंगेल	सहायक	२०७४/०४/०९	स्थायी	इ.का विर्तामोड
३०	श्री योगराज दाहाल	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	इ.का इटहरी
३१	श्री लक्ष्मी प्रसाद पोखेल	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का इटहरी
३२	श्री जीवन सुवेदी	सहायक	२०७४/०४/०५	स्थायी	इ.का इटहरी
३३	श्री खगेन्द्र दाहाल	कार्यालय सहयोगी	२०६५/१२/१९	स्थायी	इ.का इटहरी
३४	श्री विशाल कुमार तुलाधर	प्रबन्धक	२०६७/०७/१५	स्थायी	इ.का जनकपुर
३५	श्री रामबाबु सिंह	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	इ.का जनकपुर
३६	श्री निरज कुमार धामी	वरिष्ठ सहायक	२०७४/०८/०१	स्थायी	इ.का जनकपुर
३७	श्री अम्बिका न्यौपाने	वरिष्ठ सहायक	२०७४/०८/०१	स्थायी	इ.का जनकपुर
३८	श्री कमला थापा मगर	सहायक	२०७१/०७/१९	स्थायी	इ.का जनकपुर
३९	श्री राकेश भण्डारी	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०५/१७	स्थायी	इ.का जनकपुर
४०	श्री शेर बहादुर चौधरी	इलाका प्रबन्धक	२०६४/०४/१६	स्थायी	इ.का हेटौडा
४१	श्री विष्णु प्रसाद कालाखेती	वरिष्ठ. अधिकृत	२०६४/०४/१६	स्थायी	इ.का हेटौडा
४२	श्री हरि शरण ढकाल	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का हेटौडा
४३	श्री निरज सिंह	सहायक	२०७४/०४/२७	स्थायी	इ.का हेटौडा
४४	श्री अरव अर्याल	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०७/१२	स्थायी	इ.का हेटौडा
४५	श्री केशवराज पौडेल	इलाका प्रबन्धक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का गजुरी

बाँकी अर्को पानामा

४६	श्री हरिप्रसाद न्यौपाने	वरिष्ठ सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का गजुरी
४७	श्री सूर्य अधिकारी	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का गजुरी
४८	श्री विजय रेशमी मगर	सहायक	२०७४/०८/०३	स्थायी	इ.का गजुरी
४९	श्री राजकुमार यादव	इलाका प्रबन्धक	२०६७/०७/१५	स्थायी	इ.का पोखरा
५०	श्री राजेन्द्र भण्डारी	अधिकृत	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का पोखरा
५१	श्री सुनिल अर्याल	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का पोखरा
५२	श्री कृष्णबहादुर कार्की	सहायक	२०७४/०४/०१	स्थायी	इ.का पोखरा
५३	श्री मुक्ति क्षेत्री	कार्यालय सहयोगी	२०६५/८/१८	स्थायी	इ.का पोखरा
५४	श्री कृष्ण कुमारी शर्मा	इलाका प्रबन्धक	२०६७/०७/१५	स्थायी	इ.का वुटवल
५५	श्री राजेश भट्टराई	अधिकृत	२०७४/०४/०१	स्थायी	इ.का वुटवल
५६	श्री सुचिता कुमारी घिमिरे	वरिष्ठ सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का वुटवल
५७	श्री कुमार घिमिरे	वरिष्ठ सहायक	२०७५/०१/२५	स्थायी	इ.का वुटवल
५८	श्री शोभाखर चापागाई	कार्यालय सहयोगी	२०६०/०७/१५	स्थायी	इ.का वुटवल
५९	श्री गणेश प्रसाद भट्टराई	इलाका प्रबन्धक	२०६७/०७/१५	स्थायी	इ.का नेपालगञ्ज
६०	श्री निरंजन निसाद	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	इ.का नेपालगञ्ज
६१	श्री दिपक प्रसाद बजगाई	अधिकृत	२०७४/०४/०१	स्थायी	इ.का नेपालगञ्ज
६२	श्री लक्ष्मी थापा	सहायक	२०७१/०७/१९	स्थायी	इ.का नेपालगञ्ज
६३	श्री दिपक ठाकुर	कार्यालय सहयोगी	२०६५/५/८	स्थायी	इ.का नेपालगञ्ज
६४	श्री विदुर अर्याल	इलाका प्रबन्धक	२०६४/४/१६	स्थायी	इ.का अत्तरिया
६५	श्री पदमराज रेग्मी	वरिष्ठ सहायक	२०७४/०८/०१	स्थायी	इ.का अत्तरिया
६६	श्री शेखरनाथ दवाडी	सहायक	२०७४/०८/०३	स्थायी	इ.का अत्तरिया
६७	श्री सरोज भट्टराई	एकाइ प्रबन्धक	२०७१/०५/०५	स्थायी	एकाइ कार्यालय
६८	श्री महेश्वर पण्डित	अधिकृत	२०६४/४/१६	स्थायी	एकाइ कार्यालय
६९	श्री दोर्णराज घिमिरे	इलाका प्रबन्धक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का. वीरेन्द्रनगर
७०	श्री नवराज डाँगी	सहायक	२०७१/०५/०२	स्थायी	इ.का. वीरेन्द्रनगर

स. करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	कार्यालय
१	श्री नवराज सिम्बडा	लघुवित्त तथा सहकारी विज्ञ	२०७३/०६/०४	के.का काठमाडौं
२	श्री सूर्यप्रकाश हाडा	कार्यक्रम सञ्चोजक	२०७१/०१/१९	के.का काठमाडौं
३	श्री भिम प्रसाद गैह्रे	अनुगमनकर्ता	२०६७/११/२३	के.का काठमाडौं
४	श्री कृष्ण अर्याल	कार्यक्रम सञ्चोजक	२०७५/०७/१६	के.का काठमाडौं
५	श्री दीपक कुमार के.सी.	जनशक्ति परामर्शदाता	२०६९/०६/१८	के.का काठमाडौं
६	श्री जीवलाल बस्याल	लिड ट्रेनर	२०७४/१०/०१	इ.का. वुटवल
७	श्री जीवन खनाल	स.वि.सु.	२०६८/१०/१९	के.का काठमाडौं
८	श्री ज्योति सुवेदी	व्यवसाय अधिकृत	२०७५/०२/०१	इ.का. वुटवल
९	श्री शंकर श्रेष्ठ	व्यवसाय अधिकृत	२०७५/०२/०१	इ.का नेपालगञ्ज
१०	श्री सुमन कुमार पाण्डे	व्यवसाय अधिकृत	२०७५/०२/०१	इ.का नेपालगञ्ज
११	श्री पारसमणि मिश्र	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१२	श्री विनोद कुमार खतिवडा	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१३	श्री हिमलाल ढकाल	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१४	श्री बढी ढकाल	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१५	श्री अम्बर बहादुर राई	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१६	श्री लक्ष्मी प्रसाद घिमिरे	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१७	श्री घडिन्द्र भट्टराई	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१८	श्री हरिप्रसाद घिमिरे	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
१९	श्री मन बहादुर ढकाल	अनुसरण सहजकर्ता	२०७५/०८/१२	वीरेन्द्रनगर
२०	श्री मेखनाथ खतिवडा	कार्यालय सहयोगी	२०७१/१२/०१	के.का काठमाडौं
२१	श्री बाबु काजी शाही	सवारी चालक	२०७३/०३/०१	के.का काठमाडौं
२२	श्री यमराज गिरी	सवारी चालक	२०७३/०३/०१	के.का काठमाडौं
२३	श्री खगेन्द्र सुवेदी	कार्यालय सहयोगी	२०७३/०३/१६	इ.का विर्तामोड
२४	श्री पुष्कर चौधरी	का. सहयोगी	२०७२/०२/१४	इ.का अत्तरिया

ग. साना किसान सहकारी संस्थाबाद काज

क्र.सं.	नाम	पद	शुरु नियुक्ति मिति	कार्यालय
१	श्री तिर्थराज ओझा	वरिष्ठ सहायक	२०७३/०८/०७	इ.का विर्तामोड

घ. ज्यालादारीमा कार्यरत

क्र.सं.	नाम	पद/कार्य	शुरु नियुक्ति मिति	सेवाको किसिम	कार्यालय
१	श्री मन कुमारी पाठक	सहायक	२०७१/०९/०१	मा. ज्या.	इ.का बुटवल
२	श्री सुनिल खनाल	कार्यालय सहयोगी	२०७४/०९/१७	दै. ज्या.	इ.का गजुरी
३	श्री कल्पना देउला	कुचिकार	२०५८/०७/१५	दै. ज्या.	के.का काठमाडौं
४	श्री मनमाया खवास	माली	२०६४/०४/०२	दै. ज्या.	के.का काठमाडौं

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

समूह "क" संस्थापक शेयरधनी साना किसान कृषि सहकारी संस्थाहरू तथा धारण गरेको शेयर कित्ता संख्या
(२०७५ आषाढ मसान्तको विवरण अनुसार)

क्र.सं	से.स.नं	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर कित्ता
१	६	साना किसान सहकारी संस्था लि.	श्रीअन्तु	इलाम	९०२४
२	३२	साना किसान सहकारी संस्था लि.	समालबुङ	इलाम	७३७८
३	३३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	जितपुर	इलाम	५५५४
४	११२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महारानीभोडा	भापा	२१३६०
५	५	साना किसान सहकारी संस्था लि.	पृथ्वीनगर	भापा	१७६७०
६	२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बाहुनडाँगी	भापा	११०१९
७	२७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जुरोपानी	भापा	११९००
८	३१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पथरिया	भापा	९६६०
९	१२०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धरमपुर	भापा	९६३९
१०	२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाँचगाछी	भापा	९५२१
११	२९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खुदनाबारी	भापा	८२२४
१२	१६२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैगुन्धुरा	भापा	६८७१
१३	३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	घैलाडुब्बा	भापा	७५३९
१४	१२१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महाभारा	भापा	८४६३
१५	११९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बालुबाडी	भापा	६४७४
१६	१४८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महेशपुर	भापा	५२३१
१७	२२०	साना किसान महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	कोहवरा	भापा	२२३०
१८	२२१	गौरादह साना किसान महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	गौरादह	भापा	२३५५
इ.का. विर्तामोड अन्तर्गत जम्मा					१६०११०
१९	७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरपुर	मोरङ	२९९३८
२०	३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लेटाङ्ग	मोरङ	२५९६४
२१	९६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बबियाबिर्ता	मोरङ	१९९३६
२२	१८३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दुलारी	मोरङ	१४०८९
२३	१२७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मोतीपुर	मोरङ	१२३२१
२४	१२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैजनाथपुर	मोरङ	८०८४
२५	१८५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बेलबारी	मोरङ	९७६६
२६	३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मृगौलिया	मोरङ	८६१५
२७	९५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भोराहट	मोरङ	५८८५
२८	१६१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाटी	मोरङ	६५६८
२९	९७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधुमल्ला	मोरङ	२३५८
३०	१७१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लखन्तरी	मोरङ	२०६४१
३१	१२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महेन्द्रनगर	सुनसरी	१६९६१
३२	९८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पकली	सुनसरी	९६०८
३३	१८४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मध्यहर्षाही	सुनसरी	७८२९
३४	९९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	छिटाहा	सुनसरी	८२७१
३५	१२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बकलौरी	सुनसरी	६९०१
३६	३६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधेली	सुनसरी	६६७०
३७	३७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधुवन	सुनसरी	६४२८
३८	८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पाँचकन्या	सुनसरी	५६५६
इ.का. ईटहरी अन्तर्गत जम्मा					२३२४५८

क्र.सं.	से.स.नं.	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर किता
३९	२२३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	देउरी	उदयपुर	१३६४३
४०	१५१	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरपुर	उदयपुर	९२८९
४१	११५	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बसाहा	उदयपुर	२०२५
४२	३८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नकटीरायपुर	सप्तरी	१०५०५
४३	२२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पातो	सप्तरी	८४९४
४४	२०४	साना किसान सहकारी संस्था लि.	सिस्वाबेल्ही	सप्तरी	९९६०
४५	१८८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ओद्राहा	सप्तरी	६०९६
४६	४०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बकधुवा	सप्तरी	३३८५
४७	३९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	हरिहरपुर	सप्तरी	२०२६
४८	४७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तेरहौता	सप्तरी	१२३८
४९	१८६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पडरिया	सिराहा	१६५८५
५०	९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	विष्णुपुर	सिराहा	२४०४६
५१	१९३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बस्तीपुर	सिराहा	१५२८३
५२	४१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	सिराहा	४६८३
५३	२२७	बालासुन्दरी साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भगवानपुर	सिराहा	४४९०
५४	२२६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महनौर	सिराहा	१७११
५५	४३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नकटाभिज	धनुषा	३६४६८
५६	१०६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दिगम्बरपुर	धनुषा	३४४३६
५७	१०८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शान्तिपुर	धनुषा	२८४८८
५८	४२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सखुअवा महेन्द्रनगर	धनुषा	२३२०६
५९	१६५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिहरपुर	धनुषा	१६८०८
६०	१७०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनुषा गोविन्दपुर	धनुषा	१५७११
६१	१४९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रघुनाथपुर	धनुषा	१४०७०
६२	१९६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भरतपुर	धनुषा	१२३०५
६३	१६९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	सिंर्याहिमडान	धनुषा	९९७८
६४	१९९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनुषाधाम	धनुषा	९९६०
६५	१९८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मिथिलेश्वर	धनुषा	६०९६
६६	१९७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फुलगामा	धनुषा	३५७०
६७	१८९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गिद्धा	धनुषा	१८८६
६८	१९२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पुष्पलपुर	धनुषा	१७६०
६९	१८७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामगोपालपुर	महोत्तरी	३२३३
७०	१९१	साना किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	भंगाहा	महोत्तरी	१२३०५
७१	२०३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	धिरापुर	महोत्तरी	८९७३
७२	१५०	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बन्चौरी	महोत्तरी	७५८८
७३	४६	साना किसान सहकारी संस्था लि.	विसनपुर	महोत्तरी	३०८८
७४	४५	साना किसान बहुमुखी सहकारी संस्था लि.	इटहर्वाकट्टी	महोत्तरी	२०४९
७५	२२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हलखोरी	महोत्तरी	९५५
७६	१९०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शंकरपुर	सर्लाही	१६६६०
७७	२५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जब्दी	सर्लाही	१३८८३
७८	२००	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिपुर	सर्लाही	७६८६
७९	२०२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	सर्लाही	७५९०
८०	२०१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भक्तिपुर	सर्लाही	६८०४
८१	१९४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गौरीशंकर	सर्लाही	६३३०
८२	१९५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरिपुरवा	सर्लाही	४५१५
८३	२२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नौकेलवा	सर्लाही	६०९६

क्र.सं.	से.स.नं.	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर किता
८४	४४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पिडारी	सर्लाही	५३६३
८५	१२९	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बगदह	सर्लाही	३०८१
इ.का. जनकपुर अन्तर्गत जम्मा					४६१५४४
८६	५६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुम्पुर	धादिङ	२९५७०
८७	५७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सलाङ	धादिङ	२८२७३
८८	१४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	चैनपुर	धादिङ	२०३७६
८९	५३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कल्लेरी	धादिङ	१७५८८
९०	५४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बैरेनी	धादिङ	१७५८८
९१	५२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भूमेस्थान	धादिङ	१६९८९
९२	५५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोगनपानी	धादिङ	१४१०६
९३	६३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जीवनपुर	धादिङ	१३१३६
९४	५८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मैदी	धादिङ	११७३६
९५	६०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सल्यानटार	धादिङ	११५९४
९६	१०५	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	केवलपुर	धादिङ	१००८५
९७	१०४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	थाक्रे	धादिङ	९२९४
९८	१७९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ज्यामरुङ	धादिङ	९११४
९९	१५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	छत्रे देउराली	धादिङ	८९८८
१००	६१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोला	धादिङ	८८९८
१०१	५९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुनौला बजार	धादिङ	६६२५
१०२	१००	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धुषा	धादिङ	५८६३
१०३	६२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिपुरेश्वर	धादिङ	२८६१
१०४	२३१	श्री कृष्ण साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खरी	धादिङ	३२८१
१०५	२३२	मुरलीभन्ज्याङ साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मुरली भन्ज्याङ	धादिङ	३२८१
१०६	२१३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जिलिङ	नुवाकोट	८८४५
१०७	२१२	महिला साना किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	वागेश्वरी	नुवाकोट	६८३३
इ.का. गजुरी अन्तर्गत जम्मा					२६४९२१
१०८	१८२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रविओपी	काभ्रेपलाञ्चोक	१२००६
१०९	२११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अनेकोट	काभ्रेपलाञ्चोक	९६००
एकाइ काठमाडौं अन्तर्गत जम्मा					२१६०६
११०	१३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनहरी	मकवानपुर	२३६४९
१११	१७३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बज्रबाराही	मकवानपुर	७५८८
११२	२२८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हाँडी खोला	मकवानपुर	३६१९
११३	२२९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बसामाडी	मकवानपुर	३७२३
११४	१२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सन्तपुर (म.)	रौतहट	१७१८४
११५	२०६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कनकपुर	रौतहट	१०७३३
११६	१२३	साना किसान सहकारी संस्था लि.	जेठरहिया	रौतहट	९३८१
११७	२०८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रङ्गपुर	रौतहट	४८९३
११८	१७७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सखुवा धमौरा	रौतहट	४७१८
११९	२१०	साना किसान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	पिप्रारजवाडा	रौतहट	४५११
१२०	१०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	डुमरवाना	बारा	५२४५५
१२१	४८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फत्तेपुर	बारा	२०६७५
१२२	१२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनहर्वा	बारा	१६१२४
१२३	१७४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भोडाहा	बारा	१२८२५
१२४	२०९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	हरैया	बारा	६७१५
१२५	१७८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	इनवासिरा	बारा	६३७८

क्र.सं.	से.स.नं.	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर किता
१२६	२०५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उदयपुर घुर्मी	पर्सा	५५९१
१२७	२०७	साना किसान सहकारी संस्था लि.	निचुटा	पर्सा	२०४५
१२८	२३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पदमपुर	चितवन	३६७८
१२९	११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पिप्ले	चितवन	२९०२९
१३०	१२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुमरोज	चितवन	२६३६०
१३१	४९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	वीरेन्द्रनगर	चितवन	२४५४४
१३२	५०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बछुयौली	चितवन	१७४३५
१३३	१०७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शुक्रनगर	चितवन	१६२६८
१३४	११८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भण्डारा	चितवन	१३९२९
१३५	५१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मेघौली	चितवन	१०८८१
१३६	१५२	महिला साना किसान सहकारी संस्था लि.	कठार	चितवन	१०१४१
१३७	१८१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दारेचोक	चितवन	७६२५
१३८	१८०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खैरहनी	चितवन	७९६५
इ.का. हेटौंडा अन्तर्गत जम्मा					३८०६५८
१३९	६५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मनकामना	गोरखा	१४७१६
१४०	६६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुन्दरबजार	लमजुङ्ग	९५३८
१४१	१४५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सराङकोट	कास्की	१४९६५
१४२	१६४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	माफ्ठाना	कास्की	१४०५८
१४३	६४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बेगनास	कास्की	८७७६
१४४	१६८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रम्घाटार	लमजुङ्ग	८८८०
१४५	१६३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	निर्मल पोखरी	कास्की	८१५०
१४६	१६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोरफिर्दी	तनहुँ	१४८७३
१४७	६७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	फेदी खोला	स्याङ्जा	२२२२५
१४८	१०१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दहथुम	स्याङ्जा	१५६४१
१४९	६८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नारायण स्थान	वाग्लुङ	१२३२८
१५०	७०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भकुण्डे	वाग्लुङ	९०४८
१५१	६९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तंग्राम	वाग्लुङ	६५७९
१५२	१४६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पैयूपाटा	वाग्लुङ	४९१०
१५३	१४७	साना किसान सहकारी संस्था लि.	बाजुङ	पर्वत	६३४६
१५४	१५३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मल्लाज	पर्वत	७२५८
१५५	२१४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पकुवा	पर्वत	४९३६
इ.का. पोखरा अन्तर्गत जम्मा					१८३२२५
१५६	१०३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खिल्जी	अर्घाखाँची	१३३७४
१५७	२३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नरपानी	अर्घाखाँची	११४४५
१५८	१५६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खाचीकोट	अर्घाखाँची	१११५४
१५९	१०२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	माकर	नवलपरासी	२६६५३
१६०	८१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अग्यौली	नवलपरासी	२४०७९
१६१	७८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामनगर	नवलपरासी	२३३१०
१६२	७७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिवेणी सुस्ता	नवलपरासी	२१३१५
१६३	८०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बन्जरिया	नवलपरासी	१९२९४
१६४	१०९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	तिलकपुर	नवलपरासी	१८२११
१६५	११६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दाउन्नेदेवी	नवलपरासी	१८२१४
१६६	७९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पञ्चनगर	नवलपरासी	१३२६४
१६७	१३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कुमारवर्ती	नवलपरासी	९१६३
१६८	२१६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	जहदा	नवलपरासी	५९२०

क्र.सं.	से.स.नं.	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर किता
१६९	१७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	आनन्दवन	रूपन्देही	५६०७४
१७०	१३३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	टिकुलीगढ	रूपन्देही	२८२९०
१७१	७२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मधवलिया	रूपन्देही	२८०३३
१७२	७५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शंकरनगर	रूपन्देही	२४१६९
१७३	११०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दुधराक्ष	रूपन्देही	२१२२९
१७४	७४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सेमलार	रूपन्देही	१९९२८
१७५	७१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सालभण्डी	रूपन्देही	२१४७८
१७६	१३०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	परोहा	रूपन्देही	२११७०
१७७	१३२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोनाहा	रूपन्देही	२०५४४
१७८	७६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	केरवानी	रूपन्देही	१६५८४
१७९	११४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गंगोलिया	रूपन्देही	१३३५५
१८०	१३१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	करहिया	रूपन्देही	१२२३६
१८१	७३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	देवदह	रूपन्देही	१०७३५
१८२	२१५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खड्वावनगाई	रूपन्देही	६३३०
१८३	१९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मोतिपुर	कपिलवस्तु	१९९४१
१८४	१३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बुड्डी	कपिलवस्तु	१३३२६
१८५	८२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बरकलपुर	कपिलवस्तु	१३०३०
१८६	१८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	भलवाड	कपिलवस्तु	८४५८
१८७	१५४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बडागाउँ	गुल्मी	१७३०३
१८८	१५५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गौडाकोट	गुल्मी	९८७९
१८९	११७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	अर्गली	पाल्पा	६४९१
१९०	१३६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	खस्यौली	पाल्पा	५२३४
इ.का. वुटवल अन्तर्गत जम्मा					६०९२०८
१९१	८६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बांगेसाल	प्युठान	७६७५
१९२	१४४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कपुरकोट	सल्यान	७८८६
१९३	८४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उरहरी	दाङ	१७१२०
१९४	१४३	महिला साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सौडियार	दाङ	१६७२६
१९५	८३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लक्ष्मीपुर	दाङ	१२५३१
१९६	१६०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	धनौरी	दाङ	१०८२०
१९७	१६७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	श्रीगाउँ	दाङ	१०७३३
१९८	११३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामपुर	दाङ	९७७०
१९९	८५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गोवरडिहा	दाङ	५२२४
२००	१४२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सतवरिया	दाङ	६३२४
२०१	२१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	उत्तरगंगा	सुर्खेत	२४७६८
२०२	९१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लाटीकोईली	सुर्खेत	१८६१५
२०३	१५७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	लेखफर्सा	सुर्खेत	१०३७५
२०४	१६६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मेहेलकुना	सुर्खेत	८८१८
२०५	१११	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	साटाखानी	सुर्खेत	५९५६
२०६	९२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	रामघाट	सुर्खेत	२१६९
२०७	२०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	महादेवपुरी	बाँके	१६५८१
२०८	८७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नौवस्ता	बाँके	१३६१४
२०९	१३८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कम्दी	बाँके	१२६४१
२१०	८८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कचनापुर	बाँके	५८१६
२११	१५८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पुरैनी	बाँके	६४५६
२१२	१३७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	चिसापानी	बाँके	५१४१

क्र.सं	से.स.नं	संस्थाको नाम	तत्कालीन गाविस	जिल्ला	शेयर किता
२१३	८९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ताराताल	बर्दिया	२०१६६
२१४	९०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सानोश्री	बर्दिया	१६८६६
२१५	१७२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	डेउढाकला	बर्दिया	१४२५४
२१६	१४१	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	पदनाह	बर्दिया	१३८८०
२१७	१४०	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मैनापोखर	बर्दिया	१२३१४
२१८	१७६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कालिका	बर्दिया	११९३९
२१९	१३९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	नेउलापुर	बर्दिया	१००४३
२२०	१५९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुर	बर्दिया	९४४५
२२१	२३३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	ढोढरी	बर्दिया	३२८१
इ.का. नेपालगञ्ज अन्तर्गत जम्मा					३४७९५६
२२२	२१८	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	बौनिया	कैलाली	१००४१
२२३	२१९	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	मालाखेती	कैलाली	८४७६
२२४	२४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	श्रीपुर	कैलाली	६८०५
२२५	९३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	प्रतापपुर	कैलाली	६३९०
२२६	१७५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	गेटा	कैलाली	५७२८
२२७	२२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	दैजी	कञ्चनपुर	१७६८८
२२८	९४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	सुडा	कञ्चनपुर	१३४६०
२२९	२१७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	त्रिभुवन बस्ती	कञ्चनपुर	७८३९
२३०	२३४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	परासन	कञ्चनपुर	३२८१
२३१	२३५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	कालिका	कञ्चनपुर	३२८१
इ.का. अत्तरिया अन्तर्गत जम्मा					८२९८९
कुल जम्मा					२७४४६७४

लेखापरीक्षा प्रतिवेदन

M. Khanal & Co., Chartered Accountants

Naya Bato, Dhobighat
P.O. Box : 13364
Kathmandu, Nepal.

Tel. : 9851027899
E-mail: mahesh.khanal@ntc.net.np

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको शेयरधनी महानुभावहरु समक्ष स्वतन्त्र लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

१. हामीले साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको यसै साथ संलग्न ०७५/०३/३२ (१६ जुलाई २०१८) को वासलात, सो मितिमा समाप्त भएको आर्थिक वर्षको नाफा नोक्सान हिसाब, नगद प्रवाह विवरण, इन्क्विटीमा भएको परिवर्तन र प्रमुख लेखा नीतिहरु तथा लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरेका छौं ।

आर्थिक विवरणहरु प्रति व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

२. नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान अनुरूप यथार्थ र उचित चित्रण गर्ने वित्तीय विवरणहरु तयार एवं प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी व्यवस्थापनमा रहेको छ । यी जिम्मेवारी अन्तर्गत सारभुत किसिमले त्रुटीरहित, वित्तीय विवरण तयार गर्ने सम्बन्धी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको तर्जुमा, कार्यान्वयन र संचालन गर्ने कार्य, लेखानीतिहरुको छनौट तथा लागू गर्ने एवम् परिस्थिति अनुसार लेखा सम्बन्धी महत्वपूर्ण अनुमान गर्ने पर्दछन् ।

लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

३. लेखापरीक्षणको आधारमा वित्तीय विवरणहरु उपर मन्तव्य व्यक्त गर्नु हाम्रो दायित्व हो । हामीले हाम्रो लेखापरीक्षण नेपाल लेखापरीक्षणमान बमोजिम सम्पन्न गरेका छौं । ती मानले हामीलाई व्यवसायीक नैतिकताको पालना गर्ने तथा वित्तीय विवरणहरु सारभुत रुपमा त्रुटीरहित भएको बारेमा मनासिव आश्वासन प्राप्त गर्न लेखापरीक्षणको योजना बनाउन र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न अनिवार्य गराउदछन् ।

लेखापरीक्षण अन्तर्गत वित्तीय विवरणमा उल्लेखित रकम र खुलासालाई पुष्टि गर्ने प्रमाण प्राप्त गर्न सम्पन्न गरिने कार्यविधि संलग्न हुन्छ । यसरी छनौट गरिएको कार्यविधि चाहिँ जालसाजी वा गल्लिबाट होस्, सारभुत रुपमा त्रुटीयुक्त प्रस्तुति हुन सक्ने जोखिमको लेखाजोखा सहित हाम्रो व्यवसायीक निर्णयमा आधारित छ । त्यसरी जोखिमको लेखाजोखा गर्ने क्रममा हामीले बैंकको आन्तरिक नियन्त्रण उपर नै राय व्यक्त गर्ने उद्देश्यले नभै परिस्थिति अनुसार हाम्रो लेखापरीक्षण कार्यविधि तयार गर्दा, बैंकले वित्तीय विवरण तयार एवं प्रस्तुति गर्ने क्रममा अवलम्बन गरेका आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको विश्लेषण गरेका छौं । लेखापरीक्षणमा व्यवस्थापनद्वारा प्रयोगमा ल्याइएका लेखा सिद्धान्तहरु एवं गरिएका महत्वपूर्ण अनुमानहरुको उपयुक्तताको मूल्याङ्कनका साथै समग्र वित्तीय विवरण प्रस्तुतिको लेखाजोखा समेत समावेश हुन्छ । हाम्रो लेखापरीक्षणले हाम्रो मन्तव्यलाई पर्याप्त आधार प्रदान गर्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं ।

नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान

४. यस वित्तीय संस्थाले वित्तीय विवरणहरु नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान अनुरूप तयार नगरी नेपाल लेखामान अनुरूप तयार गरेको छ ।

मन्तव्य

५. हाम्रो रायमा, संलग्न वित्तीय विवरणहरूले माथि बुदा न. ४ को अधिनमा रहि साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको २०७५/०३/३२ (१६ जुलाई २०१८) गतेको वित्तीय स्थिति र सो मितिमा अन्त्य भएको आर्थिक वर्षको संचालन नतिजा र नगद प्रवाहको प्रचलित कानूनका अधिनमा रहि लागू गर्न सकिने हदसम्म नेपाल लेखामान अनुसार यथार्थ चित्रण गर्दछ र कम्पनी ऐन, २०६३ र नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार तयार गरिएको छ।

अन्य कानूनी तथा नियमक निकायका आवश्यकता सम्बन्धि प्रतिवेदन

६. हामीद्वारा सम्पन्न गरिएको परीक्षणको आधारमा देहाय बमोजिम प्रतिवेदन पेश गर्दछौं।
- (क) हामीले लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न आवश्यक ठानेका सूचना तथा स्पष्टिकरणहरू सम्पूर्ण रूपमा पाएका छौं।
- (ख) यो प्रतिवेदनसंग सम्बन्धित संलग्न वासलात, नाफा नोक्सान हिसाब र नगद प्रवाह विवरण र संलग्न अनुसूचीहरू नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार तयार गरिनुका साथै वित्तीय संस्थाले राखेको हिसाब किताब, बहिखाता श्रेष्ठा र लेखासंग दुरुस्त रहेका छन्।
- (ग) हाम्रो रायमा, वित्तीय संस्थाको हिसाब किताब ऐन बमोजिम ठीक संग राखिएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार वित्तीय संस्थाले व्याज आम्दानी हिसाब नगद प्राप्तिको आधारमा लेखाङ्कन गरेको छ।
- (घ) हामीले वित्तीय संस्थाको श्रेष्ठा लेखापरीक्षणको समयमा बैंकको संचालक समिति वा त्यसका सदस्य वा कुनै प्रतिनिधि वा कुनै पदाधिकारी वा कुनै कर्मचारीले प्रचलित कानून विपरित कुनै कार्य गरेको वा बैंकको सम्पति हिनामिना गरेको वा बैंकको हानी नोक्सानी गरे गराएको हाम्रो जानकारीमा आएन।
- (ङ) वित्तीय संस्थाले गरेको कार्य आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र रहेको पाइयो।
- (च) हाम्रो रायमा हामीले लेखापरीक्षण गरेका श्रेष्ठाहरूको आधारमा वित्तीय संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम पर्याप्त पूजाकोष राखेको तथा सम्पतिमा संभावित नोक्सानीको लागी पर्याप्त व्यवस्था गरेको छ।
- (छ) वित्तीय संस्थाले नेपाल राष्ट्र बैंकले दिएको निर्देशन अनुरूप कार्य गरेको छ।
- (ज) वित्तीय संस्थाले निक्षेपकर्ता तथा लगानीकर्ताहरूको हित संरक्षण बिरुद्ध कार्य गरेको देखिएन।
- (झ) वित्तीय संस्थाको शाखाहरूबाट प्राप्त विवरणहरू स्वतन्त्र लेखापरीक्षण नगरीएको भएता पनि हाम्रो लेखापरीक्षणको लागी पर्याप्त थिए र
- (ञ) वित्तीय संस्थामा लेखा सम्बन्धी कुनै जालसाजी भएको बैंकको श्रेष्ठा र लेखापरीक्षणबाट हाम्रो जानकारीमा आएन।

महेश खनाल
एम.खनाल एण्ड कं.
चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स

मिति: २०७५/०८/०९
स्थान: ललितपुर, नेपाल

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

२०७५ साल आषाढ मसान्तको

वासलात

	पुँजी तथा दायित्व	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	शेयर पुँजी	४.१	७८६,०३४,९१२.११	६२८,८२७,९२९.६९
२.	जगेडा तथा कोषहरु	४.२	१,१८४,५७६,२८७.८४	९७८,७१२,८५९.०३
३.	ऋणपत्र तथा बन्ड	४.३	-	-
४.	तिर्न बाँकी कर्जा सापट	४.४	१५,७४३,०१२,४१७.२०	११,९४९,५५०,५०७.३४
५.	निक्षेप दायित्व	४.५	-	-
६.	प्रस्तावित नगद लाभांश		८,२७४,०५१.७१	६,६१९,२४१.३७
७.	आयकर दायित्व		-	९,५१४,२३५.६०
८.	अन्य दायित्व	४.६	१,५०३,२२३,४०२.५८	१,१५१,८३७,५२२.८०
	कुल पुँजी तथा दायित्व		१९,२२५,१२१,०७१.४४	१४,७२५,०६२,२९५.८३

	सम्पत्ति	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	नगद मौज्दात (सिक्का समेत)		२६२,९०५.००	-
२.	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्दात		७८,०००,०००.००	६२,५००,०००.००
३.	बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	४.७	१,०४०,९२०,३७९.०१	२५६,३११,३०४.३५
४.	माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकम		१,२८३,३३२,३०९.८९	३४०,२८७,२२०.११
५.	लगानी	४.८	९८,१७१,२००.००	१७८,१७१,२००.००
६.	कर्जा सापट	४.९	१६,६३३,२५३,०९०.६३	१३,७७५,८२५,८२७.२०
७.	स्थीर सम्पत्ति	४.१०	१६,०२९,४५२.५२	१८,०२८,००६.९९
८.	गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति	४.११	-	-
९.	अन्य सम्पत्ति	४.१२	७५,१५१,७३४.३९	९३,९३८,७३७.१८
	कुल सम्पत्ति		१९,२२५,१२१,०७१.४४	१४,७२५,०६२,२९५.८३

सम्भावित दायित्व	अनुसूची ४.१३
सञ्चालकहरुको घोषणा	अनुसूची ४.२३
पुँजीकोष तालिका	अनुसूची ४.२४
जोखिम भारित सम्पत्ति विवरण तालिका	अनुसूची ४.२४(क)
प्रमुख सूचकाङ्कहरु	अनुसूची ४.२५
प्रमुख लेखा नीतिहरु	अनुसूची ४.२६
लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरु	अनुसूची ४.२७

४.१ देखि ४.१२ सम्मका अनुसूचीहरु वासलातका अभिन्न अंग हुन् ।

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

अञ्जु पाठक
विभागीय प्रमुख
लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग

भलेन्द्र भट्टराई
का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी
अधिकृत

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

भुपेश छत्कली
सञ्चालक

अरुण कुमार ढुङ्गाना
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

मिति २०१८/०८/०१ देखि २०१९/०३/३२ सम्म

नाफा नोक्सान हिसाव

	विवरण	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	ब्याज आम्दानी	४.१४	१,६०६,०६९,२५८.३२	१,०९०,१४०,८३५.०९
२.	ब्याज खर्च	४.१५	८५४,९९०,९७२.४९	४५१,४९०,९०५.१५
	खुद ब्याज आम्दानी		७५१,०७८,२८५.८३	६३८,६४९,९२९.९४
३.	कमिसन तथा अन्य संचालन आम्दानी	४.१६	३८२,७९०.२५	१,०१४,६३५.०३
४.	सटही घटवढ आम्दानी		-	-
	कूल सञ्चालन आम्दानी		७५१,४६१,०७६.०८	६३९,६६४,५६४.९७
५.	कर्मचारी खर्च	४.१७	५५,७७३,७९०.०२	५३,८८३,०३९.९०
६.	अन्य सञ्चालन खर्च	४.१८	४०,२५८,८२१.५९	३१,९७५,८०७.८४
७.	सटही घटवढ नोक्सान		-	-
	सम्भावित नोक्सानी अघिको सञ्चालन मुनाफा		६५५,४२८,४६४.४७	५५३,८०५,७१७.२३
८.	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाहरु	४.१९	३८,८६१,३२२.४८	३५,४८८,९६३.९१
	सञ्चालन मुनाफा		६१६,५६७,१४१.९८	५१८,३१६,७५३.३२
९.	गैर सञ्चालन आम्दानी/खर्च	४.२०	१,००२,९५९.७४	१,३६६,४८४.१९
१०.	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	४.२१	-	-
	नियमित कारोवारबाट भएको मुनाफा		६१७,५७०,१०१.७२	५१९,६८३,२३७.५१
११.	असामान्य कारोवारहरुबाट भएको आम्दानी/खर्च	४.२२	-	-
	सम्पूर्ण कारोवार समावेश पछिको खुद मुनाफा		६१७,५७०,१०१.७२	५१९,६८३,२३७.५१
१२.	कर्मचारी बोनस व्यवस्था		५६,१४२,७३६.५२	४७,२४३,९३०.६८
१३.	आयकर व्यवस्था		१६८,३६३,६७३.६५	१४१,६८०,०१५.०९
	● यस वर्षको कर व्यवस्था		१६९,४१९,२२८.८६	१४३,७६५,८६४.६७
	● विगत वर्षसम्मको कर व्यवस्था		-	-
	● यस वर्षको स्थगन कर आम्दानी/खर्च		(१,०५५,५५५.२१)	(२,०८५,८४९.५८)
	खुद नाफा/नोक्सान		३९३,०६३,६९१.५५	३३०,७५९,२९१.७५

४.१४ देखि ४.२२ सम्मका अनुसूचीहरू नाफा नोक्सान हिसावका अभिन्न अंग हुन् ।

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

अञ्जु पाठक
विभागीय प्रमुख
लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग

भलेन्द्र भट्टराई
का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी
अधिकृत

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

भूपेश छत्कुली
सञ्चालक

अरुण कुमार ढुङ्गाना
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाव

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	अनुसूची	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
आम्दानी			
१. गत वर्षसम्मको संचित मुनाफा		२४३,८३२,९९९.३७	१७३,७९३,९३०.७२
२. यस वर्षको मुनाफा		३९३,०६३,६९९.५५	३३०,७५९,२९९.७५
३. सटही घटबढ कोष		-	-
जम्मा		६३६,८९६,६९०.९२	५०४,५५३,२२२.४६
खर्च			
१. गत वर्षसम्मको संचित नोक्सान		-	-
२. यस वर्षको नोक्सान		-	-
३. साधारण जगेडा कोष		७८,६९२,७३८.३९	६६,९५९,८५८.३५
४. भैपरी आउने जगेडा		-	-
५. संस्था विकास कोष		-	-
६. लाभांश समीकरण कोष		-	-
७. कर्मचारी सम्बन्धी जगेडाहरू (कल्याणकारी कोष)		१९,६५३,९८४.५८	१६,५३७,९६४.५९
८. प्रस्तावित लाभांश		८,२७४,०५९.७९	६,६९९,२४९.३७
९. प्रस्तावित बोनस शेयर		१५७,२०६,९८२.४२	१२५,७६५,५८५.९४
१०. विशेष जगेडा कोष		-	-
११. सटही घटबढ कोष		-	-
१२. पुँजी फिर्ता जगेडा कोष		-	-
१३. पुँजी समायोजन कोष		-	-
१४. पुनरस्थापना कोष		११,७९९,९९०.७५	९,९२२,७७८.७५
१५. संस्थागत सुदृढीकरण कोष		२१,५९६,२३३.२८	१८,५९७,६५३.७०
१६. लगानी समायोजन कोष		-	-
१७. स्थगन कर जगेडा कोष		१,०५५,५५५.२९	२,०८५,८४९.५८
१८. गत वर्षको समायोजन		६४,८९२.००	५६९,०९५.३४
१९. ग्राहक संरक्षण कोष		१३,८५९,४९८.९६	११,२५०,६८२.५६
२०. संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष		३,९३०,६३६.९२	३,३०७,५९२.९२
जम्मा		३१५,९६५,६८४.९३	२६०,७२०,२२३.९०
२१. संचित मुनाफा / (नोक्सान)		३२०,९३१,००६.७९	२४३,८३२,९९९.३७

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

अञ्जु पाठक
विभागीय प्रमुख
लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग

भलेन्द्र भट्टराई
का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी
अधिकृत

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

भुपेश छत्कुली
सञ्चालक

अरुण कुमार ढुङ्गाना
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

इक्वीटीमा भएको परिवर्तन सन्बन्धि विवरण

आ.व. २०७४/७५ (रु.)

विवरण	शेयर पुँजी	सञ्चित नाफा / नोक्सान	साधारण जगोडा कोष	पूँजगत जगोडा/अनुदान कोष	शेयर प्रिमियम कोष	सटही घटबढ कोष	स्थान कर जगोडा कोष	अन्य जगोडा तथा कोष	कुल रकम
शुरु मौज्जात स्थान कर	६२८,८२७,९२९.६९	२४३,८३२,९९९.३७	२०९,२३७,४४३.७०	२६८,५८३,८८०.१७	-	-	५,५५६,१७५.४५	२५१,५०२,३६०.३५	१,६०७,५४०,७८८.७२
समायोजित शुरु मौज्जात	६२८,८२७,९२९.६९	२४३,८३२,९९९.३७	२०९,२३७,४४३.७०	२६८,५८३,८८०.१७	-	-	५,५५६,१७५.४५	२५१,५०२,३६०.३५	१,६०७,५४०,७८८.७२
समायोजन									
यस वर्षको नाफा		३९३,०६३,६९१.५५							३९३,०६३,६९१.५५
नाफा बाँडफाँड		(१५०,४१९,७५८.०१)	७८,६१२,७३८.३१				१,०५५,५५५.२१	७०,७५१,४६४.४९	
शेयर पुँजी थप	१५७,२०६,९८२.४२								१५७,२०६,९८२.४२
यस वर्ष थप अन्य कोष									
प्रस्तावित लाभांश/बोनस		(१६५,४८१,०३४.१३)		(१,१०१,१५२.०४)				(९००,०००.००)	(२,००१,१५२.०४)
कर्मचारी कल्याण कोष								(१९,६५३,१८४.५८)	(१९,६५३,१८४.५८)
आयकर		(६४,८९२.००)							(६४,८९२.००)
अन्तिम मौज्जात	७८६,०३४,९१२.११	३२०,९३१,००६.७९	२८७,८५०,१८२.०१	२६७,४८२,७२८.१३	-	-	६,६११,७३०.६६	३०१,७००,६४०.२६	१,९७०,६११,१९९.९५

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

अञ्जु पाठक विभागीय प्रमुख लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग	भलेन्द्र भट्टराई का. मु. नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	डा. शिवराम प्रसाद कोइराला प्रमुख कार्यकारी अधिकृत	सी. ए. महेश खनाल एम खनाल एण्ड कम्पनि चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स
उमेश लम्साल सञ्चालक	रविन्द्र यादव सञ्चालक	अरुण कुमार ढुङ्गाना सञ्चालक	खेम बहादुर पाठक अध्यक्ष

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

नगद प्रवाह विवरण

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
(क) कारोवार संचालनबाट नगद प्रवाह	(३,१४७,४१८,२२९.४६)	(२,१११,२३०,५८९.६४)
१. नगद प्राप्त	१,५९६,०७२,९५२.९६	१,०८४,८७०,७३३.७३
१.१ ब्याज आमदानी	१,५९५,६९०,१६२.७१	१,०८३,८५६,०९८.७०
१.२ अपलेखित कर्जाको असुली	-	-
१.३ कमीशन तथा अन्य आमदानी	३८२,७९०.२५	१,०१४,६३५.०३
२. नगद भुक्तानी	१,२६४,१९२,३१३.१६	६८९,९९५,३४२.४०
२.१ ब्याज खर्च	८५४,९९०,९७२.४९	४५२,५५८,९०६.५८
२.२ कर्मचारी खर्च	५१,८७४,२७४.०२	४७,००५,८५१.९०
२.३ कार्यालय संचालन खर्च	३५,३८८,४१३.००	२६,८६२,६६६.४०
२.४ आयकर भुक्तानी	१७९,३९६,५४८.७५	१३७,५४०,००१.३७
२.५ अन्य खर्च	१४२,५४२,१०४.९०	२६,०२७,९१६.१५
कार्यगत पुँजी गतिविधि अघिको नगद प्रवाह	३३१,८८०,६३९.८०	३९४,८७५,३९१.३३
संचालन सम्बन्धि चालु सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	(३,८१९,७३१,४१६.८४)	(२,७३७,६१९,८१३.२९)
१. माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकममा कमी/(वृद्धि)	(९४३,०४५,०८९.७८)	२६१,७८१,५४६.६३
२. अन्य अल्पकालीन लगानीमा कमी/(वृद्धि)	-	-
३. कर्जामा कमी/(वृद्धि)	(२,८९६,२८८,५८५.९१)	(२,९६०,८०८,२२३.५२)
४. अन्य सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	१९,६०२,२५८.८५	(३८,५९३,१३६.४१)
संचालन सम्बन्धि चालु दायित्वमा कमी/(वृद्धि)	३४०,४३२,५४७.५८	२३१,५१३,८३२.३२
१. निक्षेपमा दायित्वमा (कमी)/(वृद्धि)	-	-
२. अल्पकालीन सापटीमा (कमी)/वृद्धि	(७३,८००,०००.००)	७३,८००,०००.००
३. अन्य दायित्वमा (कमी)/वृद्धि	४१४,२३२,५४७.५८	१५७,७१३,८३२.३२
(ख) लगानी कारोवारमा नगद प्रवाह	८७,७४७,५४०.६४	१६,३२५,७९८.५८
१. दीर्घकालिन लगानीमा कमी/(वृद्धि)	८०,०००,०००.००	१४,०००,०००.००
२. स्थीर सम्पत्तिमा कमी/(वृद्धि)	(२,६३१,५५४.९७)	(३,९५८,९३७.८१)
३. दीर्घकालिन लगानीमा ब्याज आमदानी	१०,३७९,०९५.६९	६,२८४,७३६.३९
४. लाभांश आमदानी	-	-
५. अन्य	-	-
(ग) वित्तीय श्रोत कारोवारबाट नगद प्रवाह	३,८६०,०४२,६६८.४९	२,२००,२६१,०३७.७८
१. दीर्घकालिन ऋण (बण्ड, डिभेन्चर आदि) मा वृद्धि/(कमी)	३,८६८,३४५,७७३.८६	२,२०६,६४०,२९४.८७
२. शेयर पुँजीमा वृद्धि/(कमी)	-	-
३. अन्य दायित्वमा वृद्धि/(कमी)	(७,२९९,२४१.३७)	(५,२९५,३९३.०९)
४. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त सहूलियत/पुनरकर्जामा वृद्धि/(कमी)	(१,०८३,८६४.००)	(१,०८३,८६४.००)
(घ) नगद तथा बैंक मौज्जातको विनिमय दरमा भएको फरकबाट आमदानी/खर्च	-	-
(ङ) यस वर्षको सम्पूर्ण गतिविधिबाट नगद प्रवाह	८००,३७१,९७९.६७	१०५,३५६,२४६.७२
(च) नगद तथा बैंकमा रहेको शुरु मौज्जात	३१८,८११,३०४.३५	२१३,४५५,०५७.६३
(छ) नगद तथा बैंकमा रहेको अन्तिम मौज्जात	१,११९,१८३,२८४.०२	३१८,८११,३०४.३५

हाम्रो छुट्टै प्रतिवेदनको आधारमा

अञ्जु पाठक
विभागीय प्रमुख
लेखा, जनशक्ति तथा सामान्य सेवा विभाग

भलेन्द्र भट्टराई
का.मु. नायब प्रमुख कार्यकारी
अधिकृत

डा. शिवराम प्रसाद कोइराला
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

सी.ए. महेश खनाल
एम खनाल एण्ड कम्पनि
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स

उमेश लम्साल
सञ्चालक

रविन्द्र यादव
सञ्चालक

भुपेश छत्कुली
सञ्चालक

अरुण कुमार ढुङ्गाना
सञ्चालक

खेम बहादुर पाठक
अध्यक्ष

शेयर पुँजी तथा स्वामित्व

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. शेयर पुँजी		
१.१ अधिकृत पुँजी	१,०००,०००,०००.००	६४०,०००,०००.००
क) १,००,००,००० साधारण शेयर प्रति शेयर रु. १०० ले	१,०००,०००,०००.००	६४०,०००,०००.००
ख)नन्ऱिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रुले	-	-
ग)रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रुले	-	-
१.२ जारी पुँजी	१,०००,०००,०००.००	६४०,०००,०००.००
क) १,००,००,००० साधारण शेयर प्रति शेयर रु. १०० ले	१,०००,०००,०००.००	६४०,०००,०००.००
ख) ... नन्ऱिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु ...ले	-	-
ग) रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रुले	-	-
१.३ चुक्ता पुँजी	६२८,८२७,९२९.६९	५०३,०६२,३४३.७५
क) ६२,८८,२७९.३० साधारण शेयर प्रति शेयरले रु.१०० ले	६२८,८२७,९२९.६९	५०३,०६२,३४३.७५
ख) ... नन्ऱिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रुले	-	-
ग) रिडिमेवल प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रुले	-	-
१.४ प्रस्तावित बोनस शेयर	१५७,२०६,९८२.४२	१२५,७६५,५८५.९४
१.५ कन्स इन एडभान्स	-	-
१.६ जम्मा रकम (१.३+१.४+१.५)	७८६,०३४,९१२.११	६२८,८२७,९२९.६९

शेयर स्वामित्व विवरण	यस वर्ष रु.		गत वर्ष रु.	
	प्रतिशत	शेयर पुँजी	शेयर पुँजी	प्रतिशत
१. स्वदेशी स्वामित्व	१००.००	६२८,८२७,९२९.६९	५०३,०६२,३४३.७५	१००.००
१.१ नेपाल सरकार	-	-	-	-
१.२ "क" वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरु	२६.२८	१६५,२५३,१९५.३१	१५६,६५३,६१३.८४	३१.१४
१.३ अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरु	-	-	-	-
१.४ अन्य संस्थाहरु (साना किसान सहकारी संस्थाहरु)	४३.६५	२७४,४८०,९८४.३८	१९५,१३७,८८३.१४	३८.७९
१.५ सर्वसाधारण	३०.०७	१८९,०९३,७५०.००	१५१,२७०,८४६.७७	३०.०७
२. बैदेशिक स्वामित्व	-	-	-	-
जम्मा	१००.००	६२८,८२७,९२९.६९	५०३,०६२,३४३.७५	१००.००

२०७५ आषाढ मसान्तसम्ममा ०.५ प्रतिशत भन्दा बढि स्वामित्व हुने संस्थापक तथा साधारण शेयरधनीहरुको विवरण

१) संस्थापक शेयरधनी

अनुसूची ४.१(क)

क्र.स.	संस्थापक शेयर धनीको नाम, ठेगाना	जम्मा कित्ता	शेयर रकम	प्रतिशत	
१	कृषि विकास बैंक लि., मुख्य कार्यालय	काठमाडौं	१,३८५,२७०.७०	१३८,५२७,०७०.३१	२२.०३
२	नेपाल बैंक लि., प्रधान कार्यालय	काठमाडौं	७६,३६०.०८	७,६३६,००८.००	१.२१
३	नविल बैंक लि.	काठमाडौं	१९०,९०१.१७	१९,०९०,११७.००	३.०४
४	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. आनन्दवन	रुपन्देही	५३,९९६.४८	५,३९९,६४८.००	०.८६
५	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. डुमरवाना	बारा	५२,४५४.५०	५,२४५,४५०.००	०.८३
६	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. नक्टाभिज	धनुषा	३६,४६६.९१	३,६४६,६९१.००	०.५८
७	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि. दिगम्बरपुर	धनुषा	३२,७५५.८६	३,२७५,५८६.००	०.५२
	जम्मा		१,८२८,२०५.७०	१,८२,८२०,५७०.३१	२९.०७

जगेडा तथा कोषहरु

अनुसूची ४.२

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. साधारण/बैधानिक जगेडा कोष	२८७,८५०,१८२.०१	२०९,२३७,४४३.७०
२. पुँजीगत जगेडा कोष	-	-
३. पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	-	-
४. पुँजी समायोजन कोष	-	-
५. अन्य जगेडा तथा कोष	५७५,७९५,०९९.०५	५२५,६४२,४१५.९७
५.१ भैपरी आउने जगेडा	-	-
५.२ संस्था विकास कोष	-	-
५.३ लाभांश समिकरण कोष	-	-
५.४ विशेष जगेडा कोष	-	-
५.५ सम्पत्ति पुनर्मूल्यांकन कोष	-	-
५.६ स्थगन कर जगेडा	६,६११,७३०.६६	५,५५६,१७५.४५
५.७ अन्य स्वतन्त्र कोष	-	-
५.८ अन्य जगेडा कोष	५६९,१८३,३६८.३९	५२०,०८६,२४०.५२
५.८.१ ऋण मोचन कोष	१०३,६६१,६१३.००	१०३,६६१,६१३.००
५.८.२ अनुसरण कोष	१०,५०९,५५४.००	११,१०९,५५४.००
५.८.३ संस्थागत सुदृढीकरण कोष	१०२,९४६,५६७.२९	८१,४३०,३३४.०१
५.८.४ पुनरस्थापना कोष	४३,६६२,६१९.३९	३१,८७०,७०८.६४
५.८.५ विप्रेषण जोखिम कोष	२७४,८३३.६७	२७४,८३३.६७
५.८.६ लगानी समायोजन कोष	१०,०००.००	१०,०००.००
५.८.७ अनुदान तथा पुँजीगत जगेडा कोष	२६७,४८२,७२८.१३	२६८,५८३,८८०.१७
५.८.८ ग्राहक संरक्षण कोष	३३,६९७,२२३.०७	१९,८३७,७२४.११
५.८.९ संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष	६,९३८,२२९.८४	३,३०७,५९२.९२
६. सञ्चित नाफा/नोक्सान	३२०,९३१,००६.७९	२४३,८३२,९९९.३७
७. सटही घटबढ कोष	-	-
८. जम्मा	१,१८४,५७६,२८७.८४	९७८,७१२,८५९.०३

ऋणपत्र तथा बण्ड

अनुसूची ४.३

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. प्रतिशत बण्ड/ऋणपत्र प्रति बण्ड/ऋण पत्र.....रु..... ले मिति.....मा जारी भएको र मिति.....मा चुक्ता हुने (हालसम्मको Redemption Reserve रकम रु.....)		
२. प्रतिशत बण्ड/ऋणपत्र प्रति बण्ड/ऋण पत्र.....रु..... ले मिति.....मा जारी भएको र मिति.....मा चुक्ता हुने (हालसम्मको Redemption Reserve रकम रु.....)		
३.	-	-
जम्मा १+२+३	-	-

तिर्न बाँकी कर्जा (सापटी)

(२०७५ आषाढ मसान्त)

	विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क	स्वदेशी	-	-
१.	नेपाल सरकार	७,३४२,६६७,०००.००	५,६८८,५००,०००.००
२.	नेपाल राष्ट्र बैंक	३,९९२,५२४.००	४,९९६,३८८.००
३.	रिपो दयित्व	-	-
४.	बैंक तथा वित्तीय संस्था	८,३९६,४३२,८९३.२०	६,९८२,२५४,९९९.३४
५.	अन्य संगठित संस्थाहरु	-	-
६.	अन्य (मुद्दति रसिद धितोमा सापटी)	-	७३,८००,०००.००
	जम्मा	१५,७४३,०९२,४९७.२०	१९,९४९,५५०,५०७.३४
ख.	विदेशी	-	-
१.	बैंकहरु	-	-
२.	अन्य	-	-
	जम्मा	-	-
	जम्मा (क+ख)	१५,७४३,०९२,४९७.२०	१९,९४९,५५०,५०७.३४

निक्षेप हिसाव

(२०७५ आषाढ मसान्त)

	विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१.	ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरु		
	१.१ वित्तीय संस्थाहरु	-	-
	१.२ अन्य संगठित संस्थाहरु	-	-
	१.३ व्यक्तिगत	-	-
	ब्याज तिर्नु नपर्ने खाताहरुको जम्मा	-	-
२.	ब्याज तिर्नु पर्ने खाताहरु		
क.	बचत हिसाव		
	१.१ संघ संस्थाहरु	-	-
	१.२ व्यक्तिगत	-	-
	१.३ अन्य	-	-
ख.	मुद्दती हिसाव		
	१.१ संघ संस्थाहरु	-	-
	१.२ व्यक्तिगत	-	-
	१.३ अन्य	-	-
	ब्याज तिर्नुपर्ने खाताहरुको जम्मा	-	-
	(१+२) जम्मा निक्षेप	-	-

अन्य दायित्व

अनुसूची ४.६

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. पेन्सन/उपदान कोष	११,३६९,४०९.००	८,७०७,५१०.००
२. विदा वापतको व्यवस्था	१०,७०७,१०८.००	९,४६९,४९९.००
३. कर्मचारी सञ्चय कोष	-	-
४. कर्मचारी कल्याण कोष	१९,६५३,१८४.५८	९५,२९८,१७४.२२
५. कर्मचारी बोनस व्यवस्था	५६,१४२,७३६.५२	४७,२४३,९३०.६८
६. निक्षेपमा भुक्तानी दिन बाँकी ब्याज	-	-
७. सापटीमा भुक्तानी दिन बाँकी ब्याज	-	-
८. सपड्डी क्रेडिटर्स	३,५२६,६३२.३८	५,२०८,०२५.४१
९. शाखा मिलान हिसाव	-	-
१०. स्थगन कर दायित्व	-	-
११. भुक्तानी दिनु पर्ने बिलहरू	-	-
१२. भुक्तानी दिन बाँकी लाभांश	-	-
१३. अन्य	१,४०१,८२४,३३२.१०	९८५,९१०,३९१.४९
क) ग्राहक सुरक्षण कोष	१,२४६,१६२,९५१.५२	९१९,७४५,१७३.२३
ख) तालिम तथा गोष्ठी अनुदान कोष	१,७९८.२५	१,७९८.२५
ग) अन्य अनुदान कोष	३,९३७,०००.००	-
घ) शेयर कल हिसाव	-	-
ङ) कृ.वि.बैंक लि. घुम्तीकोष	-	-
च) भुक्तानी दिन बाँकी संचालन खर्च	५९९,०३५.४०	६,८८६,२८५.१४
छ) भुक्तानी दिन बाँकी अग्रिम कर कट्टी	९४५,५०१.९४	२,९१०,९८३.९४
ज) भुक्तानी दिन बाँकी (कर्मचारी)	१४७,९२४.७७	४६,५५८.४०
झ) धरौटी	५०,०००.००	-
ञ) अनुसरण कार्यक्रम	१४१,५१८,१७१.०८	४५,००२,१४१.७७
ट) तालिम कार्यक्रम	७९२,११३.५६	२,४२०,२४५.८१
ठ) पशुधन सुरक्षण	५०१,८१६.५१	५०१,८१६.५१
ड) सूचना प्रविधि कोष	१,०००,०००.००	१,०००,०००.००
ढ) सूचना प्रविधि घुम्ती कोष	१,१००,०००.००	१,१००,०००.००
ण) साना किसान सम्मेलन कोष	१,२२८,३७५.४४	१,२२८,३७५.४४
त) साना किसान राहत कोष	३,८३९,६४३.६३	५,०६७,०१३.००
जम्मा	१,५०३,२२३,४०२.५८	१,१५१,८३७,५२२.८०

बैंक/वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात

अनुसूची ४.७

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	स्वदेशी मुद्रा	विदेशी मुद्रा रु.मा			कुल रु.	गत वर्ष रु.
		भा.रु.	परिवर्त्य वि.मु.	जम्मा		
१. स्वदेशी इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरू	१,०४०,९२०,३७९.०१	-	-	-	१,०४०,९२०,३७९.०१	२५६,३११,३०४.३५
क. चल्ती खाता	१,०४०,९२०,३७९.०१	-	-	-	१,०४०,९२०,३७९.०१	२५६,३११,३०४.३५
ख. अन्य खाता	-	-	-	-	-	-
जम्मा	१,०४०,९२०,३७९.०१	-	-	-	१,०४०,९२०,३७९.०१	२५६,३११,३०४.३५

नोट : सम्बन्धित इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरू समर्थन पत्र अनुसारको कुल मौज्जात रु. १,०४०,९२०,३७९.०१

लगानी

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	प्रयोजन		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
	व्यापारिक	अन्य		
१. नेपाल सरकारको ट्रेजरी विल	-	-	-	-
२. नेपाल सरकारको बचतपत्र	-	-	-	-
३. नेपाल सरकारको अन्य ऋणपत्र	-	-	-	-
४. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र	-	-	-	-
५. विदेशी ऋणपत्र	-	-	-	-
६. स्वदेशी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको शेयर	-	-	-	-
७. विदेशी बैंक	-	-	-	-
८. संगठित संस्थाहरूको शेयर	-	१,१७१,२००.००	१,१७१,२००.००	१,१७१,२००.००
९. संगठित संस्थाहरूको डिबेन्चर तथा बन्ड	-	-	-	-
१०. अन्य लगानी (मुद्दति खातामा लगानी)	९७,०००,०००.००	-	९७,०००,०००.००	९७७,०००,०००.००
कुल लगानी	९७,०००,०००.००	१,१७१,२००.००	९८,१७१,२००.००	९७८,१७१,२००.००
व्यवस्था	-	-	-	-
खुद लगानी	९७,०००,०००.००	१,१७१,२००.००	९८,१७१,२००.००	९७८,१७१,२००.००

शेयर, डिबेन्चर तथा बण्डमा लगानी

अनुसूची ४.८ (क)

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	परल मोल रु.	बजार मूल्य अनुसार रु.	व्यवस्था रकम रु.	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. शेयर लगानी					
१.१ सेन्टर फर माईक्रोफाईनान्स प्रा.लि. को १०० साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	१०,०००.००			१०,०००.००	१०,०००.००
१.२ अपि पावर लि. को २६ साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	२,६००.००			२,६००.००	२,६००.००
१.३ जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनि ११,५८६ साधारण शेयर, प्रति शेयर १०० ले चुक्ता	११,५८६,६००.००			११,५८६,६००.००	११,५८६,६००.००
१.२कम्पनी (प्रा.लि./लि.)साधारण शेयर (मध्ये.....बोनश समेत प्रति शेयरले चुक्ता					
१.३कम्पनी (प्रा.लि./लि.)प्रतिशत.....प्रिफरेन्स शेयर प्रति शेयर रु..... ले चुक्ता					
२. डिबेन्चर तथा बण्ड लगानी					
२.१कम्पनी (प्रा.लि./लि.)प्रतिशत डिबेन्चर/बण्ड प्रति डिबेन्चर/बण्ड रु.....ले					
२.२					
२.३					
कुल लगानी	१,१७१,२००.००	-	-	१,१७१,२००.००	१,१७१,२००.००
३. जोखिम सम्वन्धी व्यवस्था					
३.१. गत वर्ष सम्मको व्यवस्था					
३.२. यस वर्षको थप/घट					
कुल व्यवस्था					-
खुद लगानी	१,१७१,२००.००	-	-	१,१७१,२००.००	१,१७१,२००.००

कर्जा सापट वर्गीकरण र सोको लागि ब्यवस्था

अनुसूची ४.९

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	कर्जा सापट विवरण रु.			गत वर्षको जम्मा रु.
	विमित	अविमित	यस वर्षको जम्मा	
१. सक्रिय कर्जा सापट (Performing Loan)	-	१६,८८४,७१५,१४८.७९	१६,८८४,७१५,१४८.७९	१३,९८०,७४०,११२.२७
असल कर्जा	-	१६,८८४,७१५,१४८.७९	१६,८८४,७१५,१४८.७९	१३,९८०,७४०,११२.२७
२. निस्क्रीय कर्जा सापट (Non Performing Loan)	-	६,५०८,१६९.७१	६,५०८,१६९.७१	१४,१९४,६२०.३२
२.१ कमसल	-	-	-	-
२.२ शंकास्पद	-	-	-	-
२.३ खराब	-	६,५०८,१६९.७१	६,५०८,१६९.७१	१४,१९४,६२०.३२
३. कुल कर्जा सापट (१+२)	-	१६,८९१,२२३,३१८.५०	१६,८९१,२२३,३१८.५०	१३,९९४,९३४,७३२.५९
४. कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था	-	२५७,९७०,२२७.८७	२५७,९७०,२२७.८७	२१९,१०८,९०५.३९
४.१ असल	-	१६८,८४७,१५१.४९	१६८,८४७,१५१.४९	१३९,८०७,४०१.१२
४.२ कमसल	-	-	-	-
४.३ शंकास्पद	-	-	-	-
४.४ खराब	-	६,५०८,१६९.७१	६,५०८,१६९.७१	१४,१९४,६२०.३२
४.५ अतिरिक्त कर्जा ब्यवस्था	-	८२,६१४,९०६.६७	८२,६१४,९०६.६७	६५,१०६,८८३.९५
४.६ तेश्रोपक्षको धितोमा प्रवाह भएको कर्जाको लागि थप	-	-	-	-
५. गत वर्षसम्मको कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था	-	२१९,१०८,९०५.३९	२१९,१०८,९०५.३९	१८३,६१९,९४२.४८
५.१ असल	-	१३९,८०७,४०१.१२	१३९,८०७,४०१.१२	११०,२५८,७२१.७२
५.२ कमसल	-	-	-	-
५.३ शंकास्पद	-	-	-	-
५.४ खराब	-	१४,१९४,६२०.३२	१४,१९४,६२०.३२	८,२५४,३३६.८१
५.५ अतिरिक्त	-	६५,१०६,८८३.९५	६५,१०६,८८३.९५	६५,१०६,८८३.९५
५.६ तेश्रोपक्षको धितोमा प्रवाह भएको कर्जाको लागि थप	-	-	-	-
६. यस वर्षको नोक्सानी ब्यवस्था फिर्ता	-	-	-	-
७. यस वर्षको थप कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था	-	३८,८६१,३२२.४८	३८,८६१,३२२.४८	३५,४८८,९६२.९१
८. यस वर्षमा थप/फिर्ता	-	३८,८६१,३२२.४८	३८,८६१,३२२.४८	३५,४८८,९६२.९१
९. कुल कर्जा नोक्सानी ब्यवस्था (५-६+७)	-	२५७,९७०,२२७.८७	२५७,९७०,२२७.८७	२१९,१०८,९०५.३९
खुद कर्जा (३-४)	-	१६,६३३,२५३,०९०.६३	१६,६३३,२५३,०९०.६३	१३,७७५,८२५,८२७.२०

स्थिर सम्पत्ति

(२०७५ आषाढ मसान्त)

अनुसूची ४.१०

विवरण	सम्पत्ति							गत वर्ष रु.
	भवन	परिवहन साधन	मेशिनरी	कार्यालय सामान	लिजहोल्ड सम्पत्ति	अन्य	यस वर्ष रु.	
१. परलमोल								
(क) गत वर्षको मौज्जात		१६,३८६,२१७.८४	-	२९,६५६,५०२.१७	-	१,५४९,७७६.२४	४४,६९६,०२७.३३	
(ख) यस वर्ष थप		७३०,८००.००		१,६५५,४८२.२१		२,६३१,५५४.९७	२,९७४,१३७.८१	
(ग) यस वर्ष पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन		-		-		-	-	
(घ) यस वर्षको विक्री		-		-		-	-	
(ङ) यस वर्षको अपलेखन		(३१,९७५.००)		(२,०६०,८५३.७६)		(७६,८२४.४४)	(७७,६६८.८९)	
कूल (क+ख+ग+घ+ङ) परलमोल	-	१७,०८५,०४२.८४	-	२९,२५१,१३०.६२	-	१,७१८,२२४.५६	४७,५९२,४९६.२५	
२. ह्यासकठी								
(क) गत वर्ष सम्मको		८,२६९,१०३.४२		२०,४७८,७१७.६२		८१६,६६८.२२	२९,५६४,४८९.२६	
(ख) यस वर्षको		१,७०३,४६८.६३		२,६५६,३०५.२१		८७,७४५.२९	४,४४७,५१९.१२	
(ग) ह्यासकठी पुनर्मूल्याङ्कन/पुनर्लेखन								
(घ) ह्यासकठी रकम समायोजन/फिर्ता		(२८,४३४.००)		(१,९०२,६०७.१९)		(५६,०२१.६९)	(७४,९६८.८९)	
कूल ह्यासकठी	०	९,९४४,१३८.०५		२१,२३२,४१५.६४		८४८,३९१.८२	२९,५६४,४८९.२६	
३. बुक भ्यालु (WDV*) (१-२)	०	७,१४०,९०४.७९		८,०१८,७१४.९८		८६९,८३२.७४	१८,०२८,००६.९९	
४. जग्गा								
५. पुँजीगत निर्माण (पुँजीकरण गरिनुपर्ने)								
जम्मा (३+४+५)	-	७,१४०,९०४.७९	-	८,०१८,७१४.९८	-	८६९,८३२.७४	१८,०२८,००६.९९	

* Written Down Value

गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति

अनुसूची ४.११

(२०७५ आषाढ मसान्त)

ऋणी वा पार्टीको नाम ठेगाना	गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति सकार गरेको मिति	कुल गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति रकम रु.	नोक्सानी व्यवस्था		खुद गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति रु.	गत वर्ष रु.
			प्रतिशत	रकम रु.		
कुल जम्मा						

अन्य सम्पत्ति

अनुसूची ४.१२

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. मसलन्द मौज्दात	१३८,९३६.७४	१५९,७५४.९१
२. लगानीमा असूल गर्न बाँकी आम्दानी	-	-
३. कर्जामा असूल गर्न बाँकी ब्याज	४८७,९६०.४१	-
न्यून: ब्याज मुलतवी रकम	(४८७,९६०.४१)	-
४. असूल गर्न बाँकी कमिशन	-	-
५. सन्डी डेटर्स	६,०७५,२०२.९८	१४,८२७,५९८.९५
६. कर्मचारी सापटी र पेशकी	३०,७११,६६६.०६	४८,९८८,२१६.३८
७. अग्रिम भुक्तानी	५,०२९,८९८.३५	२५,७,९५०.२४
७.१ अग्रिम खर्च भुक्तानी	७६३,०६३.२४	२५,७,९५०.२४
७.२ अग्रिम कर भुक्तानी	४,२६६,८३५.११	-
८. मार्गस्थ नगद	-	-
९. मार्गस्थ अन्य (चेक समेत)	-	-
१०. विना सूचना ड्राफ्टको भुक्तानी	-	-
११. अपलेखन हुन बाँकी खर्च	-	-
१२. शाखा मिलान हिसाव	-	४,५९३.००
१३. स्थगन कर सम्पत्ति	६,६११,७३०.६६	५,५५६,१७५.४५
१४. अन्य	२६,५८४,२९९.६०	२४,१४४,४४८.२५
१४.१ अनुसरण पेशकी	२२,९४०,७०५.००	१५,०८८,७५०.००
१४.२ अन्य संघ संस्था	२,७८५,२४८.६०	८,१००,१०३.१०
१४.३ घरौटी	२६७,४६६.००	१२४,४९६.००
१४.४ अन्य (कम्प्युटर सफ्टवेयर)	५९०,८८०.००	८३१,१७९.१५
जम्मा	७५,१५१,७३४.३९	९३,९३८,७३७.१८

अन्य सम्पत्ति (थप विवरण)

अनुसूची ४.१२ क

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.			गत वर्ष रु.
	१ वर्षसम्म	१ वर्षदेखि माथि ३ वर्ष सम्म	३ वर्षभन्दा माथि	
१. कर्जामा असूल गर्न बाँकी ब्याज	४८७,९६०.४१			१९०,५९०.५४
२. शाखा मिलान हिसाव	-			४,५९३.००
३. एजेन्सी हिसाव				

सम्भावित दायित्वहरू

(२०७५ आषाढ मसान्त)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. जमानत	-	-
२. अपरिवर्त्य कर्जा प्रतिवद्धता (Irrevocable Loan Commitment)	-	-
३. आयकर वापत सम्भावित दायित्व	-	-
४. Acceptance सहित अन्य सबै प्रकारका सम्भावित दायित्वहरू	-	-
५. चुक्ता वा भुक्तान हुन बाँकी शेयर लगानी	-	-
६. भुक्तानीको लागि दावी परेको जमानत	-	-
७. संस्थाउपर दावी परेको तर संस्थाले दायित्व स्वीकार नगरेको दायित्वहरू	-	-
जम्मा	-	-

अनुसूची ४.१४

ब्याज आम्दानी

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क. कर्जा सापटमा	१,५६७,९९९,०९७.६५	१,०७२,२१३,७६२.९३
ख. लगानीमा	१०,३७९,०९५.६१	६,२८४,७३६.३९
१. नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र	-	-
३. नेपाल राष्ट्र बैंकको ऋणपत्र	-	-
४. डिभेन्चर तथा बण्ड	-	-
५. अन्तर बैंक लगानीमा ब्याज	१०,३७९,०९५.६१	६,२८४,७३६.३९
ग. एजेन्सी मौज्जातमा	-	-
घ. माग तथा अल्पसूचनामा प्राप्त हुने मौज्जातमा	२६,८४०,१२५.६३	१०,८५४,३३८.४१
ङ. अन्यमा	८५०,९३९.४३	७८७,९९७.३६
१. घुमिन्त कोषमा ब्याज आम्दानी	-	-
२. कर्मचारी सापटीबाट ब्याज	८५०,९३९.४३	७८७,९९७.३६
जम्मा	१,६०६,०६९,२५८.३२	१,०९०,१४०,८३५.०९

अनुसूची ४.१५

ब्याज खर्च

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
क. निक्षेप दायित्वमा	-	-
१. सदस्यहरूको बचतमा	-	-
२. सर्व साधारणको निक्षेपमा	-	-
ख. कर्जा सापटमा	७९१,२८८,७५७.१८	४०४,५८५,६२२.२५
१. ऋणपत्र तथा बण्ड	-	-
२. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त कर्जा	२३६,२७१.१०	२९०,४६४.३०
३. अन्तर बैंक/वित्तीय संस्था कर्जा	७३१,६०३,१७९.०९	३५९,६४९,९५२.४७
४. अन्य संगठित संस्था	-	-
५. अन्य कर्जा (नेपाल सरकार)	५९,४४९,३१५.०७	४४,६४५,२०५.४८
ग. अन्यमा	६३,७०२,२१५.३१	४६,९०५,२८२.९०
१. ग्राहक सुरक्षणमा ब्याज	६३,६५३,६८९.२८	४५,२२८,१०२.०७
२. अन्य	४८,५२६.०३	१,६७७,१८०.८३
जम्मा	८५४,९९०,९७२.४९	४५१,४९०,९०५.१५

कमिशन तथा अन्य सञ्चालन आम्दानी

अनुसूची ४.१६

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. सेवा शुल्क	-	-
२. नवीकरण शुल्क	-	-
३. इ.प्रा. कमिशन वापत	-	-
४. बट्टा आम्दानी	-	-
५. अन्य	३८२,७९०.२५	१,०१४,६३५.०३
५.१ ब्याज छुट	-	-
५.२. रेमिटेन्स फी	१,६७२.४३	२,०६७.६५
५.३. परिक्षा शुल्क	७५,०००.००	१२०,६००.००
५.४. टेण्डर शुल्क	-	२,४००.००
५.५. विविध	३०६,११७.८२	८८९,५६७.३८
जम्मा	३८२,७९०.२५	१,०१४,६३५.०३

अनुसूची ४.१७

कर्मचारी खर्च

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. तलब	२८,७९०,०८९.९२	२६,८०५,१०७.९५
२. भत्ता	५,०८८,०१०.६४	४,०७२,७१३.४२
३. संचयकोषमा थप	२,३५५,२६९.२२	२,०२३,३७४.७७
४. तालिम खर्च	२,६९१,४७३.८५	२,००६,९९२.६९
५. पोशाक	९२१,७५०.००	७९०,०००.००
६. औषधोपचार	१,७३४,९४०.००	१,५३८,५२५.००
७. बीमा	६५१,६१२.३३	५४१,७९२.०७
८. विदा वापतको व्यवस्था खर्च	२,८३९,३२६.५०	४,३९८,६८५.८८
८.१ घर विदा	१,८५८,२११.३३	२,३१०,८०८.८८
८.२ विरामी विदा	९८१,११५.१७	२,०८७,८७७.००
९. पेन्सन तथा उपदान व्यवस्था	२,६६१,८९९.००	३,४५४,३१५.००
१०. अन्य	८,०३९,४१८.५६	८,२५१,५३३.१२
१०.१ दशै खर्च	२,४४६,२३९.००	२,३८७,७४०.००
१०.२ ओभरटाईम	७७४,२७२.००	९४२,६५२.००
१०.३ पारिश्रमिक	७५४,३७०.००	७८१,६३०.००
१०.४ बैंक दिवस भत्ता	२,०८१,४३९.७१	२,१९१,५६०.००
१०.५ परामर्श/सल्लाहकार सेवा	१,९८३,०९७.८५	१,९४७,९५१.१२
जम्मा	५५,७७३,७९०.०२	५३,८८३,०३९.९०

अन्य सञ्चालन खर्च

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. घरभाडा		५,४६५,७६२.००	४,७५२,९९६.००
२. बत्ती विजुली, पानी		८३७,०१३.८८	७५८,०६५.४९
३. मर्मत तथा सम्भार		१,४१२,७५३.४३	१,१९९,३०८.६२
क) भवन	-	-	-
ख) सवारी साधन	७९८,३६९.५९		७२२,२२७.९२
ग) अन्य	६१४,३८३.८४		४७७,०८०.७०
४. बीमा		३३२,६४१.५५	१४१,७९२.३७
५. पोष्टेज, टेलिक्स, टेलिफोन, फ्याक्स		१,३२२,५०७.३०	१,३१५,६८४.६३
६. कार्यालय उपकरण फर्निचर र सम्भार		-	-
७. भ्रमण भत्ता र खर्च		१,९२०,७४१.१०	१,६१७,८१७.००
८. मसलन्द र छपाई		९०२,४२२.६०	८२८,८६९.२९
९. पत्रपत्रिका तथा पुस्तक		३७०,१०७.००	३८८,२९८.००
१०. विज्ञापन		५६८,६७६.६४	६०८,५८१.८०
११. कानूनी खर्च		-	-
१२. चन्दा			
१३. संचालक समिति सम्बन्धी खर्च		१,८०२,४०९.४७	१,४२९,५७८.७८
(क) बैठक भत्ता	६४५,५००.००		४२०,५००.००
(ख) अन्य खर्च	१,१५६,९०९.४७		१,००९,०७८.७८
१४. साधारण सभा सम्बन्धी खर्च		१,०४१,६४९.८१	६०३,१११.००
१५. लेखापरीक्षण सम्बन्धी		३२२,५९२.००	३६०,५४७.५०
(क) लेखापरीक्षण शुल्क	२५०,०००.००		२५०,०००.००
(ख) अन्य खर्च	७२,५९२.००		११०,५४७.५०
१६. रकम स्थानान्तरण कमिशन		५,७५४,७६८.२३	५२,६४६.८४
१७. स्थीर सम्पत्तिमा ह्रास कट्टी		४,४४७,५१९.१२	४,८७२,८४२.२९
१८. पूर्व संचालन खर्च अपलेखन		-	-
१९. शेयर निष्काशन खर्च		१,०२२,४१७.३६	९४२,३५३.९४
२०. प्राविधिक सेवा सोधभर्ना		-	-
२१. मनोरंजन खर्च		८२१,६८३.०३	९०२,७७७.४०
२२. अपलेखन खर्च		४२२,८८९.४७	२४०,२९९.१५
२३. सुरक्षा खर्च		-	-
२४. कर्जा सुरक्षण प्रिमियम		-	-
२५. कमिशन र डिस्काउण्ट		-	-
२६. अन्य		११,४९०,२६७.६०	१०,९६०,२३७.७४
क) इन्धन		१,७१५,०१३.६२	१,५६१,८१६.९६
ख) सदस्यता शुल्क		५२२,१९०.५६	५१९,८१५.९७
ग) नवीकरण		२६२,३००.००	२३४,७२५.००
घ) उपसमिति		४०७,७७३.००	६९९,५९०.००
ङ.) पदपूर्ति परिक्षा खर्च		८८७,५६९.००	९१८,८५९.४२
च) बैंक दिवस/प्रोत्साहन पुरस्कार		२,११०,८९७.७७	१,२२४,६०३.०७
छ) दातृ निकायसँगको कार्यक्रम खर्च		-	३,२७५,७८१.२७
ज) व्यावसायिक प्रवर्द्धन		२,९७४,९३३.१६	४४३,५७२.४४
झ) पत्रपत्रिका प्रकाशन		६३६,५६९.५०	८०९,०८६.००
ञ) कार्यालय फर्निचर खर्च		१४७,२०२.९४	३०,३६५.९२
ट) साना किसान सहकारी लघु वित्त सम्मेलन		-	-
ठ) साना किसान प्रशिक्षार्थी छनौट		९७४,८०५.६४	४८१,६३५.६१
ड) प्रभावकारिता अध्ययन		-	७५,०००.००
ढ) विविध		८५१,०१२.४१	६८५,३८६.०८
जम्मा		४०,२५८,८२१.५९	३१,९७५,८०७.८४

सम्भावित नोकसानी व्यवस्था

अनुसूची ४.१९

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. कर्जा नोकसानी व्यवस्थामा भएको वृद्धि	३८,८६१,३२२.४८	३५,४८८,९६३.९१
२. लगानी नोकसानी व्यवस्थामा भएको वृद्धि	-	-
३. गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति नोकसानी व्यवस्था	-	-
४. अन्य सम्पत्तिमा गरिएको व्यवस्था	-	-
जम्मा	३८,८६१,३२२.४८	३५,४८८,९६३.९१

गैर संचालन आम्दानी / नोकसान

अनुसूची ४.२०

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. लगानी विक्रीबाट आम्दानी/(नोकसानी)	-	-
२. सम्पत्ति विक्रीबाट आम्दानी/(नोकसानी)	-	-
३. लाभांश	-	-
४. अन्य (अनुदान सम्पत्ति ह्रासकट्टी आम्दानी)	१,००२,९५९.७४	१,३६६,४८४.९९
खुद गैर संचालन आम्दानी/(नोकसान)	१,००२,९५९.७४	१,३६६,४८४.९९

सम्भावित नोकसानी व्यवस्थाबाट फिर्ता

अनुसूची ४.२१

(आर्थिक वर्ष २०७४।०७५)

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. कर्जा नोकसानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
२. गैर बैकिङ्ग सम्पत्ति नोकसानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
३. लगानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
४. अन्य सम्पत्तिको व्यवस्थाबाट फिर्ता	-	-
जम्मा	-	-

असामान्य कारोबारहरूबाट भएको आम्दानी/खर्च

अनुसूची ४.२२

मिति २०७४/०४/०१ देखि २०७५/०३/३२ सम्म

विवरण	यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१. अपलेखन भएको कर्जाको असुली	-	-
२. स्वेच्छिक अवकाश खर्च	-	-
३. असुली हुन नसक्ने कर्जाको अपलेखन (४.२२ क)	-	-
४. अन्य खर्च/आम्दानी	-	-
जम्मा	-	-

अपलेखित कर्जाको विवरण

(आर्थिक वर्ष २०७४।०७५)

क्र.सं.	कर्जा प्रकार	अपलेखन गरिएको रकम	धितोको प्रकार तथा रकम	धितो मूल्यांकनको आधार	कर्जा स्वीकृत गर्ने अधिकारी /तह	कर्जा असुलीका लागि भए गरेका प्रयास	कैफियत
१.							
२.							
३.							
४.							
५.							
	कुल कर्जा						

नोट : आर्थिक वर्षभरीमा अपलेखन गरिएको कर्जाको विवरण माथि उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।

संचालक, कार्यकारी प्रमुख, संस्थापक, कर्मचारी, शेयरहोल्डरहरूलाई गएको कर्जा सापट विवरण (२०७५ आषाढ मसान्त)

प्रवाहित कर्जा सापटको कुल रकममध्ये संचालक, कार्यकारी प्रमुख, संस्थापक, कर्मचारी, शेयरधनीहरू र निजहरूको परिवारका सदस्य वा त्यस्ता व्यक्ति जमानी बसेको वा म्यानेजिङ एजेन्ट भएको कुनै संस्था वा कम्पनीलाई गएको रकमको विवरण देहाय बमोजिम छ ।

संस्थापक/संचालक/कार्यकारी प्रमुखको नाम	गत वर्षसम्मको बाँकी		यस वर्ष अस्ली		यस वर्ष थप कर्जा	असार मसान्तसम्म बाँकी	
	सावाँ	ब्याज	सावाँ	ब्याज		सावाँ	ब्याज
(क) संचालक	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ख) कार्यकारी प्रमुख	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ग) संस्थापक	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(घ) कर्मचारी	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
(ङ) शेयर धनीहरू	-	-	-	-	-	-	-
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	-	-	-	-	-	-	-

पुँजीकोष तालिका

(२०७५ आषाढ मसान्त)

अनुसूची ४.२४

रु. हजारमा

विवरण	यस वर्ष	गत वर्ष
(क) प्राथमिक पुँजी	१,५६१,०३८	१,२४९,१७६
(१) चुक्ता पुँजी (साधारण शेयर)	६२८,८२८	५०३,०६२
(२) प्रस्तावित बोनस शेयर	१५७,२०७	१२५,७६६
(३) शेयर प्रिमियम	-	-
(४) फिर्ता नहुने अग्राधिकार शेयर	-	-
(५) साधारण जगेडा कोष	२८७,८५०	२०९,२३७
(६) सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	२४३,८३३	१७३,७९४
(७) वासलातमा देखाईएको चालु आ. व. को नाफा नोक्सान हिसावको रकम	७७,०९८	७०,०३९
(८) पुँजी फिर्ता जगेडा कोष	-	-
(९) पुँजी समायोजन कोष	-	-
(१०) कल्स इन एडभान्स	-	-
(११) अन्य स्वतन्त्र कोषहरु (पुँजीगत अनुदान कोष अन्तर्गत रहेको ऋण मिनाहाबाट प्राप्त रकम र ऋण मोचन कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वीकृति अनुसार)	१७२,८३४	१७२,८३४
घटाउने:		
- ख्याति (Goodwill) वापतको रकम	-	-
- स्थगन कर सम्पत्ति (Deferred Tax Assets)	(६,६१२)	(५,५५६)
- सीमा भन्दा बढी शेयर, सुरक्षणपत्रमा लगानी गरिएको रकम	-	-
- वित्तीय स्वार्थ रहेको कम्पनीको धितोपत्रमा लगानी गरेको रकम	-	-
- अवास्तविक सम्पत्ति	-	-
- यस बैंकको निर्देशन पालन नगरी स्वप्रयोजनका लागि घरजग्गा खरिद गरेको रकम	-	-
- प्रचलिन ऐन तथा कानूनले प्रतिबन्ध गरेका व्यक्ति तथा समुहहरुलाई प्रदान गरेको कर्जा तथा सुविधाहरु	-	-
(ख) पूरक पुँजी	२५२,००१	१९८,१३३
(१) असल कर्जाको लागि गरिएको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	१६८,८४७	१३९,८०७
(२) अतिरिक्त कर्जा नोक्सानी व्यवस्था	४९,४४७	३८,४७८
(३) हाइब्रिड पुँजी उपकरणहरु	-	-
(४) सुरक्षण नराखिएको सहायक आवधिक ऋण	-	-
(५) सम्पत्ति पूनमूल्यांकन कोष	-	-
(६) लगानी समायोजन कोष	१०	१०
(७) ग्राहक संरक्षण कोष	३३६९७.२२	१९८३७.७२
(ग) जम्मा पुँजीकोष (क+ख)	१,८१३,०३९	१,४४७,३०९
(घ) जोखिम भारित सम्पत्तिको आधारमा कायम गर्नुपर्ने न्यूनतम पुँजीकोष		
पुँजीकोष (८ प्रतिशत)	१०.३८	१०.१५
प्राथमिक पुँजी (४ प्रतिशत)	८.९४	८.७६
पुँजीकोष (अधिक २.३८ प्रतिशतले)	२.३८	२.१५
प्राथमिक पुँजी (अधिक ४.९४ प्रतिशतले)	४.९४	४.७६

जोखिम भारित सम्पत्ति विवरण तालिका

(२०७५ आषाढ मसान्त)

रु. हजारमा

विवरण	भार	यस वर्ष रु.		गत वर्ष रु.	
		रकम	जोखिम भारित सम्पत्ति	रकम	जोखिम भारित सम्पत्ति
(क) वासलात बमोजिमको सम्पत्तिहरू (On-Balance-sheet Assets)					
नगद मौज्जात	०	२६३	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	०	७८,०००	-	६२,५००	-
नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्रमा गरिएको लगानी	०	-	-	-	-
नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रमा गरेको लगानी	०	-	-	-	-
आफ्नै मुद्दति रसीदको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुने गरी प्रदान गरिएको मुद्दति रसीद धितो कर्जा	०	-	-	-	-
सरकारी सुरक्षणपत्रको धितोमा पूर्ण सुरक्षित हुनेगरी प्रदान गरिएको कर्जा	०	-	-	-	-
सरकारी सुरक्षणपत्रमा पाउनुपर्ने ब्याज रकम (Accrued Interest)	०	-	-	-	-
बैंक/वित्तीय संस्थाहरूमा रहेको मौज्जात/मुद्दती रसिदको दावी (Claims)	०.२०	१,१३७,९२०	२२७,५८४	४३३,३११	८६,६६२
मागेको बखत प्राप्त हुने रकम (Money at Call)	०.२०	१,२८३,३३२	२५६,६६६	३४०,२८७	६८,०५७
अन्तर बैंक/संस्था सापटी	०.२०	-	-	-	-
शेयर, डिभेन्चर एवं बण्डमा भएको लगानी	१.००	१,१७१	१,१७१	१,१७१	१,१७१
अन्य लगानीहरू	१.००	-	-	-	-
कर्जा, सापट (कुल रकम)	१.००	१६,८९१,२२३	१६,८९१,२२३	१३,९९४,९३५	१३,९९४,९३५
स्थीर सम्पत्तिहरू	१.००	१६,०२९	१६,०२९	१८,०२८	१८,०२८
पाउनुपर्ने अन्य खुद ब्याज रकम (कुल पाउनुपर्ने ब्याज - सरकारी ऋणपत्र तथा वचत पत्रको ब्याज - ब्याज मूलतवी)	१.००	-	-	-	-
अन्य सबै सम्पत्तिहरू (खुद अग्रिम कर दाखिला बाहेक)	१.००	७०,८८५	७०,८८५	९३,९३९	९३,९३९
जम्मा (क)		१९,४७८,८२३	१७,४६३,५५८	१४,९४४,१७१	१४,२६२,७९२
(ख) वासलात बाहिरको कारोवार (Off-balance-sheet Items)					
जमानत	१.००	-	-	-	-
अपरिवर्त्य कर्जा प्रतिबद्धता (Irrevocable Loan Commitment)	१.००	-	-	-	-
आयकर वापत सम्भावित दायित्व	१.००	-	-	-	-
Acceptance सहित अन्य सबै प्रकारका सम्भावित दायित्वहरू	१.००	-	-	-	-
चुक्त वा भुक्तान हुन बाँकी शेयर लगानी	१.००	-	-	-	-
भुक्तानीका लागि दावी परेको जमानत	१.००	-	-	-	-
संस्थाउपर दावी परेको तर संस्थाले दायित्व स्वीकार नगरेको दायित्वहरू	१.००	-	-	-	-
जम्मा (ख)		-	-	-	-
कूल जोखिम भारित सम्पत्ति (क+ख)		१९,४७८,८२३	१७,४६३,५५८	१४,९४४,१७१	१४,२६२,७९२

प्रमुख सूचकाङ्क

(कम्तीमा विगत ५ वर्षको परिसूचकहरू)

विवरण	सूचकाङ्क	आ.व. ७०/७१	आ.व. ७१/७२	आ.व. ७२/७३	आ.व. ७३/७४	आ.व. ७४/७५
१. खुद नाफा/कुल आम्दानी प्रतिशत	प्रतिशत	२४.९८	२७.५८	२९.५०	३०.३१	२४.४७
२. प्रति शेयर आम्दानी	रु.	४९.४५	६६.७९	४४.०४	५२.६०	५०.०१
३. प्रति शेयर बजार मूल्य	रु.	१,३६४.००	१,५४२.००	२,४९९.००	१,५०२.००	१,१६०.००
४. मूल्य आम्दानी अनुपात (PE Ratio)	अनुपात	२७.५८	२३.०९	५६.७४	२८.५६	२३.२०
५. शेयर पुँजीमा लाभांश (बोनस सहित)	प्रतिशत	१५.७२	२६.३२	२६.३२	२६.३२	२६.३२
६. शेयर पुँजीमा नगद लाभांश भुक्तानी	प्रतिशत	०.८३	१.३२	१.३२	१.३२	१.३२
७. ब्याज आम्दानी/कर्जा तथा सापट	प्रतिशत	९.०६	७.८९	७.५९	८.५७	१०.१५
८. कर्मचारी खर्च/कुल सञ्चालन खर्च	प्रतिशत	९.२५	११.२४	१०.७७	९.४१	५.६३
९. कुल निक्षेप तथा सापटीमा ब्याज खर्च	प्रतिशत	४.६४	२.९९	२.८९	३.८८	५.७३
१०. सटही घटवढ आम्दानी/कुल आम्दानी	प्रतिशत	-	-	-	-	-
११. कर्मचारी बोनस/कुल कर्मचारी खर्च	प्रतिशत	६०.९१	६१.२६	७३.५२	८७.६८	१००.६६
१२. खुद नाफा/कर्जा सापट	प्रतिशत	२.१३	१.९०	२.०१	२.३६	२.३३
१३. खुद नाफा/कुल सम्पत्ति	अनुपात	१.७३	१.७४	१.८६	२.२५	२.०४
१४. कुल कर्जा/निक्षेप	प्रतिशत	-	-	-	-	-
१५. कुल सञ्चालन खर्च/कुल सम्पत्ति	प्रतिशत	४.४३	३.६०	३.३६	३.८९	५.१५
१६. जोखिम भारित सम्पत्तिमा पुँजीकोषको पर्याप्तता						
(क) प्राथमिक पुँजी	प्रतिशत	१०.५८	८.५२	८.७४	८.७६	८.९४
(ख) पूरक पुँजी	प्रतिशत	०.९५	१.२३	१.३३	१.३९	१.४४
(ग) कुल पुँजी कोष	प्रतिशत	११.५३	९.७५	१०.०७	१०.१५	१०.३८
१७. तरलता (CRR)	अनुपात	०.५१	०.५२	०.५१	०.५२	०.५०
१८. निष्कृत्य कर्जा/कुल कर्जा	प्रतिशत	०.११	०.१७	०.०७	०.१०	०.०४
१९. ब्याज दर अन्तर (Weighted Average Interest Rate Spread)	प्रतिशत	४.४२	४.९०	४.७०	४.६९	४.४२
२० बुक नेटवर्थ (प्रति शेयर)	रु.	३६७.०२	३४२.४८	२५८.०५	२५५.६४	२५०.७०
२१. कुल शेयर	संख्या	२,३०६,८२३	२,८८३,५२९	५,०३०,६२३	६,२८८,२७९	७,८६०,३४९
२२. कुल कर्मचारी	संख्या	८१	८१	८३	७८	८७
२३. अन्य						

प्रमुख लेखा नीतिहरू

आ.व.२०७८/७९

ने. रा. बै. निर्देशन अनुसूची ४.२६

परिचय

साना किसान विकास आयोजनाहरू साना किसान सहकारी संस्थामा परिणत भएको र साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रमको माध्यमबाट थप क्षेत्रमा साना किसान सहकारी संस्थाहरूको स्थापनाक्रम निरन्तर जारी रहेकोले यी संस्थाहरूलाई जाने वित्तीय तथा गैरवित्तीय सेवामा निरन्तरता दिई त्यस्ता संस्थाको अनुगमन तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सांगठनिक तवरले दिगो र वित्तीय हिसावले सक्षम बनाउन र साना किसान विकास कार्यक्रमको मर्म र उद्देश्यलाई जिवन्त राख्दै संस्थागत स्तरमा सिर्जित जोस जाँगर र उत्साह कायम गर्न र स्वामित्व प्राप्त पछिको वित्तीय सेवाको मागलाई सहज परिपूर्ति गर्न पनि एक संरक्षक वित्तीय संस्थाको आवश्यकतालाई दृष्टिगत गर्दै कृषि विकास वित्तीय संस्था को अग्रसरतामा विभिन्न क्षेत्रमा रहेका साना किसान सहकारी संस्थाहरू, नेपाल सरकार तथा अन्य वाणिज्य बैंकहरू समेतको शेयर लगानीमा विक्रम संवत् २०५८ असार २२ गते 'घ' वर्गको एक विशिष्ट लघुवित्त विकास वित्तीय संस्था को रूपमा साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि. (जसलाई यस पश्चात वित्तीय संस्था भनि सम्बोधन गरिएको छ) को स्थापना भएको हो।

यस वित्तीय संस्था ले शेयर पुँजी, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूबाट लिएको कर्जा, दातृसंस्था तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त श्रोतलाई परिचालन गरी साना किसान सहकारी संस्था तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य संस्थाहरूको कर्जा मागलाई वित्तीय संस्थाका १० वटा इलाका कार्यालयहरू मार्फत सेवा प्रवाह गर्दै आएको छ। यसका अतिरिक्त नेपाल सरकार र अन्य वैदेशिक संघ संस्थासँग समन्वय गरी पशु विमा, सामाजिक तथा सामुदायिक कार्यक्रम, संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि र सेवा पाउने साना किसानको संख्या वृद्धिका लागि अनुसरण कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ।

लेखाङ्कन तथा प्रस्तुतिको आधार

वित्तीय विवरणहरू नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशनमा तोकिएको अवस्थामा बाहेक नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standards) तथा कम्पनी ऐन २०६३, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३ र नेपाल राष्ट्र बैंकबाट समय समयमा जारी गरिएका निर्देशनहरूमा आधारित छन्। नेपाल लेखामानले समावेश नगरेका क्षेत्रहरूमा अन्तर्राष्ट्रिय लेखामान (International Financial Reporting Standards) लाई आधार लिईएको छ।

अन्यथा उल्लेख भएकोमा बाहेक, वित्तीय संस्थाले प्रोदभावी

लेखाङ्कन आधार (Accrual Basis) तथा ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Concept) लाई अपनाएको छ। वित्तीय संस्थाका लेखानीतिहरू विगत वर्षदेखि एकैरूपले (Consistently) अवलम्बन गरिएको छ।

वित्तीय विवरणहरू नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा तोकिएको ढाँचा तथा नेपाली रुपैयाँमा प्रस्तुत गरिएको छ।

अवलम्बन गरिएका लेखा सम्बन्धी प्रमुख नीतिहरू निम्नानुसार छन् -

प्रमुख लेखा नीतिहरू

१. स्थीर सम्पत्ति तथा हासकट्टी

वित्तीय संस्था का स्थीर सम्पत्तिहरूलाई ऐतिहासिक लागत अवधारणा (Historical Cost Concept) अनुरूप घट्दो मुल्य प्रणाली (WDV Basis) आधारमा लेखाङ्कन गरिएको छ।

वित्तीय संस्थाका स्थीर सम्पत्तिहरूमा आयकर नियमावलि २०५९ तथा वित्तीय संस्थाकै लेखा निर्देशिका २०५९ बमोजिम निर्दिष्ट दर रेटमा घट्दो मौज्जात प्रणाली अनुसार हासकट्टी गरिएको छ। वित्तीय संस्थाले अवलम्बन गरेको हासकट्टी दर निम्न बमोजिम रहेको छ :

स्थीर सम्पत्ति समूह	हासकट्टी दर (प्रतिशत)
भवन तथा घर/टहरा	५
फर्निचर	२५
कम्प्युटर तथा हिसाब गर्ने मेशिन औजार	२५
सवारी साधन	२०
विविध सामान	२५

२. आयकर व्यवस्था नीति

आयकर ऐन २०५८ को प्रावधान अनुसार चालु वर्षको करयोग्य आय तथा कर गणना गरिएको छ। स्थगन कर (Deferred Tax) को लेखाङ्कन नेपाल लेखामान ९ (NAS 9) अनुसार गरिएको छ।

३. लगानी सम्बन्धी लेखा नीति

क) नेपाल राष्ट्र बैंकले लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको लगानी सम्बन्धी निर्देशन बमोजिम संगठित संस्थाको शेयरमा गरिएका लगानीलाई खरिद मूल्य वा बजार मूल्यमध्ये जुन कम हुन्छ उक्त रकममा मुल्यांकन गर्ने नीति अपनाएको छ।

ख) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको मुद्दती खातामा गरिएको लगानी र कम्पनिहरूको सेयरमा गरेको लगानीलाई परल मोलमा देखाईएको छ ।

४. सटही घटबढ समायोजन नीति

वित्तीय संस्थाले विदेशी मूद्रासँग सम्बन्धित सम्पत्ति दायित्व तथा सटही घटबढ आम्दानी तथा खर्चहरूको लेखाङ्कन नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुरूप गर्ने नीति लिईएको छ । वित्तीय संस्थाले चालु आर्थिक वर्षमा सटही घटबढ आम्दानी गरेको छैन ।

५. गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको लेखाङ्कन नीति

वित्तीय संस्थाले कर्जा असुल गर्ने सिलसिलामा धितो लिलामी गर्दा लिलाम बिक्री नभएमा आफैले सकार गरी नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम लेखाङ्कन गर्ने नीति रहेको छ । वित्तीय संस्थाले हालसम्म गैर बैंकिङ्ग सम्पत्तिको रूपमा कुनै धितो स्वीकार गरेको छैन ।

६. पुँजीकृत नगरिने सम्पत्तिहरू सम्बन्धी लेखाङ्कन नीति

एक वर्षभन्दा कम समय टिक्ने र/वा रु. ५,०००/- सम्मको मूल्य रहेका सामानहरू पुँजीकरण नगरी खरिद गरेकै वर्षमा खर्च लेख्ने गरिएको छ ।

७. आम्दानी/खर्चको लेखाङ्कन नीति

- क) कर्जा/सापटको ब्याज आम्दानी लेखाङ्कन नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुरूप नगद प्राप्तीको आधारमा गरिएको छ । यो नीति नेपाल लेखामान (पाकेको आधारमा आम्दानी जनाउन सक्ने व्यवस्था) (NAS 7: Revenue) बमोजिम छैन ।
- ख) उपरोक्त भन्दा बाहेकका सम्पूर्ण आम्दानी खर्चको लेखाङ्कन प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा गरिएको छ ।

८. सम्भावित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था तथा असुली हुन नसक्ने कर्जाहरूको अपलेखन नीति

- क) नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन अनुसार कर्जा तथा सापटको वर्गिकरण गरी तोकिएको दरमा सम्भावित कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गणना गरिएको छ ।

ख) असुल हुन नसक्ने कर्जाहरूको नेपाल राष्ट्र बैंकले दिएको निर्देशन र वित्तीय संस्थाको कर्जा अपलेखन विनियमको अधिनमा रही अपलेखन गर्ने नीति लिईएको छ । वित्तीय संस्थाले चालु आर्थिक वर्षमा मा कर्जा अपलेखन गरेको छैन ।

९. कर्जाको साँवा तथा ब्याज असुल गर्ने व्यवस्था

वित्तीय संस्थाले लघुवित्त संस्थाहरूलाई लघुवित्त प्रयोजनार्थ छोटो र मध्यम अवधिको लागि थोक कर्जा प्रवाह गर्ने नीति लिएको छ । यसरी प्रवाहित कर्जा असुल गर्दा सर्वप्रथम उक्त कर्जाको ब्याज असुल उपर भएपछि मात्र बाँकी रकमबाट साँवा असुल गर्ने गरिएको छ ।

१०. अन्य नीतिहरू

क. ब्याज गणना गर्ने तरिका

ग्राहक सुरक्षणमा दिईने ब्याज तथा कर्जामा लिईने ब्याज ३६५ दिनलाई १ वर्षको आधार मानी गणना गर्ने गरिएको छ ।

ख. कर्मचारी सुविधा

वित्तीय संस्थाले विरामी बिदा, संचित घरबिदा र उपदान व्यवस्था खर्च प्रोदभावी आधार (Accrual Basis) मा लेखाङ्कन गरेको छ ।

ग. मसलन्द

कार्यालय प्रयोजनका लागि खरिद गरिएका मसलन्द उपभोग भएको अनुसार FIFO आधारमा खर्च लेखिएको छ ।

घ. कार्य संचालन तथा अन्य अनुदान लेखाङ्कन

नेपाल सरकार वा अन्य निकायबाट वित्तीय संस्थालाई प्राप्त अनुदानमा खरिद भएका स्थीर सम्पत्तिहरूलाई पुरै मूल्यमा लेखाङ्कन गरी प्राप्त अनुदान रकम पुँजीगत बचत अन्तर्गत लेखाङ्कन गरी सो रकम बराबरको सम्पत्तिको ह्रास खर्चलाई पुँजीगत बचत रकममा समायोजन गरी नाफा नोक्सान हिसावमा देखाइएको छ ।

ङ. पुनरवर्गीकरण/पुनरसंयोजन

गत वर्षका अंकहरू आवश्यकता अनुसार पुनरवर्गीकरण/पुनरसंयोजन गरिएका छन् ।

लेखा सम्वन्धी टिप्पणीहरू

आ.व.२०७४/७५

१. लगानी, असुली तथा आम्दानी

वित्तीय संस्थाको आ.व. २०७४/७५ को वार्षिक ऋण लगानी, असुली तथा मिनाहा गरिएको साँवा तथा ब्याजको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	रकम
१.	ऋण लगानी (रु. हजारमा)	१५,००,५१,२१
२.	साँवा असुली (रु. हजारमा)	१२,१०,८८,३३
३.	ब्याज आम्दानी (रु. हजारमा)	१,६०,६०,६९
४.	मिनाहा गरिएको साँवा	-
५.	मिनाहा गरिएको ब्याज	-

२. निक्षेप दायित्व अन्तर्गत प्रत्येक शीर्षकमा वर्ष भरिमा परिवर्तनको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	रकम रु हजारमा
१.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व प्राप्ति	-
२.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व भुक्तानी	-
३.	वर्ष भरिमा निक्षेप दायित्व बाँकी	-

३. निक्षेप/तिर्न बाँकी कर्जा सापट र कर्जा लगानीको भारित औषत ब्याज दरको अन्तर (Weighted Average Interest Rate Spread) को विवरण

विवरण	रकम रु हजारमा
कर्जामा भारित औषत ब्याज दर	१०.१५
तिर्न बाँकी कर्जा दायित्वमा भारित औषत ब्याज दर	५.७३
खुद ब्याज दर अन्तर	४.४२

४. अपलेखन हुन बाँकी खर्चको विवरण

प्रस्तुत आर्थिक वर्षमा वित्तीय संस्थाको अपलेखन गर्न बाँकी खर्चको मौज्दात रहेको छैन ।

५. वित्तीय संस्थाको सम्पत्ति र दायित्वसँग सम्बन्धित कारोबार र वासलात बाहिरका कारोबार कुनै एक व्यक्ति, परिवार वा संगठित संस्था तथा कुनै एक क्षेत्रमा तोकिएको सीमा (संस्था को प्राथमिक पुँजीको २५ प्रतिशत) भन्दा बढी अधिकेन्द्रित भएको छैन ।

रकम रु हजारमा

विवरण	२०७४ चैत्रको प्राथमिक पुँजी कोष	एक व्यक्ति, परिवार वा संगठित संस्थासँगको अधिकतम कारोबार रकम रु.हजारमा	प्रतिशत
कर्जा तथा सापट	१५,३३,१६५.६८	२,२०,३१४.५०	१४.३७

६. तरलता सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण गर्न लघुवित्त वित्तीय संस्थाले आम्नो दायित्व तथा सम्पत्तिलाई भूक्तानी अवधि (Maturity Period) को आधारमा विभिन्न समय अन्तरालमा वर्गीकरण गर्नु पर्ने सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंकले दिएको निर्देशन अनुरूप सम्पत्ति र दायित्वको वर्गीकरण गरिएको विवरण निम्नअनुसार रहेको छ।

रकम रु लाखमा

क्र. सं.	विवरण	१-१० दिन	११-१८० दिन	१८१-२७० दिन	२७१-३६५ दिन	१ वर्ष भन्दा बढी	कुल रकम
सम्पत्ति							
१	नगद	२.६३	-	-	-	-	२.६३
२	बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	१०,४०९.२०	-	-	-	१,७५०.००	१२,१५९.२०
३	मागेको बखत प्राप्त हुने रकम	१२,८३३.३२	-	-	-	-	१२,८३३.३२
४	सरकारी सुरक्षणपत्र	-	-	-	-	-	-
५	ने. रा. बैंक ऋणपत्र	-	-	-	-	-	-
६	अन्तर बैंक तथा वित्तीय संस्था कर्जा	-	-	-	-	-	-
७	कर्जा सापट	२५,३३६.८३	२५,३३६.८३	२५,३३६.८३	३३,७८२.४५	५९,११९.२९	१६८,९१२.२३
८	पाउनु पर्ने ब्याज	०.९७	१.२२	१.२२	१.४६	-	४.८७
९	प्रतिबद्धता अन्तर्गत अन्य संस्थाहरुबाट प्राप्त हुने	-	-	-	-	-	-
१०	क्र.स. १८ र १९ का सुविधाहरुको भूक्तानी	-	-	-	-	-	-
११	अन्य	१२.५२	१०.५८	१०.५८	१०.५८	३२३.६१	३६७.८७
	कुल सम्पत्ति	४८,५९५.४७	२५,३३६.६३	२५,३३६.६३	३३,७९४.४९	६१,१९२.९०	१९४,२८०.१२
दायित्व							
१२	सदस्यहरुबाट निक्षेप	-	-	-	-	-	-
१३	सर्वसाधारणबाट बचत निक्षेप	-	-	-	-	-	-
१४	सर्वसाधारणबाट मुद्दति निक्षेप	-	-	-	-	-	-
१५	ऋणपत्रहरु	-	-	-	-	-	-
१६	सापटी :	१८४.५०	९३९.९२	१८४.५०	९३९.९२	१५५,१८१.२९	१५७,४३०.१३
	मार्ग/अल्प सूचना	-	-	-	-	-	-
	अन्तर बैंक/वि.संस्था	१८४.५०	१८४.५०	१८४.५०	१८४.५०	८८,६५३.००	८९,३९१.००
	पूनरकर्जा	-	५.४२	-	५.४२	२८.२९	३९.१३
	अन्य	-	७५०.००	-	७५०.००	६६,५००.००	६८,०००.००
१७	अन्य दायित्व तथा व्यवस्थाहरु :	२३९.३१	३५३.८०	३६१.८०	३७२.८०	६५४.००	१,९८१.७०
	सण्डी क्रेडिटर्स	-	-	८.००	१९.००	८.२७	३५.२७
	भूक्तानी दिनुपर्ने विल	१६.९२	-	-	-	-	१६.९२
	भूक्तानी दिनुपर्ने ब्याज	-	-	-	-	-	-
	व्यवस्थाहरु	१९६.५३	-	-	-	२२०.७७	४१७.३०
	अन्य	२५.८५	३५३.८०	३५३.८०	३५३.८०	४२४.९६	१,५१२.२१
१८	प्रतिबद्धता अन्तर्गत अन्य संस्थाहरुलाई दिनुपर्ने	-	-	-	-	-	-
१९	उपभोग भैनसकेको स्वीकृत सुविधाहरु	-	-	-	-	-	-
२०	क्र. सं. ९ अन्तर्गत सुविधाको भूक्तानी	-	-	-	-	-	-
२१	अन्य	-	-	-	-	-	-
	कुल दायित्व	४२३.८१	१,२९३.७२	५४६.३०	१,३१२.७२	१५५,८३५.२९	१५९,४११.८३
	खूद सम्पत्ति	४८,१७१.६६	२४,०५४.९१	२४,८०२.३३	३२,४८१.७७	-९४,६४२.३९	३४,८६८.२९
	संचित खूद सम्पत्ति	४८,१७१.६६	७२,२२६.५७	९७,०२८.९०	१२९,५१०.६७	३४,८६८.२९	

७. वित्तीय संस्थाले संरक्षणको रूपमा आभन्ना सम्पत्ति धितो राखी रकम लिएको विवरण ।

उपरोक्त अनुसार वित्तीय संस्थाले रकम लिएको छैन ।

८. गैर बैकिग सम्पत्ति सम्बन्धि विवरण (गत वर्षको, यस वर्ष स्वीकार/वित्री र खुद बाँकी रकम) ।

बैंकको हालसम्म कुनै गैर बैकिग सम्पत्ति रहेको छैन ।

९. चुक्ता पुँजीमध्ये अग्रिम भुक्तानी प्राप्त (Paid in Advance), भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी (Calls in Arrears) र जफत गरिएका तर पुनः निष्काशन नगरिसकेको (Forfeited But Not issued) शेयरहरू रहेको छ भने सौको विवरण ।

वित्तीय संस्थाको चुक्ता पुँजीमध्ये अग्रिम भुक्तानी प्राप्त (Paid in Advance), भुक्तानी प्राप्त हुन बाँकी (Calls in Arrears) र जफत गरिएका तर पुनः निष्काशन नगरिसकेको (Forfeited But Not issued) शेयरहरू रहेको छैन । ।

१०. लिजहोल्ड सम्पत्तिमा गत वर्षसम्म र यस वर्ष अपलेखन (Amortization) गरिएका रकमको विवरण।

वित्तीय संस्थाको हालसम्म कुनै लिजहोल्ड सम्पत्ति रहेको छैन ।

११. वित्तीय विवरणहरूलाई बुझ्न र विश्लेषण गर्न सघाउ पुग्ने जानकारी दिन आवश्यक देखिएका अन्य विवरण ।

क) शेयर पुँजी रकम

यस वित्तीय संस्थाको शेयर पुँजी (प्रस्तावित बोनस सेयर समेत) रकम रु.७८,६०,३४,९१२/११ कायम रहेको छ ।

ख) साधारण जगेडा कोष

यस कोषमा गत वर्षसम्म मौज्जात रु.२०,९२,३७,४४३/७० रहेकोमा यस आर्थिक वर्षको खुद नाफा रु.३९,३०,६३,६९९/५५ को २०% ले हुने रकम रु.७,८६,९२,७३८/३९ थप भई वर्षको अन्त्यको मौज्जात जम्मा रु.२८,७९,५०,१८२/०९ कायम रहेको छ ।

ग) पुनरस्थापना कोष

द्वन्द्ववाट प्रभावित तथा नयाँ भवन निर्माण गरेका साना किसान सहकारी संस्थाहरूको पुनरसंरचना गर्न यस आर्थिक वर्षको खुद नाफाको ३% ले हुने रकम रु.११,७९९,९१०/७५ उक्त कोषमा जम्मा भई वर्षको अन्तमा रु. ४,३६,६२,६९९/३९ मात्र पुनरस्थापना कोष रहेको छ ।

घ) संस्थागत सुदृढीकरण कोष

वित्तीय संस्थासँग आवद्ध साना किसान सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत विकास गर्ने उद्देश्यले खडा गरेको संस्थागत सुदृढीकरण कोषमा हरेक वर्षको खुद नाफाको १०% रकम थप गर्ने व्यवस्था भएअनुरूप यस वर्षको खुद नाफाबाट बुँदा (ड) मा भएको व्यवस्था अनुसार ग्राहक संरक्षण कोषमा जम्मा गरेको रकम रु. १,३८,५९,४९८/९६ र बुँदा (च) मा भएको व्यवस्था अनुसार संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा जम्मा भएको रु. ३९,३०,६३६/९२ मात्र कटाई बाँकी रकम रु. २,१५,९६,२३३/२८ थप भई यस आर्थिक वर्षको अन्त्यमा उक्त कोषको मौज्जात रु.१०,२९,४६,५७/२९ रहेको छ ।

ड) ग्राहक संरक्षण कोष

नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०७२/०७/२४ को परिपत्र बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/घ/०५/७२/७३ अनुसार वित्तीय संस्था को खुद नाफाको १ प्रतिशत रकम र २० प्रतिशत भन्दा माथिको प्रस्तावित लाभांश रकमको २५ प्रतिशतको रकम समेतले हुन आउने रकम रु. १,३८,५९,४९८/९६ मात्र नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाबमा खर्च लेखि ग्राहक संरक्षण कोषमा जम्मा गरिएको छ । यस वर्षको अन्त्यमा यस कोषको मौज्जात रकम रु. ३,३६,९७,२२३/०७ रहेको छ । यस कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकको उपरोक्त परिपत्रमा भएको व्यवस्था अनुसार परिचालन गरिनेछ ।

च) संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोष

नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०७३/१०/१२ को परिपत्र बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/घ/०६/७३/७४ अनुसार वित्तीय संस्थाको खुद नाफाको १ प्रतिशत रकम रु. ३९,३०,६३६/९२ मात्र नाफा नोक्सान बाँडफाँड हिसाबमा खर्च लेखि संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमा जम्मा गरिएको छ । यस वर्षको अन्त्यमा यस कोषको मौज्जात रकम रु. ६९,३८,२२९/८४ रहेको छ । यस कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैंकको उपरोक्त परिपत्रमा भएको व्यवस्था अनुसार खर्च गरिनेछ । उक्त कोषबाट यस आ.व. मा रु. ३,००,०००/- मात्र नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय संघले आयोजना गरेको उद्यमशीलता तालिममा खर्च गरिएकोछ ।

छ) कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि सम्बन्धमा

नेपाल राष्ट्र बैंकको मिति २०७३/१०/१२ को परिपत्र बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/घ/०६/७३/७४ अनुसार कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि प्रत्येक वर्ष कुल कर्मचारी खर्चको न्यूनतम ३ प्रतिशत रकम तालिम तथा वृत्ति विकासमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था अनुसार गत आ.व.मा कुल कर्मचारी खर्च रु. ५,३८,८३,०३९/९० को ३ प्रतिशतले हुने रकम भन्दा बढी रकम रु. २६,९९,४७३/८५ उपरोक्त व्यवस्थाका लागि खर्च गरी अनुसूची ४.१७ मा कर्मचारी खर्च अन्तर्गत तालिम खर्च शीर्षकमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

ज) कर्मचारी बोनस व्यवस्था

वित्तीय संस्थाले यस आर्थिक वर्षको मुनाफाबाट कर्मचारी बोनस पछिको नाफाको १० प्रतिशतले हुन आउने रकम रु.५,६९,४२,७३६/५२ व्यवस्था गरेको छ ।

झ) कर्मचारी सुविधा :

यस आर्थिक वर्षमा कर्मचारी विदा बापतको व्यवस्था खर्च शीर्षकमा देखाईएको खर्च रकम रु. २८,३९,३२६/५० विदा व्यवस्थामा लेखाङ्कन गरिएको

छ भने रु.१६,०१,७०९/५० यसै वर्ष भुक्तान गरिएको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा कर्मचारी उपदान व्यवस्था वापत रु. २६,६१,८९९/- थप व्यवस्था गरिएकोछ भने कुनैपनि रकम यस वर्ष भुक्तान गरिएको छैन । प्रमुख कार्यकारी अधिकृत डा. शिवराम प्रसाद कोइरालालाई भुक्तानी गरिएको पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रकम

- मासिक पारिश्रमिक मिति २०७४ भाद्र १५ गते देखि लागु हुने गरि रु. १,८७,०००/-
- टेलिफोन खर्चवापत मासिक रु. २,५००/-
- दशैं खर्च १ महिनाको पारिश्रमिक बराबर, पोशाक खर्च रु. १८,०००/-, नियमानुसारको बोनस, बैंक दिवस भत्ता १ महिनाको तलब बराबरिले हुने रकम र विमा वापतको रकम गरि वार्षिक जम्मा रु. २९,५०,३६७/७४
- कार्यालय आउँदा - जाँदा गाडी सुविधा रहेको ।

ब) साना किसान सम्मेलन कोष

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले २०७१ साल कार्तिक १६ र १७ गते आफ्नै अगुवाई र अन्य संघ संस्थाको सहकार्यमा काठमाडौंमा २ दिने साना किसान सम्मेलन कार्यक्रम आयोजना तथा सम्पन्न गरेको थियो । उक्त कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात्को रु. १२,२८,३७५/४४ को मौज्जात रकम भने वित्तीय संस्थाको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार सम्मेलनसँग सम्बन्धित खर्च गर्ने प्रयोजनार्थ वित्तीय संस्थाकै हिसाबमा साना किसान सम्मेलन कोषको स्थापना गरी उक्त कोषमा जम्मा गरिएको छ । उक्त रकमबाट नै यस वर्ष पनि मौज्जात कायम रहेको छ ।

ट) साना किसान राहत कोष :

२०७२ वैशाख १२ को महा भुकम्प तथा त्यस पश्चातका पराकम्पनका कारण विभिन्न जिल्लाहरूमा साना किसान सदस्यहरू प्रभावित भएको कुरा मध्यनजर गर्दै उक्त क्षेत्रका साना किसान सहकारी संस्था मार्फत साना किसान परिवारसम्म सहयोग परिचालन गर्ने उद्देश्यले एक कोषको आवश्यकता महशुस गर्दै साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्थाले साना किसान राहतकोषको स्थापना गरेको छ । यस कोषमा २०७५ आषाढ मसान्तमा बाँकी रहेको मौज्जात रकम रु. ३८,३९,६४३/६३ रहेको छ ।

ठ) साना किसान सूचना प्रविधि विकास कोष

आजको सूचना-प्रविधिको युगमा सबै ग्रामीण सहकारी संस्थाहरूको सूचना-प्रविधिमा सहज पहुँच हुनुपर्छ भन्ने वित्तीय संस्थाको मान्यता रहेको छ । वित्तीय संस्था तथा संस्थाका जनशक्तिहरूमा सूचना-प्रविधि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र प्रवृत्ति विकास गर्न, यस सम्बन्धी आवश्यक न्यूनतम उपकरण, यन्त्र र सुविधाहरू विस्तार गर्न र यस प्रकारका कार्यहरूलाई यथाशक्य निरन्तरता दिन वित्तीय संस्थामा आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा एक सूचना-प्रविधि विकास कोष खडा गरिएको थियो । यस कोषमा दातृ तथा सहयोगी निकायहरूबाट प्राप्त सहयोग, सहभागी संस्थाहरूको योगदान र यस वित्तीय संस्थाको सहयोग रहनेछ । यस कोषमा गत वर्ष रु. १० लाख कायम गरिएकोमा यस वर्ष पनि यसैलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

ड) कर लेखा परीक्षणबाट कायम दायित्व फरफारक भएको सम्बन्धमा

ठुला करदाता कार्यालयले यस संस्थाको आव २०७०/७१ को कर लेखापरीक्षण गरी संस्थाको नाममा कर दायित्व विविध शीर्षक अन्तर्गतका सावाँ कर रकम ब्याज र शुल्क गरी जम्मा रु. १,७३,०४४/- को दायित्व कायम गरेको थियो ।

ढ) स्थगन कर सम्पत्ती

विवरण	लेखाङ्कन आधार	कर आधार	अस्थायी फरक	यस वर्षको स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)
स्थीर सम्पत्ति	१६,६२०,३३२.५२	१६,५८२,९१७.७३	- ३७,४१४.७९	- ११,२२४.४४
उपदान व्यवस्था	११,३६९,४०९.००	-	११,३६९,४०९.००	३,४१०,८२२.७०
विदा व्यवस्था	१०,७०७,१०८.००	-	१०,७०७,१०८.००	३,२१२,१३२.४०
जम्मा	३८,६९६,८४९.५२	१६,५८२,९१७.७३	२२,०३९,१०२.२१	६,६११,७३०.६६
गत वर्षसम्मको स्थगन कर सम्पत्ति/(दायित्व)				५,५५६,१७५.४५
यस वर्षको स्थगन कर आम्दानी/(खर्च)				१,०५५,५५५.२१

१२. लघुवित्त वित्तीय संस्थाको एजेन्सी मौज्जात भए अवधि अनुसारको (१ वर्ष, १-३ वर्ष, ३ वर्षभन्दा बढी) हिसाब मिलान हुन बाँकी रकमहरूको विवरण ।

यस वित्तीय संस्थाको एजेन्सी मौज्जात नरहेको ।

१३. आयकर

(क) यस वर्षको कर व्यवस्था

आयकर ऐन २०५८ अनुसार यस वर्षको कर व्यवस्था रु. १६,९४,१९,२२८/८६ कायम गरिएको छ ।

१४. दातृ निकायको सहयोगमा संचालित कार्यक्रम

क) भुकम्प प्रभावित समुदायका लागि विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जीविकोपार्जन पुर्नस्थापना कार्यक्रम (DRRLREAC)

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र एसियाली विकास बैंकको सहयोगमा सञ्चालन हुने “भुकम्प प्रभावित समुदायका लागि विपद जोखिम व्यवस्थापन तथा जीविकोपार्जन पुर्नस्थापना कार्यक्रम (DRRLREAC)” संचालनका लागि यस साना किसान विकास वित्तीय संस्था, नेपालसरकार अर्थ मन्त्रालय र एसियाली विकास बैंक बिच भएको सम्झौता अनुसार भुकम्प प्रभावित समुदायमा ऋण प्रवाह गर्नको लागि वित्तीय संस्थाले प्रति साना किसान परिवार रु ५० हजारमा नबढ्ने गरी कुल १२ हजार ५ सय परिवारलाई लगानी गर्ने गरी ५.५ मिलियन अमेरिकी डलर बराबरको जीविकोपार्जन पुनरस्थापना कर्जा कार्यक्रम संचालन भएको छ। यसमध्ये धादिङ्ग, नुवाकोट र रसुवाका प्रभावित सदस्यहरूले ५ प्रतिशतको सहूलियतपूर्ण व्याजमा ऋण सुविधा पाउने गरी ५२ वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू मा २ प्रतिशत व्याजदरमा यस वित्तीय संस्थाकोको तर्फबाट गरिएको योगदान समेत गरी यस आ.व. मा रु. ८ करोड ४ लाख कर्जा प्रवाह गरिएको छ।

यस कार्यक्रमको प्राविधि सहायता सम्झौता अन्तर्गत कम्तिमा ९० वटा विपद प्रतिरोधि संरचना निर्माण तालिम तथा ३० वटा विपद व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि तालिम संचालन हुने व्यवस्था समेत रहेकोमा यस आ. व. मा १९ वटा तालिम सम्पन्न भई ३८० जना साना किसानहरू प्रत्यक्ष लाभान्वित भएका छन्। यस सम्झौता अन्तर्गतका कार्यहरू सम्पन्न गर्न परामर्शदाता र तालिम तथा क्षमता विकास शीर्षकमा रु.१ करोड ६५ लाख २ हजार ४५३ खर्च भएको छ।

ख) किसानका लागि उन्नत बीउ बिजन कार्यक्रम

नेपाल सरकार, कृषि विकास मन्त्रालय र अन्तर्राष्ट्रिय कृषि विकास कोष (International Fund for Agricultural Development-IFAD) को सहयोगमा सञ्चालन भईरहेको ‘किसानका लागि उन्नत बीउबिजन कार्यक्रम’ मा सहकार्य गर्न यस वित्तीय संस्था र कृषि विकास मन्त्रालयबीच सम्झौता भई रुकुम पश्चिम, रुकुम पूर्व, रोल्पा, सल्यान, प्युठान, गुल्मी र अर्घाखाँची गरी ७ जिल्लाका ३० गाविसमा साना किसान सहकारी संस्था अनुसरण कार्य मार्फत स्थापना भएका छन्। यस कार्यक्रममा नेपाल कृषि सहकारी केन्द्रीय सङ्घले समाज परिचालन र संस्थागत विकास सम्बन्धी कार्य गरिरहेको छ भने वित्तीय संस्थाले लघुवित्त सेवाका सम्पूर्ण कार्यहरू गरिरहेको छ। यस कार्यक्रमको प्रभावकारिताका आधारमा इफाडको मध्यावधिक मुल्याङ्कनबाट सोही जिल्लाहरूमा थप ४५ गाविसमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम शुरु भएको छ। साथै नव प्रवर्द्धित ७५ र पुराना ८ गरी सो क्षेत्रका ८३ वटा संस्थालाई ऋण पुँजीको व्यवस्था गर्न रु ८० करोड बराबरको ऋण सहयोग व्यवस्था भएकोमा रु ५० करोड प्राप्त भै कृषि कर्जाको रुपमा लगानी कार्य शुरु भैसकेको छ। यस कार्यक्रममा परियोजनाको तर्फबाट यस आर्थिक वर्षमा रु. १,२४,३२,०९३/- खर्च भएको छ।

ग) साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम

कृषि सम्बन्धी ज्ञान, सीप र अभ्यास प्रदान गरी युवाहरूमा व्यावसायिक कृषि क्षमता बढाउन नेपालका लागि इजरायली राजदूतावासको सहकार्यमा ‘साना किसान कृषि प्रशिक्षार्थी कार्यक्रम’ सञ्चालन गरिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान परिवारका विद्यार्थीहरूलाई उन्नत कृषि प्रणाली सम्बन्धी तालिमका लागि इजरायलका विभिन्न कलेज तथा कृषि तालिम केन्द्रमा १० महिने अध्ययनका लागि सहभागी गराइन्छ।

यस कार्यक्रम अन्तर्गत वित्तीय संस्थाले आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा ५४० जना प्रशिक्षार्थी इजरायल पठाएको थियो भने उक्त आर्थिक वर्षमा उपरोक्त कार्यक्रम अन्तर्गत रु. ९,७४,८०५/६४ खर्च भएको छ।

घ) साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम

यू. एन. सी. डी. एफ / क्लिन स्टार्टसँग सहकार्य गरी वित्तीय संस्थाले साना किसान वातावरण तथा नवीकरणीय ऊर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। ग्रामीण दुर्गममा बिजुली-वती र सुविधायुक्त ऊर्जा प्रणालीबाट विमुख रहेका साना किसान तथा विपन्न परिवारहरूमा सौर्य ऊर्जा, बायोग्यास, धूर्वारहित चुल्हो र सुलभ शौचालय आदिको उपयुक्त सेवा पुऱ्याउने यो कार्यक्रमबाट ३ वर्षको अवधिमा लगभग ४० हजारभन्दा बढी परिवार लाभान्वित हुने लक्ष्य राखिएकोमा यसको ९८ प्रतिशत प्रगती हासिल भएको छ। यस कार्यक्रममा परियोजनाको तर्फबाट यस आर्थिक वर्षमा रु. ४७,३४,३१७/- खर्च भएको छ।

१५. नेपाल सरकारको सहयोगमा संचालित कार्यक्रमहरू

नेपाल सरकारबाट यस वित्तीय संस्थालाई साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम, तालिम/गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रम, सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रम, पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम र पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने प्रयोजनका लागि अनुदान सहयोग उपलब्ध हुँदै आएको छ जसका सारंशहरू निम्न वमोजिम रहेका छन्।

क) साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम

वित्तीय संस्थाले ग्रामीण क्षेत्रमा प्रभावकारी दिगो लघुवित्त सेवा प्रवाहका लागि स्थानीय प्रणाली विकास गर्न नवप्रवर्तनीय अभ्यासका रूपमा साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ। साना किसान सहकारी अनुसरण कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान सहकारीको लघुवित्त सेवा नपुगेका क्षेत्रका विपन्न तथा साना किसानहरूलाई सङ्गठित गरी आ-आफ्नो गाविसमा आवश्यक लघुवित्त सेवा दिन सक्षम साना किसान सहकारी संस्थाको गठन गरी दिगो र निरन्तर सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइन्छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्षमा ५० वटा साना किसान सहकारी संस्थाहरू अनुसरण कार्यक्रम मार्फत निर्माण भए भने उक्त कार्यक्रमका लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानबाट रु. ४ करोड १० लाख रकम खर्च समेत भएको छ।

ख) तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रम

वित्तीय संस्थाले साना किसानहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न किसिमका व्यवसायिक, कृषि, संस्थागत शुसासन र संस्था संचालन र लेखा सम्बन्धी तालिम / गोष्ठी (क्षमता विकास) कार्यक्रममा संचालन गर्दै आएको छ जस अन्तर्गत यस आर्थिक वर्षमा २७० वटा तालिम संचालन भएको मा रु. १ करोड ५४ लाख ८४ हजार खर्च भई ११,३३२ जना साना किसानहरू लाभान्वित भएका छन्।

ग) सामाजिक / सामुदायिक विकास कार्यक्रम

वित्तीय संस्थाले समुदाय स्तरमा आवश्यक भौतिक पूर्वाधार विकासका लागि सामाजिक/सामुदायिक विकास कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ। ग्रामीण क्षेत्रमा सुलभ शौचालय, विद्यालय मर्मत, पुलपुलेसो, कुलोमर्मत, कृषिसडक स्याहार-सम्भार, वृक्षारोपण, पशु उपचार शिविर, उन्नत नश्लका बीउ पशुको व्यवस्था, पशु भ्याक्सिन, सामुदायिक भवन, तालिम भवन, बालविकास, कृषि औजार, स्ट्रेचर आदि सामाजिक/सामुदायिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संस्थाहरूलाई स-सानो सहयोग उपलब्ध गराइन्छ। यस आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रु.१ करोड २५ लाखको लागतमा १९७ वटा कार्यक्रम संचालन भएको थियो। यस कार्यक्रमबाट यस आ.व.मा १,८४,००४ साना किसान परिवारहरु लाभान्वित भएका छन्।

घ) पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम :

वित्तीय संस्थाले पशुपालन गर्ने पशुपालक साना किसानहरूको पशुपालन व्यवसायको व्यवसायीकरणका लागि पशुपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गर्दै आएको छ। यस आ.व.मा २७० वटा कार्यक्रम संचालन भएकोमा रु. १ करोड १० लाख ५३ हजार खर्च भई २५,०७६ जना साना किसानहरु लाभान्वित भएका छन्।

ङ) पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम

वित्तीय संस्थाले पशुपालक साना किसानहरूको पशुधन क्षति न्यूनीकरणका लागि पशुधन सुरक्षण कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आएको छ। पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत चालु आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा वित्तीय संस्थाको समन्वयमा साना किसान सहकारी संस्थाहरूले १८,९१८ परिवारका रु. १ अर्ब ६३ करोड ६० लाख ४८ हजार मूल्यका ४७ हजार पशुको सुरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरेका छन्। यस संस्थाबाट अहिलेसम्म रु ६ अर्ब ४० करोड ९० लाख ६२ हजार मूल्यका कुल २ लाख ३९ हजार २८४ पशुवस्तुको सुरक्षण भई रु ३८ करोड ७६ लाख १९ हजार प्रिमियम साना किसानहरूको समुदायस्तरीय पशुधन सुरक्षण कोषमा जम्मा भएको छ। जसमा किसानका तर्फबाट रु १२ करोड ९ लाख २७ हजार योगदान गरेका छन् भने नेपाल सरकारका तर्फबाट रु २६ करोड ६५ लाख ९५ हजार अनुदान उपलब्ध भएको छ। त्यसैगरी वित्तीय संस्थाले लघुवित्त कार्यक्रमतर्फ ४६,८९३ साना किसान परिवार लाभान्वित हुनेगरी ९४ वटा कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ। यस कार्यक्रममा वित्तीय तर्फ सहकारी संस्थाले व्यहोरेको रु ३ लाख ७० हजार र यस संस्थाबाट अनुदान रु २१ लाख ७५ हजार गरी जम्मा रु २५ लाख ४५ हजार बराबरका पशुधन सुरक्षण सम्बन्धि तालिम तथा पशुधन सुरक्षण समायोजन सहकारी संस्थाले प्राप्त गरेका छन्।

च) पशुपालन कर्जा कार्यक्रम

त्यस्तैगरी मासुजन्य उत्पादन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले १ प्रतिशत ब्याजदरमा वित्तीय संस्थालाई मासुजन्य कर्जा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। साना किसानहरूलाई आकर्षित गर्नको लागि शर्तस्वरूप वित्तीय संस्थाले सहकारी संस्थालाई ५ प्रतिशतमा र सहकारी संस्थाले साना किसानलाई ९ प्रतिशतमा यस कर्जा परिचालन हुँदै आएको छ। वित्तीय संस्था स्वयम्ले कर्जाको उपयोगिताको निरीक्षण नियन्त्रण गर्दै आएको छ। वित्तीय संस्थाले नेपाल सरकारबाट १५ हजार साना किसानलाई सहूलियत पशुपालन कर्जा लगानी गर्ने गरी यस वर्ष रु. १ अर्ब ५० करोडको कर्जा सापट प्राप्त भएको मा कुल १९,५०४ परिवारलाई रु. २ अर्ब ६२ करोड ५६ लाख १० हजारको पशुपालन कर्जा परिचालन गरेको छ।

१६. नगद लाभांश तथा बोनस शेयर वितरण सम्बन्धमा

वित्तीय संस्थाको मिति २०७५/०८/०७ मा बसेको सञ्चालक समितिको बैठकले आ.व. २०७४/७५ को मुनाफाबाट चुक्ता पुँजीको २५ प्रतिशतले हुने रु.१५,७२,०६,९८२/४२ बराबरको बोनस शेयर र बोनस शेयरको कर प्रयोजनको लागि चुक्ता पुँजीको १.३१६ प्रतिशतले हुने नगद लाभांश रु. ८२,७४,०५१/७१ गरी कुल जम्मा रु. १६,५४,८१,०३४/१३ बराबरको मुनाफा वितरण गर्न स्वीकृतिका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक र यस वित्तीय संस्थाको साधारण सभामा प्रस्ताव पेश गर्ने निर्णय पारित गरेकोमा सोही अनुरूप वित्तीय विवरणमा प्रस्तुत गरिएको छ।

संस्थापक/संस्थापक समूहका शेयरधनीले आभनो स्वामित्वमा रहेको शेयर अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितो राखी कर्जा लिएको विवरण

(२०७५ आषाढ मसान्त)

क्र.सं.	संस्थापक / संस्थापक समूह अर्न्तगत पर्ने शेयरधनीको नाम	संस्थापकको स्वामित्वमा कायम रहेको शेयर		कर्जा विवरण			कैफियत
		कुल कित्ता संख्या	कुल चुत्ता पुँजीको प्रतिशत	कर्जा लिएको अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	कर्जा रकम	धितो रहेको शेयर कित्ता संख्या	
१.	-	-	-	-	-	-	-
२.	-	-	-	-	-	-	-

Comparison of Unaudited and Audited Financial Statement As of FY 2074/075

Rs. In'000

S.N.	Particlars	As per Unaudited Financial Statement	As per Audited Financial Statement	Variance		Reasons for Variance
				In Amount	In %	
1	Total Capital and Liabilities (1.1 to 1.7)	19,499,859.06	19,225,121.07	274,737.99	1.41	
1.1	Paid-up Capital	628,827.93	786,034.91	(157,207)	-25.00	Proposed Bonus Shares of 25%
1.2	Reserves and Surplus	1,377,505.20	1,184,576.29	192,928.91	14.01	Adjusted due to adjustment in profits and Proposed Dividend
1.3	Debenture and Bond	-	-	-	-	
1.4	Borrowings	15,750,414.23	15,743,012.42	7,401.81	0.05	Adjustment of Reconciliation
1.5	Deposits (a+b)	-	-	-	-	
	a. Member	-	-	-	-	
	b. Public	-	-	-	-	
1.6	Income Tax Liabilities	-	-	-	-	
1.7	Other Liabilities	1,743,111.71	1,511,497.45	231,614.25	13.29	Adjustment for netting off loan loss provision, etc.
2	Assets (2.1 to 2.7)	19,499,859.06	19,225,121.06	274,738.00	1.41	
2.1	Cash & Bank Balance	1,119,183.28	1,119,183.28	0.00	0.00	
2.2	Money at call and short Notice	1,303,071.10	1,283,332.31	19,739	1.51	Adjustment on reconciliation
2.3	Investments	98,171.20	98,171.20	-	-	
2.4	Loans & Advances	16,891,223.32	16,633,253.09	257,970	1.53	Adjustment on audit review, netting off loan loss provision
2.5	Fixed Assets	16,005.72	16,029.45	(24)	-0.15	Adjustment on audit review

2.6	Non Banking Assets	-	-	-		
2.7	Other Assets	72,204.44	75,151.73	(2,947)	-4.08	Adjustment for Deferred Tax Assets, Income Tax, etc.
3	Profit and Loss Account					
3.1	Interest Income	1,606,070.05	1,606,069.26	0.80	0.00	Adjustment after finalization of Bank reconciliation
3.2	Interest Expenses	842,814.51	854,990.97	(12,176.46)	-1.44	Adjustment after finalization of Bank reconciliation
	A. Net Interest Income (3.1-3.2)	763,255.55	751,078.29	12,177.26	1.60	
3.3	Fees, Commission and Discount	1.37	1.67	(0.30)	-21.90	Adjustment on reconciliation
3.4	Other Operating Income	1,384.08	381.12	1,002.96	72.46	Adjustment for depreciation of grant assets
3.5	Foreign Exchange Gain/ Loss (Net)	-	-	-	-	
	B. Total Operating Income (A+3.3+3.4+3.5)	764,641.00	751,461.08	13,179.92	1.72	
3.6	Staff Expenses	55,795.90	55,773.79	22.11	0.04	Adjustment on audit review
3.7	Other Operating Expenses	40,063.46	40,258.82	(195.36)	-0.49	Adjustment for missed expenses
	C. Operating Profit Before Provision (B-3.6-3.7)	668,781.64	655,428.47	13,353.17	2.00	
3.8	Provision for Possible Losses	66,878.65	38,861.32	28,017.33	41.89	Netting with writeback provision
	D. Operating Profit (C-3.8)	601,902.99	616,567.14	(14,664.16)	-2.44	
3.9	Non Operating Income/ Expenses (Net)	-	1,002.96	(1,002.96)	-	Adjustment for depreciation of grant assets
3.10	Write Back of Provision for Possible Loss	28,017.33	-	28,017.33	100.00	Net off with loan loss provision
	E. Profit from Regular Activities (D+3.9+3.10)	629,920.32	617,570.10	12,350.21	1.96	
3.11	Extraordinary Income/ Expenses (Net)	-	-	-	-	
	F. Profit Before Bonus and Taxes (E+3.11)	629,920.32	617,570.10	12,350.21	1.96	
3.12	Provision for Staff Bonus	57,265.48	56,142.74	1,122.74	1.96	for above mentioned adjustments
3.13	Provision for Tax	171,796.45	168,363.67	3,432.78	2.00	for above mentioned adjustments
	G. Net Profit/(Loss) (F-3.12-3.13)	400,858.39	393,063.69	7,794.69	1.94	Due to above changes

नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त प्रवर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग

फोन नं.: ४४१२२२३
फ्याक्स नं.: ४४१२२२४
Web site: www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स नं.: ७३
केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं ।

पत्रसंख्या : ल.वि.प्र.सु.वि./गैर-स्थलगत/२०७५/७५/२०९९

मिति : २०७५/०९/१८

श्री साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.,
तिनकुने, काठमाडौं ।

विषय: आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वार्षिक वित्तीय विवरणहरु प्रकाशन गर्ने सम्बन्धमा ।

महाशय,

त्यस संस्थाले पेश गरेको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को लेखापरीक्षण भएको वासलात, नाफा नोक्सान हिसाव, सोसँग सम्बन्धित अनुसूचीहरु, लेखापरीक्षकको प्रारम्भिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, र सो उपर व्यवस्थापनको प्रतिक्रिया, लङ्गफर्म अडिट रिपोर्ट लगायतका वित्तीय विवरणहरुको आधारमा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्दा देखिएका कैफियतहरुका सम्बन्धमा अन्य प्रचलित कानूनी व्यवस्था समेतको पालना गर्ने गरी देहाय बमोजिमका निर्देशनहरु शेयरधनीहरुको जानकारीका लागि वार्षिक प्रतिवेदनको छुट्टै पानामा प्रकाशित तथा कार्यान्वयन गर्ने गरी संस्थाले प्रस्ताव गरे अनुसार चुक्ता पुँजीको २५ प्रतिशतले हुने रु. १५,७२,०६,९८२।४२ (अक्षरेपी पन्ध्र करोड बहत्तर लाख छ हजार नौ सय बयासी पैसा बयालीस मात्र) बोनश शेयर र १.३१६ प्रतिशतले हुने रकम रु. ८२,७४,०५१।७१ (अक्षरेपी बयासी लाख चौहत्तर हजार एकाउन्न पैसा एकहत्तर मात्र) नगद लाभांश (कर प्रयोजनको लागि) साधारण सभाबाट स्वीकृत गरे पश्चात वितरण गर्न स्वीकृती तथा वार्षिक साधारण सभा प्रयोजनको लागि आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्न सहमति प्रदान गरिएको व्यहोरा निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

१. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, परिच्छेद ४ को दफा १४ को उपदफा ३ अनुसारको स्वतन्त्र सञ्चालक नियुक्त गर्नु हुन ।
२. यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०७५ को निर्देशन नं ६.२ (थ) को व्यवस्थाअनुसार सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रम सम्बन्धी आवश्यक कार्यविधी तयार गरी लागू गर्नु हुन ।
३. यस बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन २०७५ को निर्देशन नं. १२ को बुंदा नं. १.२ बमोजिम नयां कर्जा स्वीकृत भएको महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र कर्जा सूचना केन्द्रमा विवरण पठाउनु हुन ।
४. संस्थापक शेयरधनी संस्थाहरुबाट विभिन्न प्रतिवेदनहरु (मासिक प्रगति विवरण, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, कर चुक्ता प्रमाणपत्र लगायतका कागजात समयमै लिई फाइल अद्यावधिक गर्नु हुन ।
५. संस्थाको आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणका साथै यस बैंकको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर-स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औल्याएका कैफियतहरु पुनः नदोहोरिने गरी सुधार गर्नु हुन ।

भवदीय,

बोधार्थ :

१. नेपाल राष्ट्र बैंक,
बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग ।

(Handwritten signature)
२०७५/०९/१८

(Handwritten signature)
(नारद कुमार पिया)
उप- निर्देशक

साना किसान विकास लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.

साविकको नाम : साना किसान विकास बैंक लि.

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'घ' वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्था)

केन्द्रीय कार्यालय, सुविधानगर, तिनकुने, काठमाडौं, नेपाल

प.सं.
च.नं. ६८८

मिति : २०७५/०९/२२

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
लघुवित्त प्रबर्द्धन तथा सुपरिवेक्षण विभाग,
बाजुवाटार, काठमाडौं ।

विषय : निर्देशनहरु सम्बन्धमा व्यवस्थापनको प्रत्युत्तर ।

महोदय,

त्यस विभागको पत्र संख्या ल.वि.प्र.सु.वि/गैर स्थलगत/०७५/०७६ मिति २०७५/०९/१८ बाट दिइएका निर्देशनहरुको सम्बन्धमा देहाय अनुसारको प्रतिबद्धता रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

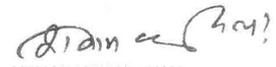
१. बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३, परिच्छेद ४ को दफा १४ को उपदफा ३ अनुसारको स्वतन्त्र सञ्चालक यही आ.व. २०७५/०७६ भित्र नियुक्त गरिने व्यहोरा अनुरोध छ ।
२. एकीकृत निर्देशन २०७५ को निर्देशन नं ६.२(थ) को व्यवस्था अनुसार सञ्चालक शिक्षा कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने क्रममा रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।
३. एकीकृत निर्देशन २०७५ को निर्देशन नं १२ को बुंदा न. १.२ बमोजिम नया कर्जा स्वीकृत भएको महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र कर्जा सुचना केन्द्रमा विवरण पठाउनका लागि Software testing को प्रकृत्यामा रहेको र उक्त Software लागू भएपश्चात विवरणहरु समयभित्र पठाउने व्यवस्था मिलाइने व्यहोरा अनुरोध छ ।
४. संस्थापक शेयरधनी संस्थाहरुबाट आवश्यक सम्पूर्ण प्रतिवेदन तथा कागजातहरु समयमै लिई फाइल अद्यावधिक गर्न यस वित्तीय संस्थाका सम्पूर्ण ईलाका कार्यलयहरुलाई निर्देशन दिइसकिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।
५. संस्थाको आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षणका साथै नेपाल राष्ट्र बैंकको स्थलगत निरीक्षण तथा गैर स्थलगत सुपरिवेक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएका कैफियतहरु पुनः नदोहीरिने गरि सुधार गर्न व्यवस्थापन प्रतिबद्ध रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

बोधार्थः

नेपाल राष्ट्र बैंक

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग ।

भवदीय,

(डा.शिवराम प्रसाद कोइराला)

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

०६५/१५/२३

साना किसान विकास लघुवित्त वितीय संस्था लि.

कार्यक्रम सञ्चालित जिल्लाहरू

साना किसान विकास लघुवित्त वितीय संस्था लि.

केन्द्रीय कार्यालय

सुविधानगर, तिनकुने, काठमाडौं

फोन : ०१-४१९१७५२ / ४१९१८२८
फ्याक्स : ०१-४१९१८०१
इमेल : info@skbbl.com.np
वेबसाइट : www.skbbbl.com.np

इलाका कार्यालयहरू

वितामोड	फोन : ०२३-५४२७२८ / ५४२१७३
इटहरी	फोन : ०२५-५८४३३४ / ५८८६००
जनकपुर	फोन : ०४१-४२०१६५ / ४२०२८१
हेटौंडा	फोन : ०५७-५२५३८८ / ५२४१२२
बुटवल	फोन : ०७१-४२०५०० / ४२०५०१
गजुरी	फोन : ०१०-४०२०८० / ४०२११७
पोखरा	फोन : ०६१-५३८३३५ / ५३६४९३
नेपालगञ्ज	फोन : ०८१-४१५२६१ / ४१५१३६
अत्तरिया	फोन : ०६१-५५१३९८
वीरेन्द्रनगर	फोन : ०८३-५२३६२५